

sangham.net
Virtual AccessToInsight

-Namo tassa bhagavato arahato sammā-

 ព្រះត្រៃបិដកភាសាខ្មែរ - Tipitaka Khmer language

ភាគ ០០២ - Book 002

Ven. Members of the Sangha, Ven. Theras Valued Upasaka, valued Upasika This is a Work Edition!
1.Edition 20170101 Do not share it further except for editing and working purposes within the
transcription project on sangham.net. Only for personal use. If you find any mistake or like to join
the merits please feel invited to join here: [sangham.net \[http://sangham.net/index.php/board,85.0.html\]](http://sangham.net/index.php/board,85.0.html)
or Upasika Norum on sangham.net **Anumodana!**

សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសង្ឃ, ជំរាបសួរឧបាសក និងឧបាសិកាទាំងអស់ នេះគឺជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ការបោះពុម្ពផ្សាយ! 1.Edition
20170101 សូមកុំចែករំលែកបន្ថែមទៀត ប្រសិនបើមិនមែនសម្រាប់ការកែសម្រួលនៅ sangham.net និងកិច្ចការនេះ។ សូមគិតថា
លោកអ្នកត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីចូលរួមបុណ្យកុសលនេះ និងសូមប្រាប់ពួកយើងអំពីកំហុស និងប្រើវេទិកានេះ: [sangham.net](http://sangham.net/index.php/board,85.0.html)
[\[http://sangham.net/index.php/board,85.0.html\]](http://sangham.net/index.php/board,85.0.html) ឬប្រាប់ឧបាសិកា Norum នៅលើ sangham.net **សូមអនុមោទនា!**

A topic about progress and feedback can be found here: ព្រះត្រៃបិដក ភាគ ០០២ - Tipitaka Book 002
[\[http://forum.sangham.net/index.php/topic,8907.0.html\]](http://forum.sangham.net/index.php/topic,8907.0.html), for change log on ati.eu see here: [រាយការណ៍ ភាគ
០០២](http://ati.eu)

ភាគ ទី ០០១ | **មាតិកា** | ភាគ ទី ០០៣

ព្រះត្រៃបិដក ភាគ ទី២

១. ៩

វិន័យបិដក

CS vin | ភាគ ទី២

មហាវិភង្គ

CS vin.vbu | ភាគ ទី២

ទុតិយភាគ

ភាគទី ២

សង្ខារិសេសកណ្ណ

សង្ខារិសេស ទី១ | ទី២ | ទី៣ | ទី៤ | ទី៥ | ទី៦ | ទី៧ | ទី៨ | ទី៩ | ទី១០ | ទី១១ | ទី១២ | ទី១៣

អនិយតកណ្ណ

អនិយតទី ១ | អនិយតទី ២

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

សូមនមស្ការថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ។

តេរសកណ្ណ

CS vin.vbu.sg | ភាគ ទី២

(២. សង្ខារិសេសកណ្ណ)

បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អាបត្តិឈ្មោះ សង្ខារិសេសទាំង១៣ សិក្ខាបទនេះមកកាន់ខ្មែរស្ម។¹⁾

សង្ខារិសេស ទី១

CS vin.vbu.sg.01 | ភាគ ទី២

(១. សុក្កវិស្សដ្ឋិសិក្ខាបទ)

[១] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ជាប់សំអាតាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះ សេយ្យសកភិក្ខុ ដ៏មានអាយុ មិនត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ (ចង់សឹក)។ ដោយហេតុនោះ សេយ្យសកភិក្ខុ ក៏ទៅជាស្នាំងស្នួម មានសម្បុរអាប់អង់ កើតមានរោគស្នួមលឿង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ។ ខាយិក្កេរ²⁾ ដ៏មានអាយុឃើញសេយ្យសកភិក្ខុដ៏មានអាយុស្នាំងស្នួម មានសម្បុរអាប់អង់ កើតមានរោគស្នួមលឿង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ លុះឃើញហើយ ទើបសួរសេយ្យសកភិក្ខុថា ម្ចាស់អារុសោសេយ្យសក ហេតុអ្វី បានជាលោកស្នាំងស្នួម មានសម្បុរអាប់អង់ កើតមានរោគលឿង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ (ដូច្នោះ) ម្ចាស់អារុសោសេយ្យសក លោកមិនត្រេកអរនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ឬអ្វី។ សេយ្យសកភិក្ខុឆ្លើយថា កុណា អារុសោ។ ខាយិក្កេរក៏បង្គាប់ថា ម្ចាស់អារុសោសេយ្យសក បើដូច្នោះ លោកចូរឆាន់ឲ្យឆ្អែត សឹងឲ្យស្តប់ ស្រង់ឲ្យពេញចំណង់ទៅ លុះដល់ឆាន់ឆ្អែត សឹងស្តប់ ស្រង់ពេញចំណង់ហើយ កាលណាបើសេចក្តី អផ្សុកកើតមានដល់លោក ភាគគ្រប់សង្កត់ចិត្តលោក លោកចូរព្យាយាមដោយដៃ ញ៉ាំងទឹកអសុចិឲ្យឃ្លាតចេញក្នុងកាលនោះចុះ។

ទើបសេយ្យសករិក្ខសួរថា ម្ចាស់អាវុសោ កិរិយាដែលសមណៈធ្វើយ៉ាងហ្នឹងគួរដែរឬ? ឧទាយិឆ្លើយថា ករុណា អាវុសោ ទុកជាខ្ញុំក៏ធ្វើយ៉ាងហ្នឹងដែរ។ លំដាប់តពីនោះមក សេយ្យសកដ៏មានអាយុ ក៏ឆាន់ទាល់តែឆ្អែត សិងទាល់តែស្តប់ ស្រង់ទាល់តែពេញចំណង់ លុះដល់ឆាន់ឆ្អែត សិងស្តប់ ស្រង់ពេញចំណង់ហើយ កាលណាសេចក្តីអផ្សុកកើតឡើង រាគៈគ្របសង្កត់ចិត្ត ក៏ព្យាយាមដោយដៃ ញ៉ាំងទឹកអសុចិញ្ច្យាតចេញក្នុងកាលនោះ។ គ្រាតមក សេយ្យសករិក្ខក៏ត្រឡប់មានសម្បុរ មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសម្បុរមុខស្រស់បស់ មានសម្បុរស្បែកដ៏ផ្លុំផ្លាឡើងវិញ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុដែលជាសំណាញ់របស់សេយ្យសកដ៏មានអាយុ ក៏សួរសេយ្យសកដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់អាវុសោសេយ្យសក កាលពីដើម លោកស្តាំងស្លុម មានសម្បុរអាប់អង់ កើតទៅជាហេតុស្តម្ភល្បឿង ស្តែកស្តាំង មានខ្លួនរវាមដោយសរសៃ ឥឡូវនេះ លោកមានសម្បុរ មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសម្បុរមុខស្រស់បស់ មានសម្បុរស្បែកផ្លុំផ្លាឡើងវិញ លោកបានធ្វើថ្នាំអ្វី (ឆាន់) អាវុសោសេយ្យសក។ សេយ្យសករិក្ខឆ្លើយតបថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំគ្មានធ្វើថ្នាំអ្វី (ឆាន់) ទេ តែខ្ញុំបានឆាន់ឆ្អែត សិងស្តប់ ស្រង់ទឹកពេញចំណង់ លុះបានឆាន់ឆ្អែត សិងស្តប់ ស្រង់ទឹកពេញចំណង់ហើយ កាលណាសេចក្តីអផ្សុកកើតឡើង រាគៈគ្របសង្កត់ចិត្តខ្ញុំ ព្យាយាមបញ្ចេញទឹកអសុចិដោយដៃក្នុងកាលនោះ។ ទើបពួកភិក្ខុជាសំណាញ់សួរថា ម្ចាស់អាវុសោសេយ្យសក លោកទទួលបរិភោគនូវរបស់ដែលគេឲ្យដោយសន្ទា ដោយដៃណា លោកព្យាយាមបញ្ចេញទឹកអសុចិដោយដៃនោះឯង ឬអ្វី? សេយ្យសកឆ្លើយថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ពិតដូច្នោះឯង។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាដែលជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច។ បើ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោសគ្នាខ្លះខ្លះដៀលថា ហេតុអ្វីបានជាសេយ្យសកដ៏មានអាយុ ព្យាយាមបញ្ចេញទឹកអសុចិដោយដៃ (ដូច្នោះ)? គ្រានោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏តិះដៀលសេយ្យសកដ៏មានអាយុ ដោយអនេកបរិយាយ ហើយបានក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគ អាស្រ័យហេតុនេះ អាស្រ័យដំណើរនេះ ទ្រង់ត្រាស់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរចំពោះទៅសេយ្យសកដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់សេយ្យសក បានឮថាអ្នកឯងព្យាយាមញ៉ាំងទឹកអសុចិញ្ច្យាតចេញដោយដៃមែនឬ? សេយ្យសកទូលតបថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់បុរសឥតអំពើ កម្មនុះមិនសមគួរ មិនត្រូវទំនង មិនត្រូវរបប មិនមែនជាបស់សមណៈ មិនគប្បីសោះ មិនគួរធ្វើសោះ ម្ចាស់មោឃបុរស ហេតុអ្វីបានជាអ្នកឯងព្យាយាមបញ្ចេញទឹកអសុចិដោយដៃ (ដូច្នោះ) ម្ចាស់មោឃបុរស ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដោយបរិយាយដ៏ច្រើន (សុទ្ធតែ) ដើម្បីឲ្យប្រោសចាករាគៈ មិនមែនដើម្បីប្រកបដោយរាគៈទេ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យប្រោសចាកគ្រឿងប្រកប មិនមែនដើម្បីគ្រឿងប្រកបទេ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យប្រោសចាកសេចក្តីប្រកាន់មាំ មិនមែនដើម្បីសេចក្តីប្រកាន់មាំទេ (ដូច្នោះ) មិនមែនឬ ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ (សុទ្ធតែ) ដើម្បីឲ្យប្រោសចាករាគៈ អ្នកឯងបែរជាវិះគិតត្រង់ធម៌នោះ ដើម្បីប្រកបដោយរាគៈទៅវិញ កាលបើធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យប្រោសចាកគ្រឿងប្រកប អ្នកឯងបែរជាវិះគិតដើម្បីគ្រឿងប្រកបវិញ កាលបើធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យប្រោសចាកសេចក្តីប្រកាន់មាំ អ្នកឯងបែរជាវិះគិតដើម្បីប្រកបដោយសេចក្តីប្រកាន់មាំវិញ ម្ចាស់មោឃបុរស ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដោយបរិយាយដ៏ច្រើន (សុទ្ធតែ) ដើម្បីន្ទ្រិយណាយចាករាគៈ ដើម្បីញ៉ាំងសេចក្តីស្រវឹង ដើម្បីបន្ទាបបង្គន់សេចក្តីស្រេក ដើម្បីដករំលើងនូវសេចក្តីអាល័យ ដើម្បីកាត់ផ្តាច់នូវរដ្ឋ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃតណ្ហា ដើម្បីឲ្យប្រោសចាករាគៈ ដើម្បីកិរិយាលត់ ដើម្បីនិព្វាន (ដូច្នោះ) មិនមែនឬ ម្ចាស់មោឃបុរស កិរិយាលះបង្គន់កាមទាំងឡាយ តថាគតបានសំដែងហើយដោយអនេកបរិយាយ កិរិយាកំណត់ដឹងនូវសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកាមទាំងឡាយ តថាគតបានសំដែងហើយ កិរិយាបន្ទាបបង្គន់សេចក្តីស្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ តថាគតបានសំដែងហើយ កិរិយាដករំលើងនូវកាមវិភក្តទាំងឡាយ តថាគតបានសំដែងហើយ កិរិយាម្យាបបង្គន់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាមទាំងឡាយ តថាគតបានសំដែងហើយ មិនមែនឬ ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនុះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា (នោះ) ទេ មិនមែននាំឲ្យរឹងរិតតែជ្រះថ្លាឡើងដល់ជនទាំងឡាយដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លាហើយ (នោះ)ទេ ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើរបស់អ្នកឯងនុះ បានតែខាងនាំមិនឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនខ្លះដែលមិនទាន់មានសេចក្តីជ្រះថ្លា នាំឲ្យរាយមាយរសាយចិត្ត បាត់សេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនពួកខ្លះដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លាហើយ (នោះ) ប៉ុណ្ណោះឯង។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលសេយ្យសករិក្ខុដ៏មានអាយុដោយអនេកបរិយាយ ហើយទ្រង់សំដែងទោសនៃកោសជ្ជ ដែលជាហេតុនាំឲ្យគេចិញ្ចឹមបីចាប់រក្សាបានដោយកម្រ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុមានចិត្តក្លែង ញ៉ាំងទឹកសុក្តឲ្យឃ្លាតចេញ ត្រូវសង្ឃាទិសេស។

សិក្ខាបទនេះព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទ្រង់បញ្ញត្តិហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង។

[២] សម័យនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឆាន់បណ្ឌិតភោជនទាំងឡាយ ហើយភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន សិងលក់ទៅ។ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះកំពុងតែភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន សិងលក់ ទឹកអសុចិញ្ច្យាតចេញដោយយល់សប្តិ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏មានសេចក្តីសង្ស័យដូច្នោះថា សិក្ខាបទព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទ្រង់បញ្ញត្តិហើយថា ភិក្ខុក្លែងញ៉ាំងទឹកសុក្តឲ្យឃ្លាតចេញ ត្រូវសង្ឃាទិសេស ក៏ទឹកអសុចិរបស់យើងទាំងឡាយឃ្លាតចេញដោយយល់សប្តិ ឯចេតនាក៏មានក្នុងកាលដែលយល់សប្តិនោះដែរ យើងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយដឹង។ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចេតនានោះមានមែន ប៉ុន្តែចេតនានោះជាអញ្ញាហារិកា។³⁾ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អាស្រ័យដំណើរនេះជាហេតុ អាស្រ័យដំណើរនេះជាទីតាំង ទើបទ្រង់សំដែងធម្មកថាហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុក្លែងញ៉ាំងទឹកសុក្តឲ្យឃ្លាតចេញ ត្រូវសង្ឃាទិសេស លើកលែងតែយល់សប្តិ។

[៣] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុក្លែង សេចក្តីថា ភិក្ខុកំពុងដឹង កំពុងចាំច្បាស់ ហើយក្លែងបំពានធ្វើឲ្យកន្លង។ ត្រង់ពាក្យថា ទឹកសុក្ត សេចក្តីថា ទឹកសុក្តមាន១០យ៉ាងគឺ ទឹកសុក្តពណ៌ខៀវ១ ទឹកសុក្តពណ៌លឿង១ ទឹកសុក្តពណ៌ក្រហម១ ទឹកសុក្តពណ៌ស១ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចទឹកដោះជូរឡើងពពុះ១ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចទឹកដោះ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចប្រេង១ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់១ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចទឹកដោះជូរ១ ទឹកសុក្តពណ៌ដូចទឹកដោះ

[៣៥] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹក ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌ដូចប្រេង ពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរ ពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លា ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង។ ពណ៌ ក្រហម។ រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ស ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ៥ ចប់។

[៣៦] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចប្រេង ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរ ពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លា ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស។ រិក្ខុ គិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ៦ ចប់។

[៣៧] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចប្រេងឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរ ពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លា ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើង ពពុះ។ រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹក ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចប្រេងឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ៧ ចប់។

[៣៨] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវ អាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លា ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះ ពណ៌ដូចទឹក។ រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចប្រេង ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ៨ ចប់។

[៣៩] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លា ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះ ពណ៌ដូចទឹក ពណ៌ដូចប្រេង។ រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះស្រស់ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ៩ ចប់។

[៤០] រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ខៀវ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លាឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ទឹកសុក្កពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ពណ៌ដូចទឹកដោះជួរឡើងពពុះ ពណ៌ដូចទឹក ពណ៌ដូចប្រេង ពណ៌ដូចទឹកដោះ ស្រស់។ រិក្ខុគិតថា អញនឹងបញ្ចេញទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះជួរ ក៏ព្យាយាម (បែរជា) ទឹកសុក្កពណ៌ដូចទឹកដោះថ្លាឃ្លាតចេញវិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

ដំណើរនៃបិដ្ឋិតក្នុង ១០ ចប់។

បិដ្ឋិតក្នុង ចប់ហើយ។

[៤១] រិក្ខុគិត ក៏ព្យាយាម ទាល់តែទឹកសុក្កឃ្លាតចេញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ រិក្ខុគិត ក៏ព្យាយាម (ប៉ុន្តែ) ទឹកសុក្កមិនឃ្លាតចេញ ត្រូវ អាបត្តិចូលថ្មី។ រិក្ខុគិត (តែ) មិនព្យាយាម (ក៏ស្រាប់តែ) ទឹកសុក្កឃ្លាតចេញឯង មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។ រិក្ខុគិត (តែ) មិនព្យាយាម ទឹកសុក្កក៏ មិនឃ្លាតចេញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។ រិក្ខុមិនគិតទេ (តែ) ព្យាយាម ទឹកសុក្កឃ្លាតចេញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។ រិក្ខុមិនគិតទេ (តែ) ព្យាយាម ទឹក សុក្កមិនឃ្លាតចេញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។ រិក្ខុមិនគិត មិនព្យាយាម (តែ) ទឹកសុក្កឃ្លាតចេញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។ រិក្ខុមិនគិត មិនព្យាយាម ទឹកសុក្កក៏មិនឃ្លាតចេញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

[៤២] (រិក្ខុ ៦៣) គឺ រិក្ខុយល់សប្តិ១ រិក្ខុមិនមានបំណងឲ្យទឹកសុក្កឃ្លាតចេញ១ រិក្ខុឆ្គួត១ រិក្ខុមានចិត្តរើរវាយ១ រិក្ខុដែលទុក្ខវេទនាគ្រប សង្កត់១ រិក្ខុជាអាទិកម្មិក (អ្នកធ្វើខុសមុនបញ្ញត្តិ)១ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

(វិនិត្យត្រូវបានគាត់)

CS vin.vbu.sg.01.01 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្រូវបានគាត់)

[៤៣] (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមលំដាប់ហូរហែដែលនឹងសំដែងតទៅដូចមានខាងក្រោយនេះ)

រឿង ភិក្ខុយល់សប្តិ (៥៤) ភិក្ខុបន្ទាបង់ឧច្ឆារ (៥៥) ភិក្ខុបន្ទាបង់បស្សរា (៥៦) ភិក្ខុត្រិះរិះចំពោះកាមវត្ថុ (៥៧) ភិក្ខុងូតទឹកក្តៅ (៥៨) ភិក្ខុលាបថ្នាំ (៥៩) ភិក្ខុអេះមាស់ត្រង់អណ្ណា (៥០) ភិក្ខុដើរតាមផ្លូវ (៥១) ភិក្ខុកាន់ស្បែកចុងអង្កជាត (៥២) ភិក្ខុកំដៅដើម្បីពោះក្នុងរោងភ្លើង (៥៣, ៥៤) ភិក្ខុដុសអង្កជាតនឹងក្តៅ (៥៥) ភិក្ខុឲ្យសាមណេរកាន់អង្កជាត (៥៦) ភិក្ខុចាប់អង្កជាតសាមណេរកំពុងដេកលក់ (៥៧) ភិក្ខុត្រឡប់អង្កជាតនឹងភ្លៅទាំងពីរ (៥៨) ភិក្ខុកាប់អង្កជាតនឹងដៃ (៥៩) ភិក្ខុពឹងចង្កេះឮដីអាកាស (៦០) ភិក្ខុមិត្តតំកាយ (៦១) ភិក្ខុសំឡឹងមើលអង្កជាតមាតុក្រាម (៦២) ភិក្ខុបញ្ចូលអង្កជាតក្នុងប្រហោងជាន់ (៦៣) ភិក្ខុដុសអង្កជាតនឹងកំណាត់ឈើ (៦៤) ភិក្ខុងូតទឹកក្នុងទីច្រាសខ្សែទឹក (៦៥) ភិក្ខុលេងទឹកដែលមានល្បាប់ (៦៦) ភិក្ខុស្ទុះចុះទៅក្នុងទឹក (៦៧) ភិក្ខុលេងកងធ្វើដោយផ្កា (៦៨) ភិក្ខុស្ទុះចូលទៅក្នុងព្រៃឈូក (៦៩) ភិក្ខុបញ្ចូលអង្កជាតក្នុងដីខ្សាច់ (៧០) ភិក្ខុបញ្ចូលអង្កជាតក្នុងភក់ (៧១) ភិក្ខុស្រោចអង្កជាតនឹងទឹក (៧២) ភិក្ខុផ្កាប់អង្កជាតនឹងកន្លែងដេក (៧៣) ភិក្ខុដុសអង្កជាតនឹងមេដើម (៧៤)។

(វិនិត្យ)

CS vin.vbu.sg.01.02 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យ)

[៤៤] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទ្ធរូប កំពុងយល់សប្តិ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយដឹង។ ទើបភិក្ខុនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនមានអាបត្តិព្រោះយល់សប្តិទេ។

[៤៥] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទ្ធរូប កំពុងបន្ទាបង់ឧច្ឆារ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយដឹង។ ភិក្ខុនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងមានចិត្តគិតដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញទេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនមានអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានប្រាថ្នាឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ)ទេ។

[៤៦] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កំពុងបន្ទាបង់បស្សរា អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ សេចក្តីសង្ស័យមានដល់ភិក្ខុនោះ។ បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនមានអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានប្រាថ្នាឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។

[៤៧] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កំពុងត្រិះរិះចំពោះកាមវត្ថុ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ សេចក្តីសង្ស័យមានដល់ភិក្ខុនោះ។ បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនមានអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលត្រិះរិះចំពោះកាមវត្ថុទេ។

[៤៨] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កំពុងងូតទឹកក្តៅ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ សេចក្តីសង្ស័យមានដល់ភិក្ខុនោះ។ បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងមានចិត្តគិតដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានបំណងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញទេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងនឹងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ កំពុងតែងូតទឹកក្តៅ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងនឹងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ កំពុងងូតទឹកក្តៅដែរ (តែ) អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លច្ច័យ។

[៤៩] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កើតដើរម្សៅត្រង់អង្កជាត។ កាលដែលភិក្ខុនោះលាបថ្នាំដើរម្សៅ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយទេដឹង។ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងមានចិត្តគិតដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញក៏ទេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កើតដើរម្សៅត្រង់អង្កជាត។ ភិក្ខុនោះមានបំណងនឹងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ កាលដែលលាបថ្នាំដើរម្សៅ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ បេ។ (មានភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លច្ច័យ។

[៥០] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប អេះត្រង់អណ្ណា^{៦)} អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងនឹងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ ហើយអេះអណ្ណា អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ បេ។ (មានភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លច្ច័យ។

[៥១] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កំពុងដើរទៅតាមផ្លូវ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ កំពុងដើរទៅតាមផ្លូវ អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ បេ។ (មានភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លច្ច័យ។

[៥២] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប កំពុងកាន់ស្បែកខាងចុងនៃអង្កជាតធ្វើបស្សរា អសុចិក្ខុណ្ណាចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងនឹងឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ណាចេញ

[៦៦] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប លេងទឹកដែលមានល្បាប់ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ លេង ទឹកដែលមានល្បាប់ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិ សង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៦៧] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ស្ទុះចុះទៅក្នុងទឹក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ស្ទុះចុះទៅក្នុងទឹក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៦៨] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប លេងកងធ្នោ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុ ដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ លេងកងធ្នោដោយធ្នោ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៦៩] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ស្ទុះចូលទៅក្នុងព្រៃឈូក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ស្ទុះ ចូលទៅក្នុងព្រៃឈូក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៧០] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ដាក់បញ្ចូលអង្កជាតទៅក្នុងដីខ្សាច់ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៧១] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ដាក់បញ្ចូលអង្កជាតទៅក្នុងភក់ អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៧២] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ស្រោចអង្កជាតដោយទឹក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អាបត្តិដល់ភិក្ខុដែលមិនមានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ (នោះ) ទេ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ស្រោច អង្កជាតដោយទឹក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិ សង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៧៣] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ផ្ទុះបង្កជាតលើទីដេក អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ម្ចាស់ភិក្ខុខ្លះ) អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

[៧៤] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ដុះសង្កតនឹងមេដឹង អសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តី សង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយទេដឹង។ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនុំចំពោះព្រះដីមានព្រះភាគ។ ព្រះដីមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប មានបំណងចង់ឲ្យអសុចិក្ខុណ្ហតចេញ ដុះសង្កតនឹងមេដឹង អសុចិក្ខុ ឃ្លាតចេញ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសហើយទេដឹង។ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនុំចំពោះព្រះដីមានព្រះភាគ។ ទ្រង់ ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិចុល្លថ្មី។

សង្សារិសេស ទី១ ចប់។

សង្សារិសេស ទី២

CS vin.vbu.sg.02 | ភាគ ទី២

(២. កាយសំសគ្គសិក្ខាបទ)

[៧៥] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង ខទាយិភិក្ខុដ៏ មានអាយុ សម្រេចឥរិយាបថនៅក្នុងព្រៃ។ លំនៅខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុនោះ ល្អគួរឲ្យចង់មើល គួរឲ្យជ្រុះថ្លា មានបន្ទប់ខាងក្នុង មានរបៀងជុំវិញ គ្រែ តាំង ពូក ខ្នើយ ក៏រៀបចំល្អ ទឹកសម្រាប់នាង និងទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក៏ដុះម្តងទុកស្រួល ទាំងទិបរិវេណសោតក៏បោសរលឹះស្អាត។ មាន មនុស្សជាច្រើននាក់ ដែលត្រូវការមើលលំនៅរបស់ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក៏តែងតែមកមើល។ (កាលនោះ) មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់នាំប្រពន្ធចូល ទៅរកខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងខទាយិដ៏មានអាយុថា យើងខ្ញុំចង់មើលលំនៅរបស់លោកម្ចាស់ខទាយិ។ ខទាយិក៏និយាយតបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះ អ្នកចូរមើលចុះ (ថាហើយ) ក៏កាន់កូនសោរ ដកកន្លឹះហើយច្រានសន្ទះទ្វារ ចូលទៅកាន់កុដិ លំនៅ។ ឯព្រាហ្មណ៍នោះឯង ក៏ដើរចូលទៅតាមក្រោយខទាយិដ៏មានអាយុទៅ។ ចំណែកខាងនាងព្រាហ្មណ៍នោះឯង ក៏ដើរចូលតាមក្រោយ ព្រាហ្មណ៍នោះទៅ។ គ្រានោះឯង ខទាយិដ៏មានអាយុ ក៏បើកបង្អួចកន្លែងខ្លះ បិទបង្អួចកន្លែងខ្លះ ដើរក្រឡឹងតាមបន្ទប់ហើយ មកពីក្រោយខ្នង ហើយក៏ស្ទាបអង្កែលអរយរតូចផ្តំនៃនាងព្រាហ្មណ៍នោះ។ គ្រានោះឯង ព្រាហ្មណ៍នោះនិយាយរួសរាយជាមួយនឹងខទាយិដ៏មានអាយុ ហើយក៏លា

ទៅ។ លំដាប់តមក ព្រាហ្មណ៍នោះពេញចិត្ត ក៏បញ្ចេញវាចាតាមសេចក្តីពេញចិត្តថា ពួកសមណដែលនៅក្នុងព្រៃមានសភាពយ៉ាងនេះ សុទ្ធសឹងតែពួកសមណ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រចម្រើនធានា លោកខទាយិដែលនៅក្នុងព្រៃ មានសភាពយ៉ាងនេះ លោកខទាយិដ៏ចម្រើននេះក៏ចម្រើនដែរ។ កាលបើព្រាហ្មណ៍ពោលពាក្យសរសើរយ៉ាងនេះហើយ នាងព្រាហ្មណ៍នោះបានពោលពាក្យនេះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា សេចក្តីចម្រើនរបស់លោកខទាយិនោះមានពីណា (ឥតមានចម្រើនអ្វីទេ) ខ្លួនអ្នកស្លាបអង្កែលអរយវត្តចម្រើនរបស់ខ្ញុំយ៉ាងណា សមណឈ្មោះខទាយិ ក៏ស្លាបអង្កែលអរយវត្តចម្រើនរបស់ខ្ញុំយ៉ាងនោះដែរ។ គ្រានោះឯង ព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏និយាយពោលទោស ជៀលគ្នាថា សមណជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រពួកនេះមិនមានខ្មាស ជាមនុស្សទ្រុស្តសីល តែងពោលពាក្យមុសា ព្រោះសមណអម្បាលនេះ ប្តេជ្ញាខ្លួនថា យើងសុទ្ធតែជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ពោលតែពាក្យសត្យ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ (ឥឡូវនេះ) សាមញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះមិនមានទេ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះមិនមានទេ សាមញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះវិនាសហើយ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះវិនាសអស់ហើយ សាមញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះមានពីណា ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណពួកនេះមានពីណា សមណពួកនេះឃ្លាតផុតចាកសាមញ្ញគុណអស់ហើយ សមណពួកនេះឃ្លាតផុតចាកព្រហ្មញ្ញគុណអស់ហើយ ដូចយ៉ាង សមណឈ្មោះខទាយិ ហ៊ានស្លាបអង្កែលអរយវត្តចម្រើនរបស់ភរិយាអញទៅហើយ ពួកស្រ្តីក្នុងត្រកូល^(៧)) ធីតារបស់ត្រកូល កុមាររបស់ត្រកូល ស្រ្តីជាកូនប្រសារបស់ត្រកូល ទាសីរបស់ត្រកូលទាំងឡាយ ម្តេចនឹងហ៊ានទៅកាន់អាវាម ឬវិហារបាន ព្រោះថា បើពួកស្រ្តីក្នុងត្រកូល ធីតារបស់ត្រកូល កុមាររបស់ត្រកូល ស្រ្តីជាកូនប្រសារបស់ត្រកូល ទាសីរបស់ត្រកូលទាំងឡាយខំទៅកាន់អាវាម ឬវិហារ មុខជាសមណទាំងឡាយជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រនឹងប្រទុស្តចំពោះស្រ្តីទាំងអម្បាលនោះមិនខាន។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏បានព្រាហ្មណ៍ពោលទោស ជៀលគ្នានិយាយដើម (នោះ)។ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស មានសេចក្តីអៀនខ្មាសក្រែងរំអែងបាប ពេញចិត្តនឹងការសិក្សា ភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏ពោលទោស គ្នាចិះជៀលថា ភិក្ខុឈ្មោះខទាយិដ៏មានអាយុមិនសមបីបើនឹងហ៊ានដល់ស្លាបអង្កែលកាយមាតុគ្រាមសោះ។ ទើបភិក្ខុអម្បាលនោះក្រាបទូលដំណើរនុះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះហេតុដំណើរនុះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរចំពោះខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់ខទាយិ ឮថាអ្នកឯងស្លាបអង្កែលកាយមាតុគ្រាមមែនឬ។ ខទាយិក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ (ដំណើរនុះ) ពីតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគទ្រង់គ្នាចិះជៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើ មិនសមគួរ មិនត្រូវទំនង មិនត្រូវបែប មិនជាប់សមណ មិនគប្បីសោះ មិនគួរធ្វើសោះ នែមោឃបុរស មិនគួរបើអ្នកឯងនឹងហ៊ានដល់ស្លាបអង្កែលកាយមាតុគ្រាមសោះ នែមោឃបុរស ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយដោយបរិយាយដ៏ច្រើន (សុទ្ធតែ) ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនមែនដើម្បីប្រកបដោយតម្រេកឡើយ មិនមែនឬ។ បើ ដំណើរស្ងប់រម្ងាប់នែសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាមទាំងឡាយ តថាគតក៏បានសំដែងហើយ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងសិក្ខាបទនេះឡើងយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយគឺកាមរាគគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តប្រែប្រួលហើយ ដល់ព្រមនូវកាយសំសគ្គមួយអង្កើដោយមាតុគ្រាម ទោះចាប់ដៃក្តី ចាប់ផ្តួងសក់ក្តី ឬស្លាបអង្កែលអរយវត្តឯណា។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។

[៧៦] ត្រង់ពាក្យថា ណាមួយ សេចក្តីថា ឯណា គឺថា ដូចជាឯណា។ បើ ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុ។ បើ ភិក្ខុដែលបានសម្រេចឧបសម្បទាដោយញត្តិចត្តកម្មវាចាដ៏ត្រឹមត្រូវ តថាគតសំដៅយកឲ្យឈ្មោះថាភិក្ខុ ក្នុងអត្ថនេះ។ ភិក្ខុដែលត្រេកអរ មានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធហៅថា (ភិក្ខុ) គឺកាមរាគគ្របសង្កត់ហើយ។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រែប្រួលហើយ សេចក្តីថា ចិត្តដែលត្រេកអរក៏ហៅថា ប្រែប្រួលហើយ ចិត្តដែលខឹង ក៏ហៅថាប្រែប្រួលហើយ ចិត្តដែលរង្វេង ក៏ហៅថាប្រែប្រួលហើយ ប៉ុន្តែក្នុងអត្ថនេះ តថាគតសំដៅយកចិត្តដែលត្រេកអរ ឲ្យឈ្មោះថា ចិត្តប្រែប្រួលហើយ។ មនុស្សស្រី ហៅថា មាតុគ្រាម ឯយក្សស្រី ប្រេតស្រី សត្វតិរច្ឆានញី មិនហៅថា មាតុគ្រាមទេ (ក្នុងសិក្ខាបទនេះ) ដោយហេតុទៅ ទោះក្មេងស្រ្តីសូម្បីកើតក្នុងថ្ងៃនោះ ក៏ហៅថា មាតុគ្រាមដែរ មិនបាច់ពោលដល់ស្រ្តីដែលធំជាងនោះទេ។ ត្រង់ពាក្យថា មួយអង្កើ គឺជាមួយគ្នា។ សេចក្តីប្រព្រឹត្តលើស តថាគតហៅថា គប្បីដល់ព្រមដោយកាយសំសគ្គ។ សំរិប្រទេសរាប់តាំងពីត្រឹមដុំដៃដរាបដល់ចុងក្រចក ហៅថាដៃ។ សក់សុទ្ធក្តី សក់លាយដោយអម្បោះក្តី លាយដោយផ្កាកម្រងក្តី លាយដោយប្រាក់ក្តី លាយដោយមាសក្តី លាយដោយកែវមុត្តាភិក្ខុ លាយដោយកែវមណីភិក្ខុ ហៅថាផ្តួងសក់។ ត្រង់ពាក្យថាអរយវត្ត (នោះ) គឺ សំរិប្រទេស លើកលែងតែដៃ និងផ្តួងសក់ចេញ ហៅថា អរយវត្ត។

[៧៧] (ប្រភេទ១២យ៉ាង) គឺ កិរិយាស្លាប អង្កែល ស្លាប់ចុះ ស្លាប់ឡើង ផ្ទុបចុះ ឆ្វើយឡើង ទាញមក ទាញត្រឡប់ ចាប់សង្កត់ ចាប់ឈ្លេច កាន់ ពាល់។

[៧៨] កិរិយាគ្រាន់តែលូកពាល់ ហៅថា ស្លាប។ កិរិយាស្លាបបន្ថែមពីខាងនេះខាងនោះ ហៅថា អង្កែល។ កិរិយាពាល់ចុះក្រោម ហៅថា ស្លាបចុះ។ កិរិយាពាល់ខាងលើ ហៅថា ស្លាបឡើង។ កិរិយាចាប់បន្តទៅក្រោម ហៅថា ផ្ទុបចុះ។ កិរិយាចាប់ផ្ទុបទៅខាងលើ ហៅថា ឆ្វើយឡើង។ កិរិយាទាញចូលមក ហៅថា ទាញមក។ កិរិយាបង្ហោត្រឡប់ (ទាញពីក្រោយ) ហៅថា ទាញត្រឡប់។ កិរិយាចាប់អរយវត្តហើយច្របាច់ឈ្លេច ហៅថា ចាប់សង្កត់។ កិរិយាត្រៀម គាបដោយអរយវណ្ណនីមួយ ហៅថា ចាប់ឈ្លេច។ កិរិយាគ្រាន់តែចាប់ ហៅថាកាន់។ កិរិយាប៉ះត្រូវ ហៅថា ពាល់។

[៧៩] ត្រង់ពាក្យថា សង្សារិសេស (សេចក្តីក្នុងបេយ្យាល មានអធិប្បាយក្នុងសង្សារិសេសទី១ រួចហើយ)។

[៨០] មនុស្សស្រីពិត ភិក្ខុសំគាល់ថាជាស្រី មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏យកកាយ (ខ្លួន) ស្លាប អង្កែល ស្លាបចុះ ស្លាបឡើង ផ្ទុបចុះ ឆ្វើយឡើង ទាញមក ទាញត្រឡប់ ចាប់សង្កត់ ចាប់ឈ្លេច កាន់ ពាល់ កាយស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ មនុស្សស្រីពិត តែភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ត្រេកអរ ក៏យកកាយស្លាប អង្កែល។ បើ កាន់ ពាល់ កាយស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ឆ័យ។ មនុស្សស្រីពិត ភិក្ខុសំគាល់ថាខ្មើយ ត្រេកអរ ក៏យកកាយស្លាប អង្កែល។ បើ កាន់ ពាល់ កាយស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ឆ័យ។ មនុស្សស្រីពិត តែភិក្ខុសំគាល់ថាប្រុស ត្រេកអរ ក៏យកកាយស្លាប អង្កែល។ បើ កាន់ ពាល់ កាយស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ឆ័យ។ មនុស្សស្រីពិត តែភិក្ខុសំគាល់ថាសត្វតិរច្ឆាន ត្រេកអរ ក៏យកកាយស្លាប អង្កែល។

[៩៧] សម័យនោះ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង ខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុសម្រេចឆរិយាបថនៅក្នុងព្រៃ។ គ្រានោះ មានស្រីច្រើននាក់ ជាពួកអ្នកត្រូវការមើលវិហារ ហើយក៏នាំគ្នាទៅកាន់អាហារ។ ស្រីទាំងនោះក៏ចូលទៅរកខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុក្នុងពេលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុថា បពិត្រ លោកដ៏ចម្រើន យើងទាំងឡាយចង់មើលវិហាររបស់លោកម្ចាស់។ លំដាប់នោះ ខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុ ក៏នាំស្រីទាំងនោះមើលវិហាររួចហើយ ពោលសរសើរខ្លះ ពោលបង្ហាប់ខ្លះ សូមខ្លះ អង្វរខ្លះ សួរខ្លះ សួរតបខ្លះ ប្រាប់ខ្លះ ប្រៀនប្រដៅខ្លះ ជេរខ្លះ ចំពោះវច្ឆមគ្គ និងបស្សារមគ្គនៃស្រីទាំង នោះ។ ស្រីណាដែលគ្មានសេចក្តីខ្លាច ជាស្រីអ្នកលេងឥតមានអៀនខ្មាស ស្រីនោះក៏ញញឹមញញែម និយាយបញ្ជាក់ សើចក្តាក្តាយចំអន់ជាមួយ នឹងខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុ ចំណែកខាងស្រីណាដែលមានសេចក្តីអៀនខ្មាស ស្រីនោះចេញមក ក៏ពោលទោសខទាយិកិក្ខុទាំងឡាយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ការនេះគ្មានលាក់បាំង គ្មានគួរសមសោះ ចុះហេតុអ្វីក៏លោកម្ចាស់ខទាយិកិក្ខុនិយាយយ៉ាងនេះ សូម្បីដល់ទៅថ្វី បើនិយាយ យ៉ាងនេះ ក៏យើងទាំងឡាយមិនប្រាថ្នាដែរ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ជាអ្នក រង្គៀស ប្រាថ្នាតែខាងការរៀនសូត្រ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា ចុះហេតុអ្វី បានជាខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុ ពោល ចង់មាតុគ្រាមដោយសំដីអាក្រក់ (ដូច្នោះ)។ កាលនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ យកសេចក្តីនុះក្រាបទូលដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរ នេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរខទាយិកិក្ខុដ៏មានអាយុក្នុងកាលនោះថា ម្ចាស់ខទាយិ បានឮថា អ្នកឯង ពោលចង់មាតុគ្រាមដោយសំដីអាក្រក់មែនឬ? ខទាយិកិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ (សេចក្តីនុះ) ពិតមែន។ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធជាម្ចាស់ ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់បុរសសោះសូន្យ ដំណើរនេះមិនទំនង មិនសមគួរ មិនត្រូវបែប មិនមែនជាបុរសសមណ មិនគប្បីសោះ មិន គួរធ្វើសោះ នៃមោឃបុរស ចុះហេតុអ្វី បានជាអ្នកឯងពោលចង់មាតុគ្រាមដោយសំដីអាក្រក់ (ដូច្នោះ) ម្ចាស់មោឃបុរស ធម៌ដែលតថាគតសំដែង ហើយដោយអនេកបរិយាយ (សុទ្ធតែ) ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនមែនសំដែងឲ្យប្រកបដោយតម្រេកឡើយ។ បើ ការម្យ៉ាងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ព្រោះកាមទាំងឡាយ ក៏តថាគតសំដែងរួចអស់ហើយតើ មិនមែនឬ នៃមោឃបុរស ដំណើរនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា (នោះ) ទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះដូច្នោះថា

ភិក្ខុណាមួយ គឺភាគគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តប្រែប្រួល និយាយចង់មាតុគ្រាមដោយសំដីអាក្រក់ ដូចប្រុសកំឡោះនិយាយ ចង់ស្រីក្រមុំដោយសំដីដែលប្រកបដោយមេចុន ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[៩៨] ត្រង់ពាក្យថា ណាមួយ អធិប្បាយថា ឯណាក៏ដោយ។ បើ ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុ។ បើ (ភិក្ខុដែលបានសម្រេចឧបសម្ព័ន្ធទាដោយ ញត្តិចត្តកម្មវាចាដ៏ត្រឹមត្រូវ) តថាគតសំដៅឲ្យឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងអត្ថនេះ។ ត្រង់ពាក្យថា គឺភាគគ្របសង្កត់ហើយ សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលត្រេកអរ មានសេចក្តីអាឡោះអាទ័យ មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ។ ត្រង់ពាក្យថា មានចិត្តប្រែប្រួល សេចក្តីថា ចិត្តដែលត្រេកអរ ក៏ហៅថាប្រែប្រួល ចិត្តដែលខឹង ក៏ ហៅថាប្រែប្រួល ចិត្តដែលរង្វង ក៏ហៅថាប្រែប្រួល ប៉ុន្តែក្នុងអត្ថនេះ តថាគតសំដៅយកចិត្តដែលត្រេកអរ ឲ្យឈ្មោះថា ចិត្តប្រែប្រួល។ មនុស្សស្រី ដែលដឹងសេចក្តី ឆ្លៀវឆ្លាស អាចដឹងច្បាស់នូវពាក្យដែលគេនិយាយល្អនិងអាក្រក់ សំដីគួរនិងមិនគួរ ហៅថាមាតុគ្រាម (ក្នុងសិក្ខាបទនេះ) ឯ យក្សស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញី មិនហៅថាមាតុគ្រាមទេ។ ឯសំដីដែលហៅថាអាក្រក់នោះ បានដល់សំដីដែលប្រកបដោយមេចុនធម៌ ចំពោះវច្ឆមគ្គ និងបស្សារមគ្គ។ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិល្មើស តថាគតត្រាស់ហៅថា និយាយចង់។ ត្រង់ពាក្យថា ដូចប្រុសកំឡោះនិយាយចង់ស្រីក្រមុំ សេចក្តីថា ប្រុស កំឡោះនិយាយចង់ស្រីក្រមុំ ប្រុសជំទង់និយាយចង់ស្រីជំទង់ ប្រុសអ្នកបរិភោគកាមនិយាយចង់ស្រីអ្នកបរិភោគកាម។ ត្រង់ពាក្យថា ដោយសំដី ដែលប្រកបដោយមេចុន គឺសំដីដែលប្រកបព្រមចំពោះដោយមេចុនធម៌។ ត្រង់ពាក្យថា ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយពិស្តារក្នុង សង្ឃាទិសេសទី១ រួចហើយ។

[៩៩] ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី សូមក្តី អង្វរក្តី សួរក្តី សួរបញ្ជាក់ក្តី ប្រាប់ក្តី ប្រៀនប្រដៅក្តី ជេរក្តី ចំពោះទ្វារមគ្គទាំងពីរ។

[១០០] ភិក្ខុនិយាយស្ញើចពណ៌នាសរសើរទ្វារមគ្គទាំងពីរ ហៅថា ពោលសរសើរ។ ភិក្ខុជេរតិះដៀលនិទ្ទាទ្វារមគ្គទាំងពីរ ហៅថា ពោល បង្ហាប់។ ភិក្ខុនិយាយថា នាងចូរឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់អាត្មា នាងចូរដាក់ទាន (មេចុនធម៌) ដល់អាត្មា នាងគួរឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់អាត្មា ហៅថា សូម។ ភិក្ខុនិយាយថា មាតារបស់នាងនឹងជ្រះថ្លាក្នុងកាលណា បិតារបស់នាងនឹងជ្រះថ្លាក្នុងកាលណា ទេវតាទាំងឡាយរបស់នាងនឹងជ្រះថ្លាក្នុង កាលណា ពេលល្អ ស្របក់ល្អ យាមល្អ របស់នាងនឹងមានក្នុងកាលណា អាត្មានឹងបាននូវមេចុនធម៌របស់នាងក្នុងកាលណា (និយាយយ៉ាងនេះ) ហៅថា អង្វរ។ ភិក្ខុនិយាយថា នាងឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់ប្តីដូចម្តេច នាងឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់សហាយដូចម្តេច (យ៉ាងនេះ) ហៅថា សួរ។ ភិក្ខុ និយាយថា បានឮថា នាងឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់ប្តីយ៉ាងនេះ នាងឲ្យ (មេចុនធម៌) ដល់សហាយយ៉ាងនេះ ដូច្នោះ ហៅថាសួរបញ្ជាក់។ ភិក្ខុដែលស្រី សួរហើយ និយាយថា នាងចូរឲ្យ (មេចុនធម៌) យ៉ាងនេះ កាលបើឲ្យ (មេចុនធម៌) យ៉ាងនេះ នាងឯងនឹងជាទីស្រឡាញ់ផង ជាទីគាប់ចិត្តផងរបស់ ប្តី ដូច្នោះ ហៅថាប្រាប់។ ភិក្ខុដែលស្រីមិនសួរសោះទេ ស្រាប់តែនិយាយថា នាងចូរឲ្យ (មេចុនធម៌) យ៉ាងនេះ កាលបើឲ្យ (មេចុនធម៌) យ៉ាងនេះ នាងឯងនឹងជាទីស្រឡាញ់ផង ជាទីគាប់ចិត្តផងរបស់ប្តី ដូច្នោះ ហៅថា ប្រៀនប្រដៅ។ ភិក្ខុពោលពាក្យថា មេគ្មាននិមិត្ត មេមានហេតុគ្រាន់តែជា និមិត្ត មេគ្មានឈាម មេមានឈាមជានិច្ច មេមានកំណាត់សម្បត្តិជានិច្ច មេហូរឈាមជានិច្ច មេសិខិរណ៍¹⁰ មេស្រីខ្លើយ មេស្រីមានរូបដូចប្រុស មេមានទ្វារមគ្គលាយចូលគ្នា មេខកតោព្យញ្ជនក ដូច្នោះ ហៅថាជេរ។

[១០១] ស្រីជាប្រាកដ ភិក្ខុសំគាល់ថាស្រីពិតមែន ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី សូមក្តី អង្វរក្តី សួរក្តី សួរបញ្ជាក់ក្តី ប្រាប់ក្តី ប្រៀនប្រដៅក្តី ជេរក្តី ចំពោះវច្ឆមគ្គ (ឬ) បស្សារមគ្គរបស់ស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ស្រីជាប្រាកដ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំគាល់ថាខ្លើយ (ក្តី) សំគាល់ថាប្រុស (ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន (ក្តី) ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវច្ឆ មគ្គ (ឬ) បស្សារមគ្គរបស់ស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិមូល្ម៉ង់។ ខ្លើយជាប្រាកដ ភិក្ខុសំគាល់ថាខ្លើយពិតមែន ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវច្ឆមគ្គ (ឬ) បស្សារមគ្គរបស់ខ្លើយនោះ ត្រូវអាបត្តិមូល្ម៉ង់។ ខ្លើយជាប្រាកដ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំ គាល់ថាប្រុស (ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន (ក្តី) សំគាល់ថាស្រី (ក្តី) ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវច្ឆមគ្គ

នោះ ត្រូវអាប់ត្តិទុក្ខដពីរ។ បើ ស្រីពិតមែន ភិក្ខុសំគាល់ថាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវត្ថុដែល ជាប់នឹងកាយស្រីនោះ ត្រូវអាប់ត្តិទុក្ខដ។ ខ្មើយពិតមែន។ បើ ប្រុសពិតមែន។ បើ តិរច្ឆានឈ្មោលពិតមែន។ បើ ត្រូវអាប់ត្តិទុក្ខដ។ ស្រីពីរនាក់ ភិក្ខុសំគាល់ស្រីទាំងពីរនាក់ថាជាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវត្ថុដែលជាប់នឹងកាយនៃស្រីទាំង ពីរនាក់នោះ ត្រូវអាប់ត្តិទុក្ខដពីរ។ ស្រីម្នាក់ ខ្មើយម្នាក់ ភិក្ខុសំគាល់ជនទាំងពីរថាជាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរក្តី ពោលបង្ហាប់ក្តី។ បើ ជេរក្តី ចំពោះវត្ថុដែលជាប់នឹងកាយនៃស្រីទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាប់ត្តិទុក្ខដពីរ។

[១០៦] អាប់ត្តិមិនមាន (ដល់ភិក្ខុ៥ពួក) គឺ ភិក្ខុដែលកំពុងអធិប្បាយសេចក្តី¹¹ ១ ភិក្ខុដែលកំពុងបង្រៀនធម៌¹² ១ ភិក្ខុដែលកំពុងប្រៀន ប្រដៅ¹³ ១ ភិក្ខុឆ្លុត១ ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ១។

(វិនិត្យត្ថុខន្ធភាថា)

CS vin.vbu.sg.03.01 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថុខន្ធភាថា)

[១០៧] (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមរបៀបហូរហែ ដែលនឹងសំដែងតទៅដូចមានខាងក្រោយនេះ)

សម្មត់កម្មលក្រហម១ សម្មត់កម្មលមានរោមខ្លី១ សម្មត់កម្មលមានរោមក្រញាញ់១ សម្មត់កម្មលមានរោមវីង១ សម្មត់កម្មល មានរោមវែង១ ស្រីព្រោះស្រូវ១ ភិក្ខុស្នូរថាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅស្រួលទេឬ១ សន្ទា១ ទានដីប្រសើរ១ ស្រីកំពុងធ្វើការងារ១។

(វិនិត្យត្ថុ)

CS vin.vbu.sg.03.02 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថុ)

[១០៨] សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ដណ្តប់សម្មត់កម្មលជ្រលក់ថ្មី។ ភិក្ខុ១រូបមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយនូវពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងក្រហមឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ សម្មត់កម្មលខ្ញុំជ្រលក់ថ្មី។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តី សង្ស័យថា អញត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសហើយទេដឹង។ ទើបក្រាបទូលសេចក្តីនោះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ដណ្តប់សម្មត់កម្មលមានរោមខ្លី។ ភិក្ខុមួយរូបមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយនូវពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងមានរោមខ្លីឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ សម្មត់ កម្មលខ្ញុំមានរោមខ្លី។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ដណ្តប់សម្មត់កម្មលទើបតែនឹងលាងថ្មី។ ភិក្ខុ១រូបមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយនូវពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងមានរោមក្រញាញ់ឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ សម្មត់កម្មលខ្ញុំទើបតែលាងថ្មី។ ភិក្ខុនោះមាន សេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។ សម័យនោះឯង មានស្រី ម្នាក់ដណ្តប់សម្មត់កម្មលមានរោមវីង។ មានភិក្ខុ១រូបមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងមានរោម វីងឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ សម្មត់កម្មលខ្ញុំមានរោមវីង។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។

[១០៩] សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ដណ្តប់សម្មត់បារវមានរោមវែង។ មានភិក្ខុ១រូបមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងមានរោមវែងឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ សម្មត់បារវខ្ញុំមានរោមវែង។ ភិក្ខុនោះមាន សេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។

[១១០] សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ ប្រើគេឲ្យព្រោះស្រូវស្រែរួចហើយ ត្រឡប់មកវិញ។ មានភិក្ខុ១រូប មានសេចក្តីត្រេកអរ និយាយពាក្យនេះ នឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី វត្ថុរបស់នាងឲ្យគេព្រោះហើយឬ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោកម្ចាស់ ស្រែខ្ញុំគេមិនទាន់ព្រោះទេ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។

[១១១] សម័យនោះឯង មានភិក្ខុ១រូប ប្រទះនឹងនាងបរិព្វាជិតាត្រង់ផ្លូវជួបគ្នា មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងបរិព្វាជិតានោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ផ្លូវរបស់នាងប្រព្រឹត្តទៅស្រួលទេឬ។ នាងនោះមិនដឹងច្បាស់ ក៏ឆ្លើយថា ករុណាលោក លោកនឹងដើរទៅបាន។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តី សង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាប់ត្តិទុក្ខដ។

[១១២] សម័យនោះឯង មានភិក្ខុ១រូប មានសេចក្តីត្រេកអរ និយាយពាក្យនេះនឹងស្រីម្នាក់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងជាស្រីមានសន្ទា ប៉ុន្តែនាងឲ្យ វត្ថុណាដល់ស្វាមី នាងមិនឲ្យវត្ថុនោះដល់អាត្មាផងសោះ។ ស្រីនោះសួរថា អ្វីលោកម្ចាស់។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តី សង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាប់ត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានភិក្ខុ១រូប មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយ ពាក្យនេះនឹងស្រីម្នាក់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងជាស្រីមានសន្ទា ប៉ុន្តែទានណាដីប្រសើរ នាងមិនឲ្យទាននោះដល់អាត្មាផងសោះ។ ស្រីនោះសួរថា

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា ទានដ៏ប្រសើរនោះ គឺមេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះ អង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។

[១១៣] សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់កំពុងធ្វើការងារ។ មានភិក្ខុទ្រង់ មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងឈប់ចុះចាំអាត្មាធ្វើឲ្យ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេស ទេ ត្រូវតែត្រឹមអបត្តិទុក្ខដ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់កំពុងធ្វើការងារ។ មានភិក្ខុទ្រង់ មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងចូរអង្គុយទៅ អាត្មានឹងធ្វើឲ្យ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវ អបត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអបត្តិទុក្ខដ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់កំពុងធ្វើការងារ។ មានភិក្ខុទ្រង់ មានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏និយាយ ពាក្យនេះនឹងស្រីនោះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងចូរដេកទៅ អាត្មានឹងធ្វើឲ្យ។ ស្រីនោះមិនដឹងច្បាស់។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ ព្រះអង្គ ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអបត្តិទុក្ខដ។

សង្ឃាទិសេស ទី៣ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី៤

CS vin.vbu.sg.04 | ភាគ ទី២

(៤. អត្តកាមបារិចរិយសិក្ខាបទ)

[១១៤] សម័យនោះឯង ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតវន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ សម័យ នោះឯង ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូល¹⁴ ក៏ចូលទៅរកត្រកូលមានប្រមាណច្រើន ក្នុងក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង មាន ស្រីម្នាក់ជាស្រីមេម៉ាយស្លាប់ប្តី មានរូបល្អគួរពិតពិលមិលមើល ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា។ គ្រានោះ ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ទ្រង់ បាត្រចិវរ ហើយចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ស្រីនោះក្នុងពេលព្រឹកព្រហាម។ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសន៍ដែលគេក្រាលប្រគេន។ ស្រី នោះក៏ចូលមករកខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុក្នុងពេលនោះ លុះចូលមកជិតហើយ ក៏ខិនកាយថ្វាយបង្គំខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដី សមគួរ។ ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុ ក៏ញ៉ាំងស្រីនោះ ដែលអង្គុយនៅក្នុងទីដីសមគួរ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យកព្រម ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយ ដោយ វាចាដ៏ប្រកបដោយធម៌។ ឯស្រីនោះ លុះខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យកព្រម ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយវាចាដ៏ ប្រកបដោយធម៌ដូច្នោះហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ លោកម្ចាស់ត្រូវការដោយវត្តណាដែលខ្ញុំ ព្រះករុណាល្មមនឹងប្រគេនលោកម្ចាស់បាន ដូចជាចិវរ បិណ្ឌបាត គ្រឿងសេនាសន គ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់មនុស្សឈឺនោះ លោកម្ចាស់ និមន្តប្រាប់មកចុះ។ ខទាយិភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ចិវរ បិណ្ឌបាត គ្រឿងសេនាសន គ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់មនុស្សមានជម្ងឺដែលជា របស់នាង យើងមិនមែនបានដោយកម្រទេ តែចារបស់ណាដែលយើងបានដោយកម្រ នាងចូរឲ្យរបស់នោះដល់យើងវិញចុះ។ ស្រីនោះសួរថា ឲ្យ អ្វីលោកម្ចាស់។ ខទាយិភិក្ខុឆ្លើយថា ឲ្យមេចុនធម្ម។ ស្រីនោះសួរថា លោកម្ចាស់ត្រូវការឬ។ ខទាយិភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី អាត្មាត្រូវការដែរ។ ស្រីនោះឆ្លើយថា លោកម្ចាស់និមន្តមកចុះ ថាហើយ ក៏ចូលទៅក្នុងបន្ទប់តូច ដោះសំពត់សាដកចេញ ហើយដេកផ្ទាល់គ្រែ។ ខទាយិភិក្ខុដ៏មាន អាយុ ក៏ចូលទៅជិតស្រីនោះក្នុងពេលនោះឯង លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ស្តីឲ្យថា អ្នកណានឹងហ៊ានស្លាបអង្កែលស្រីអាត្រក់មានក្លិនស្អុយយ៉ាង នេះ ថាហើយក៏ខាកស្មោះដើរចេញទៅ។ គ្រានោះឯង ស្រីនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្គាប់ថា សមណទាំងនេះជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជា សក្យបុត្តគ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល និយាយពាក្យកុហក ព្រោះថាសមណទាំងនេះប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ ប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្ត ដ៏ប្រសើរ និយាយពាក្យពិត មានសីល មានធម៌ជាកុសល សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះគ្មានទេ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះគ្មាន ទេ សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះវិនាសអស់ហើយ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះវិនាសអស់ហើយ សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំង នេះមានពីណា ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះមានពីណា សមណទាំងនេះប្រាសចាកសាមញ្ញគុណហើយ សមណទាំងនេះប្រាសចាក ព្រហ្មញ្ញគុណអស់ហើយ មិនសមបីបើ សមណឈ្មោះខទាយិសុំមេចុនធម្មនឹងអញដោយខ្លួនឯង ហើយស្តីថា អ្នកណានឹងហ៊ានស្លាបអង្កែលស្រី អាត្រក់មានក្លិនស្អុយយ៉ាងនេះ ថាហើយក៏ខាកស្មោះចៀសចេញទៅ (ដូច្នោះសោះ) ការលាមករបស់អញដូចម្តេច ក្លិនអញអាត្រក់ដូចម្តេច អញ ដូចម្តេច អញអន់ (ជាងស្រីឯទៀត) ដោយអ្វី។ ស្រីទាំងឡាយឯទៀតក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្គាប់ថា សមណទាំងនេះជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជា សក្យបុត្រ គ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ទ្រុស្តសីល និយាយកុហក ព្រោះថា សមណទាំងនេះប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ ប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្ត ដ៏ប្រសើរ និយាយពាក្យពិត មានសីល មានធម៌ជាកុសល សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះគ្មានទេ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះគ្មាន ទេ សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះវិនាសអស់ហើយ ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះវិនាសអស់ហើយ សាមញ្ញគុណរបស់សមណទាំង នេះមានពីណា ព្រហ្មញ្ញគុណរបស់សមណទាំងនេះមានពីណា សមណទាំងនេះប្រាសចាកសាមញ្ញគុណហើយ សមណទាំងនេះប្រាសចាក ព្រហ្មញ្ញគុណហើយ មិនសមបីបើ សមណឈ្មោះខទាយិសុំមេចុនធម្មនឹងស្រីនេះដោយខ្លួនឯង ហើយបែរជាស្តីថា អ្នកណានឹងហ៊ានស្លាបអង្កែលស្រី អាត្រក់មានក្លិនស្អុយយ៉ាងនេះ ហើយខាកស្មោះចៀសចេញទៅ (ដូច្នោះសោះ) ការលាមករបស់ស្រីនេះដូចម្តេច ក្លិនរបស់ស្រីនេះអាត្រក់ដូច ម្តេច ស្រីនេះដូចម្តេច ស្រីនេះថោកថយ (ជាងស្រីឯទៀត) ដោយអ្វី។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮស្រីទាំងឡាយនោះពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្គាប់ (ដូច្នោះហើយ) ភិក្ខុទាំងឡាយណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស មានសេចក្តីខ្មាស មានសេចក្តីរង្រៀស ប្រាថ្នាតែការសិក្សា ភិក្ខុទាំង នោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្គាប់ថា មិនសមបីបើ ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុពោលសរសើរការបម្រើខ្លួនដោយកាមក្នុងសំណាក់មាតុ គ្រាមសោះ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុំដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងពេលនោះ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់សួរបញ្ជាក់ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ខទាយិ បានឮថា អ្នកឯងពោលសរសើរការបម្រើខ្លួន ដោយកាមក្នុងសំណាក់មាតុគ្រាមមែនឬ។ ខទាយិភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុំពិតមែន។ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់បុរសសាបសូន្យ ដំណើរនេះមិនទំនង មិនសមគួរ មិនត្រូវបែប មិនមែនជារបស់សមណ មិនគប្បីសោះ មិនគួរធ្វើសោះ ម្ចាស់មោឃបុរស មិនសមបីបើ អ្នកឯងពោលសរសើរការបម្រើខ្លួនដោយកាមក្នុងសំណាក់មាតុគ្រាម (ដូច្នោះទេ) ម្ចាស់មោឃបុរស ធម៌ដែល

តថាគតសំដែងហើយដោយអនេកបរិយាយ (សុទ្ធតែ) ដើម្បីឲ្យប្រាសចាកភាគ មិនមែនសំដែងឲ្យប្រកបដោយភាគទេ។ បើ ការម្យ៉ាងសេចក្តីក្តៅ ក្រហាយព្រោះកាម តថាគតក៏បានសំដែងហើយ ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើលាមករបស់អ្នកឯងនុះ មិនមែននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដល់ជនដែល មិនទាន់ជ្រះថ្លានោះទេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយ គឺភាគគ្របសង្កត់ហើយ មានចិត្តប្រែប្រួល ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួនក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម ដោយសំដីប្រកបដោយមេចុនធម្មតា ស្រីណាគប្បីបម្រើនូវភិក្ខុមានសីល មានធម៌ជាកុសល ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ ប្រសើរប្រហែលដូចអាត្មាដោយធម៌នេះ ម្ចាស់ប្អូនស្រី ការបម្រើនេះរបស់ស្រីនោះ ជាការប្រសើរជាងការបម្រើទាំងអស់ (ពោលពាក្យដូច្នោះ) ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[១១៥] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីអធិប្បាយក្នុងបារាជិកកណ្តសិក្ខាបទទី១១១១ហើយ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីត្រេកអរ ក្រឡេក មៀងមើល មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ ហៅថា មានចិត្តគឺភាគគ្របសង្កត់ហើយ។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រែប្រួល សេចក្តីថា ចិត្តត្រេកអរក៏ហៅថា ប្រែប្រួល ចិត្តគឺ ទោសប្រទុស្ត ក៏ហៅថាប្រែប្រួល ចិត្តរង្វេង ក៏ហៅថាប្រែប្រួល តែចាព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដៅយកចិត្តដែលត្រេកអរជាចិត្តប្រែប្រួល ក្នុងអត្ថ នេះ។ មនុស្សស្រីដែលដឹងសេចក្តី ឆ្កៀរឆ្កាស អាចដឹងច្បាស់នូវពាក្យដែលគេនិយាយល្អ និងអាក្រក់ សំដីគួរ នឹងមិនគួរ ហៅថា មាតុគ្រាម (ក្នុង សិក្ខាបទនេះ) ឯយក្សស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញី មិនហៅថាមាតុគ្រាមទេ។ ត្រង់ពាក្យថា ក្នុងសំណាក់នៃមាតុគ្រាម សេចក្តីថា ជិតខាងមាតុគ្រាម គឺ មិនឆ្ងាយអំពីមាតុគ្រាម។ ត្រង់ពាក្យថា កាមដើម្បីខ្លួន សេចក្តីថា ចំណងដើម្បីខ្លួន ហេតុដើម្បីខ្លួន សេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីខ្លួន ការបម្រើដើម្បីខ្លួន។ ត្រង់ពាក្យថា ការបម្រើនេះប្រសើរ សេចក្តីថា ការបម្រើនេះប្រសើរ ការបម្រើនេះប្រសើរបំផុត ការបម្រើនេះជាក្រឡឹងដោះខ្លួនឲ្យរួចចាកទុក្ខ ការ បម្រើនេះខ្ពង់ខ្ពស់ ការបម្រើនេះ គួរប្រាថ្នាណាស់។ ត្រង់ពាក្យថា ស្រីណា សេចក្តីថា ស្រីក្សត្រិយ៍ក្តី ស្រីព្រាហ្មណ៍ក្តី ស្រីអ្នកឈ្មួញក្តី ស្រីអ្នកគ្រូក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រហែលដូចអាត្មា សេចក្តីថាក្សត្រិយ៍ក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី អ្នកឈ្មួញក្តី អ្នកគ្រូក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា មាសីល សេចក្តីថា រៀបចាកបាណាតិបាត រៀបចាកអទិន្នាទាន រៀបចាកមុសាវាទ។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺរៀបចាកមេចុនធម្ម។ មានធម៌ជាកុសលដោយសីលនោះផង ដោយ ព្រហ្មចរិយនោះផង ហៅថា មានធម៌ជាកុសល។ ត្រង់ពាក្យថា ដោយធម៌នេះ គឺដោយមេចុនធម្ម។ ត្រង់ពាក្យថា គប្បីបម្រើ គឺគប្បីត្រេកអរ ចំពោះ។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រកបដោយមេចុន គឺប្រកបព្រមចំពោះដោយមេចុនធម្ម។ ត្រង់ពាក្យថា ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសនោះ មានអធិប្បាយពិ ស្តារក្នុងសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទទី១១១១ហើយ។

[១១៦] ស្រីពិតមែន ភិក្ខុសំគាល់ថាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ស្រីពិតមែន ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្តី សំគាល់ថាខ្មើយក្តី សំគាល់ថាប្រុសក្តី សំគាល់ថាតិរច្ឆានក្តី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោល សរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃស្រីនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ។ ខ្មើយពិតមែន ភិក្ខុសំគាល់ថាខ្មើយ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃខ្មើយនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ។ ខ្មើយពិតមែន ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថា ប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃខ្មើយនោះ ត្រូវអាបត្តិចុក្កដ។ ប្រុសពិតមែន ភិក្ខុសំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) មានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆានក្តី សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃប្រុសនោះ ត្រូវអាបត្តិចុក្កដ។ តិរច្ឆានពិតមែន ភិក្ខុសំគាល់ថា តិរច្ឆាន(ក្តី) មានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) សំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើ ជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃតិរច្ឆាននោះ ត្រូវអាបត្តិចុក្កដ។

[១១៧] ស្រីពិនាត ភិក្ខុសំគាល់ស្រីទាំងពីរថាជាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃស្រីទាំង ពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសពីរ។ ស្រីពីរនាក់ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) សំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) ចំពោះស្រីទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃស្រីទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យពីរ។ ខ្មើយ ពីរនាក់ ភិក្ខុសំគាល់ខ្មើយទាំងពីរថាជាខ្មើយ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃខ្មើយទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យពីរ។ ខ្មើយពីរនាក់ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) ចំពោះខ្មើយ ទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃខ្មើយទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិចុក្កដពីរ។ ប្រុសពីរនាក់ ភិក្ខុ សំគាល់ប្រុសទាំងពីរ។ បើ តិរច្ឆានពីរ ភិក្ខុសំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) មានសេចក្តីសង្ស័យ(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) សំគាល់ថា ប្រុស(ក្តី) ចំពោះតិរច្ឆានទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃតិរច្ឆានទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិចុក្កដ ពីរ។ ស្រីម្នាក់ ខ្មើយម្នាក់ ភិក្ខុសំគាល់ជនទាំងពីរថាជាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំង ពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស និងចុក្កដ។ ស្រីម្នាក់ ខ្មើយម្នាក់ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យចំពោះជនទាំងពីរនាក់។ បើ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ និងចុក្កដ។ បើ ភិក្ខុសំគាល់ថាខ្មើយ។ បើ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យពីរ។ បើ ភិក្ខុសំគាល់ថាប្រុស។ បើ ភិក្ខុសំគាល់ថាតិរច្ឆាន ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ និងចុក្កដ។ ស្រីម្នាក់ ប្រុសម្នាក់ ភិក្ខុសំ គាល់ជនទាំងពីរនាក់ថាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស និងចុក្កដ។ ស្រីម្នាក់ ប្រុសម្នាក់ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) សំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) ចំពោះជនទាំងពីរនាក់ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ និងចុក្កដ។ ស្រីម្នាក់ តិរច្ឆានមួយ ភិក្ខុសំគាល់ជនទាំងពីរថាស្រី ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់ នៃជនទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស និងចុក្កដ។ ស្រីម្នាក់ តិរច្ឆានមួយ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) សំគាល់ថា ប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) ចំពោះជនទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរ នោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ និងចុក្កដ។ ខ្មើយម្នាក់ ប្រុសម្នាក់ ភិក្ខុសំគាល់ជនទាំងពីរនាក់ថាខ្មើយ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើ ជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច័យ និងចុក្កដ។ ខ្មើយម្នាក់ ប្រុសម្នាក់ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំ

គាល់ថាប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) ចំពោះជនទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជន ទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ ខ្មើយម្នាក់ តិរច្ឆានមួយ ភិក្ខុសំគាល់ជនទាំងពីរនោះថាខ្មើយ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើ ជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ច័យ និងទុក្ខដំពីរ។ ខ្មើយម្នាក់ តិរច្ឆានមួយ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំ គាល់ថាប្រុស(ក្តី) សំគាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) ចំពោះជនទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ ប្រុសម្នាក់ តិរច្ឆានមួយ ភិក្ខុសំគាល់ថាប្រុស(ក្តី) មានសេចក្តីសង្ស័យ (ក្តី) សំ គាល់ថាតិរច្ឆាន(ក្តី) សំគាល់ថាស្រី(ក្តី) សំគាល់ថាខ្មើយ(ក្តី) ចំពោះជនទាំងពីរ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ពោលសរសើរការបម្រើជាកាមដើម្បីខ្លួន ក្នុងសំណាក់នៃជនទាំងពីរនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។

[១១៨] អាបត្តិមិនមាន (ដល់ភិក្ខុពាក្យ) គឺ ភិក្ខុពោលថា នាងចូរបម្រើអាត្មាដោយចីរៈ បិណ្ឌបាត សេនាសន និងគ្រឿងបរិក្ខារ គឺថ្នាំជាបច្ច័យ ដល់អ្នកមានជម្ងឺ ភិក្ខុឆ្លត១ ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ១។

(វិនិត្យត្ថខន្ធភាថា)

CS vin.vbu.sg.04.01 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថខន្ធភាថា)

[១១៩] (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមលំដាប់ហូរហែដែលនឹងសំដែងតទៅ ដូចមានខាងក្រោយនេះ គឺ)

ស្រីអារ ស្រីបានកូន ស្រីចង់ឲ្យប្តីស្រឡាញ់ ស្រីចង់បានរូបល្អ សួរភិក្ខុថាធ្វើដូចម្តេច ស្រីចង់ឲ្យទាន ស្រីចង់បម្រើ សួរភិក្ខុថាធ្វើដូច ម្តេច ស្រីចង់ទៅសុគតិ សួរភិក្ខុថាធ្វើដូចម្តេច។

(វិនិត្យត្ថ)

CS vin.vbu.sg.04.02 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថ)

[១២០] សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ជាស្រីអារ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ ករុណានឹងគិតធ្វើដូចម្តេចឲ្យមានកូន។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីអារនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ទើបយកសេចក្តីនោះក្រាបទូលដល់ព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ជាស្រីមានកូន បាននិយាយ ពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីកុំឲ្យបានកូន។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុ នោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ បាននិយាយ ពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាត្រូវធ្វើដូចម្តេចឲ្យជាទីស្រឡាញ់នៃប្តី។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់ប្អូន ស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានស្រីម្នាក់ បាន និយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាត្រូវធ្វើដូចម្តេចឲ្យជាស្រីមានរូបល្អ។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានស្រី ម្នាក់ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាផ្តាច់ផ្តាច់លោកម្ចាស់ដោយទានដូចម្តេច។ ភិក្ខុ នោះប្រាប់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។ សម័យនោះឯង មានស្រី ម្នាក់ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុដែលតែងទៅមកកាន់ត្រកូលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាគប្បីទៅកាន់សុគតិដោយកុសលដូច ម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បើដូច្នោះ នាងចូរឲ្យទានដ៏ប្រសើរចុះ។ ស្រីនោះសួរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ទានដ៏ប្រសើរនោះ តើដូចម្តេច។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា មេចុនធម្ម។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយទេដឹង។ ទើបយកសេចក្តីនោះក្រាបទូលដល់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឯងត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ។

សង្ឃាទិសេស ទី៤ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី៥

(៥. សញ្ញវត្ថុសិក្ខាបទ)

[១២១] សម័យនោះឯង ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង ឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូល ក្នុងក្រុងសាវត្ថី តែងចូលទៅកាន់ត្រកូលទាំងឡាយមានប្រមាណច្រើន ឃើញកុមារដែលគ្មាន ប្រពន្ធក្តី ឃើញនាងកុមារដែលគ្មានប្តីក្តីក្នុងទិណា ក៏និយាយសរសើរនាងកុមារក្នុងសំណាក់នៃមាតាបិតារបស់កុមារ (ក្នុងទីនោះ)ថា នាងកុមារ របស់ត្រកូលឯណោះ មានរូបល្អ គួរគយគន់មើល ល្មមជ្រះថ្លា ជាស្រីមានប្រាជ្ញាអង់អាច ឆ្លៀវឆ្លាស់ រាងវែង មិនខ្ជិលច្រអូស នាងកុមារនោះ សមគ្នា នឹងកុមារនេះណាស់។ មាតាបិតារបស់កុមារនោះ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ អ្នកអស់នោះ គេមិនធ្លាប់ស្គាល់យើងខ្ញុំថា អ្នកអស់ ទាំងនុះជាអ្វីក្តី ជាកូនចៅអ្នកណាក្តី ដូច្នោះឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើលោកម្ចាស់ឲ្យគេឲ្យ យើងខ្ញុំគួរនាំនាងកុមារនោះមកផ្សំឲ្យកុមារ នេះដែរ។ ឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុ ពោលសរសើរកុមារក្នុងសំណាក់មាតាបិតារបស់នាងកុមារថា កុមាររបស់ត្រកូលឯណោះ មានរូបល្អគួរគយគន់ មើល ល្មមជ្រះថ្លា ជាប្រុសមានប្រាជ្ញាអង់អាច ឆ្លៀវឆ្លាស់ រាងវែង មិនខ្ជិលច្រអូស កុមារនោះ សមគ្នានឹងកុមារនេះណាស់។ ម្តាយអាពុកនាងកុមារ នោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ អ្នកអស់នោះ គេមិនធ្លាប់ស្គាល់យើងថា អ្នកអស់នុះជាអ្វីក្តី ជាកូនចៅអ្នកណាក្តី ការដែលយើងនិយាយព្រោះ នាងកុមារដូចជាអៀនមាត់ពេកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកម្ចាស់ឲ្យគេមកដណ្តឹងយើង ៗគួរឲ្យនាងកុមារនេះដល់កុមារនោះដែរ។ ឧទាយិក្ខិក្ខិតែងឲ្យត្រកូលរៀបចំអាហារមង្គលផង វិវាហមង្គលផង ឲ្យស្តីដណ្តឹងគ្នានឹងគ្នាផង សុទ្ធតែដោយឧបាយនេះឯង។

[១២២] សម័យនោះឯង មានកូនក្រមុំនៃស្រីមេម៉ាយម្នាក់ជាប្រពន្ធហោរាចាស់ មានរូបឆោមស្រស់បស់ គួរគយគន់មើលនាំឲ្យជ្រះថ្លា។ ពួក សាវត្ថីរបស់អាជីវករនៅស្រុកក្រៅ បានចូលមកនិយាយនឹងប្រពន្ធហោរានោះថា ម្ចាស់អ្នកស្រី អ្នកចូរឲ្យនាងកុមារនេះមកកុមាររបស់យើងទៅ។ ប្រពន្ធហោរាក៏និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ ខ្ញុំឯងមិនធ្លាប់ស្គាល់អស់អ្នកថា អ្នកទាំងឡាយជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ធីតានេះ ជាធីតាតែមួយរបស់ខ្ញុំ ហើយថាត្រូវទៅស្រុកក្រៅផងទៀត ខ្ញុំមិនឲ្យទេ។ មនុស្សទាំងឡាយសួរទៅពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករ នោះថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ អស់អ្នកមកនេះមានការអ្វី។ ពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះប្រាប់ថា យើងមកដណ្តឹងធីតារបស់អ្នកស្រីប្រពន្ធ ហោរាឈ្មោះឯណោះក្នុងស្រុកនេះ ឲ្យកុមាររបស់យើង តែនាងនោះនិយាយថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ ខ្ញុំឯងមិនធ្លាប់ស្គាល់អស់អ្នកថា អ្នក ទាំងឡាយជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ធីតានេះ ជាធីតាតែមួយរបស់ខ្ញុំ ហើយថាត្រូវទៅស្រុកក្រៅផងទៀត ខ្ញុំមិនឲ្យទេ។ មនុស្ស ទាំងឡាយនោះប្រាប់ទៅពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករវិញថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ ថ្វីបានជាអ្នកទៅដណ្តឹងធីតារបស់ប្រពន្ធហោរានោះ ក្រែងត្រូវ អ្នកទាំងឡាយពិតលោកម្ចាស់ឧទាយិ លោកម្ចាស់ឧទាយិនឹងបង្គាប់ឲ្យគេឲ្យទេឬ។ គ្រានោះឯង ពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករ ក៏ចូលទៅឯទី ដែលឧទាយិក្ខិក្ខិនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យើងមកដណ្តឹងធីតារបស់ ប្រពន្ធហោរាឈ្មោះឯណោះក្នុងស្រុកនេះ ឲ្យកុមាររបស់យើង តែនាងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឯងមិនធ្លាប់ស្គាល់អស់អ្នកថា អ្នកទាំងឡាយជា អ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ធីតានេះ ជាធីតាតែមួយរបស់ខ្ញុំ ហើយថាត្រូវទៅស្រុកក្រៅផងទៀត ខ្ញុំមិនឲ្យទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យើងសូមពឹងលោកម្ចាស់ សូមលោកម្ចាស់និយាយនឹងប្រពន្ធហោរាឲ្យកូនស្រីមកកុមាររបស់យើងទៅ។ គ្រានោះឯង ឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុ ក៏ ចូលទៅត្រង់ទីដែលប្រពន្ធហោរានៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះនឹងប្រពន្ធហោរានោះថា ហេតុអ្វីបានជានាងមិនឲ្យធីតាដល់ អ្នកអស់នេះ។ ប្រពន្ធហោរាក៏ឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំព្រះករុណា មិនធ្លាប់ស្គាល់អ្នកអស់នេះថា អ្នកទាំងនេះជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ធីតានេះ ជាធីតាតែមួយរបស់ខ្ញុំ ហើយថាត្រូវទៅស្រុកក្រៅផងទៀត ខ្ញុំមិនឲ្យទេ។ ឧទាយិក្ខិក្ខិក៏និយាយថា នាងចូរឲ្យទៅអ្នកទាំងនេះ ចុះ អាត្មាធ្លាប់ស្គាល់គេដែរ។ ប្រពន្ធហោរានិយាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើលោកម្ចាស់ស្គាល់ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងឲ្យ។ គ្រានោះឯង ប្រពន្ធហោរា នោះ ក៏បានឲ្យធីតាទៅពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះ។ លំដាប់នោះ ពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះឯង ក៏បាននាំនាងកុមារនោះទៅ ហើយប្រើប្រាស់ នាងដោយការបម្រើជាកូនប្រសាបានតែត្រឹម១ខែ តពីនោះមក ប្រើប្រាស់នាងដោយការបម្រើជាទាសីទៅវិញ។

[១២៣] គ្រានោះឯង នាងកុមារនោះក៏ប្រើបម្រើទៅឯសំណាក់ម្តាយដោយពាក្យថា ខ្លួនខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខទេ ព្រោះពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករប្រើប្រាស់ខ្ញុំ ដោយការបម្រើជាកូនប្រសាបានតែត្រឹម១ខែ តពីនោះមក ក៏ប្រើប្រាស់ខ្ញុំដោយការបម្រើជាទាសី ទៅវិញ សូមឲ្យអ្នកម្តាយខ្ញុំ មកនាំយកខ្ញុំទៅផង។ គ្រានោះឯង ប្រពន្ធហោរានោះ ក៏ចូលទៅត្រង់ទីដែលពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនៅ លុះចូល ទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំប្រើប្រាស់នាងកុមារនេះ ដោយការបម្រើជាទាសីឡើយ ត្រូវប្រើប្រាស់នាងកុមារនេះ ដោយការបម្រើជាកូនប្រសាវិញ។ ពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករក៏និយាយថា យើងគ្មាន ទាក់ទងជាមួយនឹងនាងឯងទេ យើងមានទាក់ទងតែនឹងសមណរបស់យើងទេតើ នាងឯងទៅៗ យើងមិនស្គាល់នាងឯងទេ។ ឯប្រពន្ធហោរានោះ កាលបើពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករទាំងនោះធ្វើមិនឲ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ត្រឡប់មកក្រុងសាវត្ថីវិញ។ នាងកុមារក៏ប្រើបម្រើទៅឯសំណាក់ម្តាយ ក្នុង លើកទី២ទៀតថា ខ្លួនខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខទេ ព្រោះពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករប្រើប្រាស់ខ្ញុំ ដោយការបម្រើជាកូនប្រសា បានតែត្រឹម១ខែទេ តពីនោះមក ក៏ប្រើប្រាស់ខ្ញុំដោយការបម្រើជាទាសីទៅវិញ សូមឲ្យអ្នកម្តាយខ្ញុំ មកនាំយកខ្ញុំទៅផង។ ឯប្រពន្ធហោរា ក៏ចូល ទៅត្រង់ទីដែលឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយពាក្យនេះនឹងឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ឮ ដំណឹងថា នាងកុមារនោះ ដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខសោះ ព្រោះពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករប្រើប្រាស់វា ដោយការបម្រើជាកូន ប្រសាបានតែត្រឹម១ខែទេ តពីនោះមក ក៏ប្រើប្រាស់ដោយការបម្រើជាទាសីទៅវិញ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់និយាយនឹងគេដូច្នោះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងអស់គ្នា កុំប្រើប្រាស់នាងកុមារនេះ ដោយការបម្រើជាទាសីឡើយ ចូរប្រើប្រាស់នាងកុមារនេះដោយការបម្រើជាកូន ប្រសាវិញ។ គ្រានោះឯង ឧទាយិក្ខិក្ខិមានអាយុចូលទៅត្រង់ទីដែលពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងពួក សាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងអស់គ្នា កុំប្រើប្រាស់នាងកុមារនេះ ដោយការបម្រើជាទាសីឡើយ ចូរប្រើប្រាស់នាងកុមារ នេះដោយការបម្រើជាកូនប្រសាវិញ។ ពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករនោះឆ្លើយថា យើងគ្មានទាក់ទងជាមួយនឹងលោកទេ យើងមានទាក់ទងតែនឹង ប្រពន្ធហោរាទេតើ សមណមិនត្រូវខ្វល់ខ្វាយទេ សមណត្រូវតែជាសមណល្អ លោកចូរទៅវិញទៅ យើងមិនស្គាល់លោកទេ។ ឯឧទាយិក្ខិក្ខិមាន អាយុ កាលដែលពួកសាវត្ថីរបស់អាជីវករមិនឲ្យជ្រះថ្លាហើយ ក៏ត្រឡប់មកកាន់ក្រុងសាវត្ថីវិញ។ នាងកុមារនោះ ក៏ប្រើបម្រើទៅឯសំណាក់ម្តាយ

ក្នុងលើកទី៣ទៀតថា ខ្លួនខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាកណាស់ មិនបានសេចក្តីសុខទេ ព្រោះពួកសាវករបស់អាជីវកម្មប្រើប្រាស់ខ្ញុំ ដោយការបម្រើ ជាកូនប្រសាបានតែត្រឹម១ខែទេ តពីនោះមក ក៏ប្រើប្រាស់ខ្ញុំដោយការបម្រើជាទាសីទៅវិញ សូមឲ្យអ្នកម្តាយខ្ញុំ អញ្ជើញមកនាំយកខ្ញុំទៅផង។ ប្រពន្ធហោរនោះ ចូលទៅដល់ទីដែលខាងលើភ្នំនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងខាងលើភ្នំដ៏មានអាយុក្នុងលើកទី២ថា បពិត្រ លោកម្ចាស់ ឮដំណឹងថា នាងកុមារីនោះ ជាស្រីដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាកណាស់ មិនបានសេចក្តីសុខទេ ព្រោះពួកសាវករបស់អាជីវកម្មប្រើ ប្រាស់វា ដោយការបម្រើជាកូនប្រសាបានតែត្រឹម១ខែទេ តពីនោះមក ក៏ប្រើប្រាស់ដោយការបម្រើជាទាសីទៅវិញ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន គួរលោក ម្ចាស់ទៅនិយាយនឹងគេថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងអស់គ្នា កុំប្រើប្រាស់នាងកុមារីនេះ ដោយការបម្រើខ្ញុំស្រី ចូរប្រើប្រាស់នាងកុមារីនេះ ដោយការបម្រើជាកូនប្រសាវិញ។ ខាងលើភ្នំឆ្លើយថា កាលពីមុន ពួកសាវករបស់អាជីវកម្ម ធ្វើអាត្មាមិនឲ្យជ្រុះថ្លាម្តងទៅហើយ ឥឡូវនេះ នាងចូល ទៅចុះ អាត្មាមិនទៅទៀតទេ។

[១២៤] គ្រានោះឯង ប្រពន្ធហោរនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្គាប់ខាងលើភ្នំថា នាងកុមារីកូនអញ ដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខយ៉ាងណាៗ ក៏ព្រោះតែម្តាយក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែអាពុកក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែប្តីអាក្រក់ ចូរឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូច យ៉ាងកូនអញ ចូរឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូចយ៉ាងកូនអញ ចូរឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំបានសេចក្តីសុខដូចយ៉ាងកូនអញទៅចុះ ទាំងនាង កុមារីសោត ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្គាប់ខាងលើភ្នំថា អញដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខយ៉ាងណាៗ ក៏ព្រោះតែ ម្តាយក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែអាពុកក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែប្តីអាក្រក់ ចូរឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូចយ៉ាងអញ ឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូច យ៉ាងអញ ឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំបានសេចក្តីសុខដូចយ៉ាងអញទៅចុះ។ ទាំងពួកស្រីដទៃ ដែលម្តាយក្មេកក្តី អាពុកក្មេកក្តី ប្តីក្តី មិនត្រេកអរ ស្រី ទាំងនោះក៏ផ្តន់ទាថា យើងដល់នូវសេចក្តីក្រីក្រលំបាក មិនបានសេចក្តីសុខយ៉ាងណាៗ ក៏ព្រោះតែម្តាយក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែអាពុកក្មេកអាក្រក់ ព្រោះតែប្តីអាក្រក់ ឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូចយ៉ាងយើង ឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដូចយ៉ាងយើង ឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំបានសេចក្តី សុខដូចយ៉ាងយើងទៅចុះ។ ឯពួកស្រីណាដែលម្តាយក្មេកក្តី អាពុកក្មេកក្តី ប្តីក្តី ត្រេកអរហើយ ពួកស្រីទាំងនោះក៏បន់ស្រន់យ៉ាងនេះថា យើងដល់ នូវសេចក្តីសុខបរិបូណ៌ដោយគ្រឿងស្អិតស្អាង ដល់នូវសេចក្តីសប្បាយយ៉ាងណាៗ ក៏ព្រោះតែម្តាយក្មេកល្អ ព្រោះតែអាពុកក្មេកល្អ ព្រោះតែប្តីល្អ សូមឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដល់នូវសេចក្តីសុខដូចយ៉ាងយើង សូមឲ្យលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំដល់នូវសេចក្តីសប្បាយដូចយ៉ាងយើង សូមឲ្យ លោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំសប្បាយដូចយ៉ាងយើងចុះ។

[១២៥] ភិក្ខុទាំងឡាយឮស្រីខ្លះកាលផ្តន់ទាឲ្យវិនាស ស្រីខ្លះកាលបន់ស្រន់ឲ្យចម្រើន (ដល់ខាងលើភ្នំនោះ)។ ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តី ប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស។ បើ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្គាប់ថា មិនសមបើខាងលើភ្នំដ៏មានអាយុប្រព្រឹត្តនិយាយ ដឹកនាំស្រីឲ្យប្រុស ដឹកនាំប្រុសឲ្យស្រីសោះ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ក្រាបទូលរៀងរ៉ះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់។ ព្រោះរៀងនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃមកក្នុងពេលនោះ ហើយទ្រង់សួរបញ្ជាក់ខាងលើភ្នំដ៏មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់ខាងលើ ឮថា អ្នកឯង ប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំស្រីប្រុសពីតមែនឬ? ខាងលើភ្នំក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មាន ព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនសមគួរ មិនត្រូវទំនង មិនត្រូវបែប មិនមែនជាបុរសសមណ មិនគួរសោះ មិនគប្បីធ្វើសោះឡើយ ម្ចាស់មោឃបុរស គួរបើដៃ អ្នកឯងហ៊ានប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំស្រីប្រុស ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យកើត សេចក្តីជ្រុះថ្លា ដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រុះថ្លានោះទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយ ប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំ គឺប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាប្រុសដល់ស្រីក្តី ប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាស្រីដល់ប្រុសក្តី ឲ្យបានគ្នាជាប្រពន្ធក្តី ជាប្តីឬជាសហយក្តី ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

សិក្ខាបទនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិហើយ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដោយប្រការដូច្នោះឯង។

[១២៦] សម័យនោះឯង មានពួកអ្នកលេងច្រើនអ្នក ជាអ្នកញ៉ាំងស្រីឲ្យបម្រើក្នុងឱទ្ធាន បានប្រើបម្រើទៅឯសំណាក់ស្រីផ្កាមាសម្នាក់ថាឲ្យ នាងមក យើងទាំងឡាយនឹងឲ្យនាងបម្រើយើងក្នុងឱទ្ធាន។ ស្រីផ្កាមាសនោះ បាននិយាយតបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ ខ្ញុំឯងឥតស្គាល់ អស់អ្នករាល់គ្នាថា អ្នកទាំងនេះជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន មានបរិក្ខារច្រើន ទាំងមានកិច្ចត្រូវទៅខាង ក្រៅក្រុងផង ខ្ញុំនឹងទៅមិនបានទេ។ លំដាប់នោះឯង អ្នកបម្រើនោះក៏បានប្រាប់សេចក្តីនេះដល់ពួកអ្នកលេងទាំងនោះវិញ។ កាលបើអ្នកបម្រើប្រាប់ យ៉ាងនេះហើយ មានបុរសម្នាក់និយាយពាក្យនេះនឹងពួកអ្នកលេងនោះថា នែអ្នកទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងអស់គ្នាអង្វរស្រីផ្កាមាសនោះធ្វើអ្វី គួរតែ អ្នកទាំងឡាយនិយាយនឹងលោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំ លោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំនឹងបញ្ជូន (ស្រីផ្កាមាសនោះ) មកឲ្យ។ កាលបើបុរសនោះនិយាយយ៉ាង នេះហើយ មានឧបាសកម្នាក់ពោលពាក្យនេះនឹងបុរសនោះថា អ្នកកុំនិយាយយ៉ាងនេះ កិរិយាធ្វើនូវអំពើមានសភាពយ៉ាងនេះ មិនគួរដល់ ពួកសមណ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រទេ លោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំមិនធ្វើអំពើយ៉ាងនេះដែរ។ កាលបើឧបាសកនោះពោលដូច្នោះហើយ ជន ទាំងឡាយក៏តាំងគ្នាស្គាល់គ្នាថា លោកម្ចាស់ខាងលើភ្នំនឹងធ្វើអំពើនេះ នឹងមិនធ្វើអំពើនេះ។ គ្រានោះឯង ពួកអ្នកលេងក៏ចូលទៅត្រង់ទីដែលខាងលើភ្នំ នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងខាងលើភ្នំដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកយើងកាលឲ្យស្រីបម្រើក្នុងឱទ្ធាននេះ បានប្រើបម្រើទៅឯសំណាក់ស្រីផ្កាមាសឈ្មោះឯណោះថា ឲ្យស្រីផ្កាមាសមក យើងនឹងឲ្យនាងបម្រើក្នុងឱទ្ធាន តែស្រីផ្កាមាសនោះឆ្លើយតបយ៉ាង នេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ ខ្លួនខ្ញុំមិនធ្លាប់ស្គាល់អ្នកទាំងឡាយថា អ្នកទាំងនេះជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំជាអ្នកមានទ្រព្យ ច្រើន មានគ្រឿងបរិក្ខារច្រើន ទាំងមានកិច្ចត្រូវទៅខាងក្រៅក្រុងផង ខ្ញុំនឹងមិនទៅទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យើងសូមពឹងលោកម្ចាស់ សូមលោក ម្ចាស់បញ្ជូនស្រីផ្កាមាសនោះមកឲ្យយើង។ គ្រានោះឯង ខាងលើភ្នំដ៏មានអាយុក៏ចូលទៅត្រង់ទីដែលស្រីផ្កាមាសនោះនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងស្រីផ្កាមាសនោះថា ហេតុដូចម្តេច បានជានាងឯងមិនទៅរកអ្នកលេងទាំងនេះ។ ស្រីផ្កាមាសនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោក ម្ចាស់ ខ្ញុំព្រះករុណាមិនស្គាល់អ្នកអស់នេះថា អ្នកទាំងនេះជាអ្វីទេ ឬជាកូនចៅអ្នកណាទេ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំព្រះករុណាជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន មាន គ្រឿងបរិក្ខារច្រើន ទាំងមានកិច្ចត្រូវទៅខាងក្រៅក្រុងផង ខ្ញុំនឹងមិនទៅទេ។ ខាងលើភ្នំឆ្លើយថា នាងចូរទៅរកអ្នកទាំងនេះចុះ អាត្មាធ្លាប់ស្គាល់អ្នក

ទាំងនេះដែរ។ ស្រីផ្កាមាសឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ បើលោកម្ចាស់ស្គាល់គេ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងទៅ។ គ្រានោះឯង ពួកអ្នកលេងនោះ ក៏នាំស្រី ផ្កាមាសនោះទៅឯឱវាទ។ វេលានោះ ឧបាសកនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្គាប់ថា មិនសមបើលោកម្ចាស់ខទាយិប្រព្រឹត្តនិយាយ ដឹកនាំស្រី ដែលបុរសគប្បីសេពមួយរំពេចនោះសោះ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យឧបាសកនោះពោលទោស តិះដៀលបន្តបង្គាប់ (ដូច្នោះ)។ ពួក ភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច។ បើ ពួកភិក្ខុនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្គាប់ថា មិនសមបើខទាយិដ៏មានអាយុប្រព្រឹត្តនិយាយ ដឹកនាំស្រីដែលបុរសគប្បីសេពមួយរំពេចនោះសោះ។ គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ក្រាបទូលរៀងនុំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃក្នុងពេលនោះ ហើយទ្រង់សួរបញ្ជាក់ខទាយិភិក្ខុដ៏មានអាយុដូច្នោះទៀតថា ម្ចាស់ខទាយិ ឮថាអ្នកឯង ប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំស្រីដែលបុរសគប្បីសេពមួយរំពេចនោះមែនឬ។ ខទាយិ ភិក្ខុក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនសមគួរទេ មិនត្រូវទំនងទេ។ បើ ម្ចាស់មោឃបុរស គួររើដែរ អ្នកឯងប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំស្រីដែលបុរសគប្បីសេពមួយរំពេចនោះ ម្ចាស់មោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំ គឺប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាប្រុសដល់ស្រីក្តី ប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាស្រីដល់ប្រុសក្តី ឲ្យបានគ្នាជា ប្រពន្ធក្តី ជាប្តីឬជាសហាយក្តី ដោយហោចទៅសូម្បីតែស្រីដែលបុរសគប្បីនៅរួមអសទមួយរំពេច¹⁵) នោះ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

[១២៧] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ បានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី១នៃបឋមបារាជិករួចហើយ។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំ សេចក្តីថា ភិក្ខុដែលស្រីបង្គាប់ឲ្យទៅកាន់សំណាក់ប្រុសក្តី ភិក្ខុដែលប្រុសបង្គាប់ឲ្យទៅកាន់សំណាក់ស្រីក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាប្រុស ដល់ស្រីក្តី គឺប្រាប់បំណងរបស់ប្រុសដល់ស្រីក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា ប្រាប់សេចក្តីប្រាថ្នាស្រីដល់ប្រុសក្តី គឺប្រាប់បំណងរបស់ស្រីដល់ប្រុសក្តី។ ត្រង់ ពាក្យថា ឲ្យបានគ្នាជាប្រពន្ធក្តី គឺប្រាប់ថា នាងឯងនឹងជាប្រពន្ធកេ។ ត្រង់ពាក្យថា ជាប្តីឬជាសហាយក្តី គឺប្រាប់ថា អ្នកឯងនឹងជាសហាយកេ។ ត្រង់ ពាក្យថា ដោយហោចទៅ សូម្បីតែស្រីដែលបុរសគប្បីសេពមួយរំពេចនោះ គឺប្រាប់ថា នាងឯងនឹងជាស្រីដែលបុរសគប្បីសេពមួយស្របក់។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស បានអធិប្បាយក្នុងសង្ឃាទិសេសទី១រួចហើយ។

[១២៨] ស្រីមាន១០ពួក គឺមាតុរក្ខិតា១ បិតុរក្ខិតា១ មាតាបិតុរក្ខិតា១ ភាតុរក្ខិតា១ ភគិនិរក្ខិតា១ ញាតិរក្ខិតា១ គោត្តរក្ខិតា១ ធម្មរក្ខិតា១ សរក្ខា១ សបរិទណ្ហា១។

[១២៩] ភរិយាមាន១០ពួកគឺ ធនក្តីតា១ ធន្នាសិនី១ ភោគាសិនី១ បដរាសិនី១ ឱទបត្តកិនី១ ឱភតចុម្ពដា១ ទាសិភរិយា១ កម្មការិភរិយា១ ធជាហដា១ មុហុត្តិកា១។

[១៣០] ស្រីដែលម្តាយថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថាមាតុរក្ខិតា។ ស្រីដែលឪពុកថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា បិតុរក្ខិតា។ ស្រីដែលម្តាយឪពុកថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា មាតាបិតុរក្ខិតា។ ស្រីដែលបងប្អូនប្រុសថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា ភាតុរក្ខិតា។ ស្រីដែលបងប្អូនស្រីថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា ភគិនិរក្ខិតា។ ស្រីដែលពួកញាតិថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួត ត្រាលើ ហៅថា ញាតិរក្ខិតា។ ស្រីដែលជនមានគោត្រវង្សស្មើគ្នាថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា គោត្តរក្ខិតា។ ស្រីដែលជនប្រព្រឹត្តធម៌ ត្រូវគ្នាថែរក្សាគ្រប់គ្រងជាធំត្រួតត្រាលើ ហៅថា ធម្មរក្ខិតា។ ស្រីដែលប្រុសថែរក្សាទុកតាំងពីក្នុងផ្ទៃ ដោយតាំងចិត្តថា នាងនេះជារបស់អញ ដោយ ហោចទៅសូម្បីតែស្រីដែលប្រុសបំពាក់ផ្កាកម្រង (ស្រីនេះឯង) ហៅថា សារក្ខា។ អាជ្ញាដែលស្តេចអង្គណា១ ទ្រង់តាំងទុកដូច្នោះថា បើ បុរសណាមករួមនឹងស្រីឈ្មោះនេះ នឹងត្រូវពិន័យប៉ុណ្ណោះដល់បុរសនោះ (ស្រីនេះ) ហៅថា សបរិទណ្ហា។

[១៣១] ភរិយាដែលបុរសលោះនឹងទ្រព្យ ហើយឲ្យនៅរួមជាមួយ ហៅថា ធនក្តីតា។ ប្រុសជាទីស្រឡាញ់របស់ស្រី ឲ្យស្រីជាទីស្រឡាញ់នៅរួម ជាមួយ ហៅថា ធន្នាសិនី។ ភរិយាដែលប្រុសឲ្យភោគ¹⁶) ហើយឲ្យនៅរួមជាមួយ ហៅថា ភោគាសិនី។ ភរិយាដែលប្រុសឲ្យសម្ភត់ស្លៀកដណ្តប់ ហើយឲ្យនៅរួមជាមួយ ហៅថា បដរាសិនី។ ភរិយាដែលញាតិចាប់ដៃផ្តុមជាមួយនឹងបុរសជ្រលក់ក្នុងភាជនទឹក ហើយគេផ្សំឲ្យនៅរួមជាមួយ ហៅថា ឱទបត្តកិនី។ ភរិយាដែលប្រុសដាក់ទ្រនូលឲ្យ ហើយឲ្យនៅរួមជាមួយគ្នា ហៅថាឱភតចុម្ពដា។ ស្រីដែលប្រើប្រាស់ជាខ្ញុំផង ជាភរិយាផង ហៅថា ទាសិភរិយា។ ស្រីដែលធ្វើការឈ្នួលផង ជាភរិយាផង ហៅថា កម្មការិភរិយា។ ស្រីដែលគេចាប់ពីកងទ័ព យកមកធ្វើជាភរិយា ហៅថា ធ ជាហដា។ ស្រីដែលប្រុសបាននៅរួមគ្នាមួយរំពេចនោះ ហៅថា មុហុត្តិកា។

[១៣២] បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ដែលមាតារក្សាដូច្នោះថា គេថានាងឯងចូរជា ធនក្តីតាភរិយារបស់បុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់បុរសនោះ) វិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកម្ចាស់ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ដែលបិតារក្សា។ បើ សូមលោកទៅនិយាយ នឹងស្រីដែលមាតានិងបិតារក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលបងប្អូនប្រុសរក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលបងប្អូនស្រីរក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលញាតិរក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលជនមានគោត្រវង្សស្មើគ្នារក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹង ស្រីដែលជនប្រព្រឹត្តធម៌ត្រូវគ្នារក្សា។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលប្រុសប្រកាន់ទុក។ សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីដែលមានអាជ្ញាស្តេច តាំងទុកដូច្នោះថា គេថានាងឯងចូរជាធនក្តីតាភរិយារបស់បុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយវិលមក (ប្រាប់ បុរសនោះ) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ភរិយាផង ជាធាតុជាភរិយាផង ជាមុហុតិកាភរិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់បុរសនោះ) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ឧភតោពទ្ធចក្ក ចប់។

[១៦៥] ម្តាយបុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ឪពុកបុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ម្តាយឪពុកបុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ បងប្អូនប្រុសរបស់បុរសបញ្ជូន ភិក្ខុទៅ។ បងប្អូនស្រីរបស់បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ពួកញាតិរបស់បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ពួកគោត្ររបស់បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ពួកជនប្រព្រឹត្តធម៌ត្រូវគ្នារបស់បុរសបញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ (សេចក្តីបំប្រួញអំពីរឿងបុរស បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារចុះ។ ឧភតោពទ្ធក¹⁹) ដែលព្រះ សង្កាតាចារ្យឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះផងចុះ។

[១៦៦] ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជា ធនក្តីតារិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ម្តាយ របស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជាធនន្តរាសិនីភរិយា ជាភោគរាសិនីភរិយា ជាបដរាសិនីភរិយា ជាឱទបត្តិនីភរិយា ជាឱកតចម្មដាភរិយា និងជាទាសីផង ជាភរិយាផង ជាកម្មការីផង ជាករិយាផង ជាធាតុជាភរិយា ជាមុហុតិកាភរិយា នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។

និក្ខេបបទទាំងឡាយ ចប់។

[១៦៧] ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជា ធនក្តីតារិយាផង ជាធនន្តរាសិនីភរិយា នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេស។ ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជា ធនក្តីតារិយាផង ជាភោគរាសិនីភរិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ។ ជាធនក្តីតារិយាផង ជាបដរាសិនីភរិយាផង។ ជាធនក្តីតារិយាផង ជាឱទបត្តិនីភរិយាផង។ ជាធនក្តីតារិយាផង ជាឱកតចម្មដាភរិយាផង។ ជាធនក្តីតារិយាផង និងជាទាសីផងភរិយាផង។ ជាធនក្តីតា ភរិយាផង និងជាកម្មការីផងភរិយាផង។ ជាធនក្តីតារិយាផង ជាធាតុជាភរិយាផង។ ជាធនក្តីតារិយាផង ជាមុហុតិកាភរិយាផង ភិក្ខុក៏ទទួល ពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ខណ្ឌចក្ក ចប់។

[១៦៨] ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជាធន ន្តរាសិនីភរិយាផង ជាភោគរាសិនីភរិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ។ ជាធនន្តរាសិនីភរិយាផង ជាមុហុតិកាភរិយាផង។ ជាធនន្តរាសិនីភរិយាផង ជាធនក្តីតារិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ពទ្ធចក្ក ចប់។

នេះជាមូលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងដោយសង្ខេប។

[១៦៩] ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជា មុហុតិកាភរិយាផង ជាធនក្តីតារិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ។ ជាមុហុតិកាភរិយាផង ជាធាតុជាភរិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុ ក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

ចក្កមានមូល១ ចប់។

តាំងពីចក្កមានមូល២ ដរាបដល់ចក្កមានមូល៩ បណ្ឌិតគប្បីធ្វើដូចចក្កមានមូល១ផងចុះ។

នេះចក្កមានមូល១០ (ដូចមានសេចក្តីតទៅនេះ)។

[១៧០] ម្តាយរបស់ស្រីមាតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជា ធនក្តីតារិយាផង ជាធនន្តរាសិនីភរិយាផង ជាភោគរាសិនីភរិយាផង ជាបដរាសិនីភរិយាផង ជាឱទបត្តិនីភរិយាផង ជាឱកតចម្មដាភរិយាផង និងជាទាសីផងភរិយាផង និងជាកម្មការីផងភរិយាផង ជាធាតុជាភរិយាផង ជាមុហុតិកាភរិយាផង នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[១៧១] បិតារបស់ស្រីបិតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ មាតាបិតារបស់ស្រីមាតាបិតុរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ បងប្អូនប្រុសរបស់ស្រីភាតុរក្ខិតា បញ្ជូន ភិក្ខុទៅ។ បងប្អូនស្រីរបស់ស្រីភិគិនីរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ពួកញាតិរបស់ស្រីញាតិរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ពួកគោត្ររបស់ស្រីគោត្ររក្ខិតា បញ្ជូន ភិក្ខុទៅ។ ពួកជនប្រព្រឹត្តធម៌ត្រូវគ្នារបស់ស្រីធម្មរក្ខិតា បញ្ជូនភិក្ខុទៅ។ ស្រីដែលអ្នកណាបានប្រកាន់ទុកហើយ អ្នកនោះបញ្ជូនភិក្ខុទៅ ដើម្បីស្រី ដែលខ្លួនប្រកាន់ទុក (នោះ)។ អាជ្ញាដែលស្តេចអង្គណាបានដាក់កំហិតហើយ ស្តេចអង្គនោះបញ្ជូនភិក្ខុទៅ ដើម្បីស្រីដែលព្រះអង្គដាក់កំហិត ហើយ (នោះ) ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយនឹងស្រីឈ្មោះនេះថា នាងដ៏ចម្រើន ចូរជាធនក្តីតារិយា នៃបុរសឈ្មោះនេះទៅ ភិក្ខុក៏

[១៨៦] ភិក្ខុទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល តែមិនបានវិលមក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុទទួលពាក្យ រួចមិនបាននិយាយល្បួងមើលឡើយ គ្រាន់តែត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុទទួលពាក្យ តែមិនបាននិយាយល្បួងមើល មិនបានត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញឡើយ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុមិនទទួលពាក្យ តែបាននិយាយល្បួងមើល ហើយនាំសេចក្តីមក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុមិនបានទទួលពាក្យ តែបាននិយាយល្បួងមើល ហើយមិនបានត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញឡើយ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុមិនបានទទួលពាក្យ មិនបាននិយាយល្បួងមើល តែបាននាំសេចក្តីមក (ប្រាប់) ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុមិនទទួលពាក្យ មិនបាននិយាយល្បួងមើល មិនបានត្រឡប់មក (ប្រាប់) វិញទេ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

[១៨៧] បុរសបង្គាប់ភិក្ខុច្រើនរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមលោកគ្រប់អង្គទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុទាំងអស់ក៏ទទួលពាក្យ ភិក្ខុទាំងអស់និយាយល្បួងមើល ភិក្ខុទាំងអស់នាំសេចក្តីមក (ប្រាប់) វិញ ភិក្ខុទាំងអស់(នោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុច្រើនរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមលោកគ្រប់អង្គទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុទាំងអស់ ក៏ទទួលពាក្យ ភិក្ខុទាំងអស់ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយបានឲ្យភិក្ខុមួយរូបវិលមក (ប្រាប់) វិញ ភិក្ខុទាំងអស់(នោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុច្រើនរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមលោកគ្រប់អង្គទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុទាំងអស់ ក៏ទទួលពាក្យ បានឲ្យភិក្ខុមួយរូបទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយភិក្ខុទាំងអស់ក៏វិលមក (ប្រាប់) វិញ ភិក្ខុទាំងអស់(នោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុច្រើនរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូមលោកគ្រប់អង្គទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុទាំងអស់ក៏ទទួលពាក្យ បានចាត់ភិក្ខុមួយរូបឲ្យទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយឲ្យភិក្ខុមួយរូបនាំដំណឹងមក (ប្រាប់) វិញ ភិក្ខុទាំងអស់(នោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយវិលមក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយប្រើកូនសិស្សឲ្យវិលមក (ប្រាប់) វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បុរសបង្គាប់ភិក្ខុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ ភិក្ខុក៏ទទួលពាក្យ បានប្រើកូនសិស្សឲ្យទៅនិយាយល្បួងមើល ឯកូនសិស្សនោះបាននិយាយល្បួងមើល ហើយក៏ត្រឡប់មក ទៅប្រាប់បុរសដើម ក្រៅពីអាចារ្យដែលប្រើនោះ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃទាំងពីររូប។

[១៨៨] ភិក្ខុទទួលពាក្យ ទៅនិយាយល្បួងមើល ហើយត្រឡប់មកប្រាប់វិញដោយពាក្យកុហក²⁰ ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុកាលទៅមិនទទួលបង្គាប់ តែបាននិយាយល្បួងផង វិលមកប្រាប់វិញផង ត្រូវអាបត្តិចុកដៃ។ ភិក្ខុកាលទៅ ក៏បានទទួលបង្គាប់ និយាយល្បួងមើល ហើយវិលមកប្រាប់វិញ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុកាលទៅ ក៏មិនបានទទួលបង្គាប់ កាលមក មិននាំដំណឹងមកប្រាប់វិញ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

[១៨៩] ភិក្ខុដែលទៅ (កាន់សំណាក់ស្រីនិងប្រុស) ដោយកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ចំពោះសង្ឃក្តី ចំពោះចេតិយក្តី ចំពោះបុគ្គលឈឺក្តី ភិក្ខុឆ្គួត ភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

(វិនិត្យត្ថខ្មានគាថា)

CS vin.vbu.sg.05.01 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថខ្មានគាថា)

[១៩០] (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមលំដាប់ហូរហែដែលនឹងសំដែងតទៅ ដូចមានខាងក្រោមនេះគឺ)

រឿងស្រីដេកលក់ រឿងស្រីស្លាប់ រឿងស្រីចេញពីលំនៅទៅ រឿងប្រុសច្រឡំជាស្រី រឿងស្រីខ្ចីយ រឿងឈ្មោះគ្នា ភិក្ខុបាននិយាយផ្សះផ្សា រឿងភិក្ខុនាំការឲ្យមនុស្សខ្ចីយ។

(វិនិត្យត្ថ)

CS vin.vbu.sg.05.02 | ភាគ ទី២

(វិនិត្យត្ថ)

[១៩១] សម័យនោះឯង បុរសម្នាក់បង្គាប់ភិក្ខុមួយរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ។ ភិក្ខុនោះក៏ទៅហើយសួរមនុស្សទាំងឡាយថា ស្រីឈ្មោះនេះនៅឯណា។ មនុស្សទាំងឡាយឆ្លើយថា នាងនោះដេកលក់ទៅហើយ លោកម្ចាស់។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា អញត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយដឹង។ ភិក្ខុនោះក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិទុកដៃ។ សម័យនោះឯង បុរសម្នាក់បង្គាប់ភិក្ខុមួយរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ។ ភិក្ខុនោះក៏ទៅហើយសួរមនុស្សទាំងឡាយថា ស្រីឈ្មោះនេះនៅឯណា។ មនុស្សទាំងឡាយឆ្លើយថា បពិត្រលោកម្ចាស់ស្រីនោះស្លាប់ហើយ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បើ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសទេ ត្រូវតែត្រឹមអាបត្តិទុកដៃ។ សម័យនោះឯង បុរសម្នាក់បង្គាប់ភិក្ខុមួយរូបថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទៅនិយាយល្បួងមើលនឹងស្រីឈ្មោះនេះ។ ភិក្ខុនោះក៏ទៅ ហើយសួរមនុស្សទាំងឡាយថា ស្រីឈ្មោះនេះនៅឯណា។ មនុស្សទាំងឡាយឆ្លើយថា នាងនោះចេញពីទីនេះទៅហើយ

លោកម្ចាស់។ បេ។ មនុស្សនោះមិនមែនជាស្រីទេ លោកម្ចាស់។ បេ។ មនុស្សនោះជាស្រីខ្លីយទេ លោកម្ចាស់។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអារម្មណ៍សង្ស័យទេ ត្រូវតែត្រឹមអារម្មណ៍ត្រឹមត្រូវ។

[១៩២] សម័យនោះឯង ស្រីម្នាក់ឈ្មោះគ្នានឹងប្តី ហើយរត់ទៅផ្ទះម្តាយ។ ភិក្ខុជាអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូល បាននិយាយផ្សះផ្សាយ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ស្រីនោះប្តីបានលែងលះគ្នាដាច់ខាតហើយឬ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស មិនទាន់លែងដាច់ទេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ព្រោះគេមិនទាន់លែងគ្នាដាច់ខាត។

[១៩៣] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបប្រព្រឹត្តនិយាយដឹកនាំការឲ្យមនុស្សខ្លីយទាំងឡាយ។ ភិក្ខុនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ។ បេ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ មិនត្រូវអារម្មណ៍សង្ស័យទេ ត្រូវតែត្រឹមអារម្មណ៍ត្រឹមត្រូវ។

សង្ឃាទិសេស ទី៥ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី៦

CS vin.vbu.sg.06 | ភាគ ទី២

(៦. កុដិការសិក្ខាបទ)

[១៩៤] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគ ទ្រង់គង់នៅវត្តវេន្សន កលន្ទកនិវាបស្ថាន (កន្លែងដែលស្តេចប្រទានអភ័យនិងចំណីដល់សត្វកង្កែប) ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ។ គ្រានោះឯង ពួកភិក្ខុនៅក្នុងដែនអាឡវី ប្រើគេឲ្យសាងនូវកុដិទាំងឡាយ ដែលមានគ្រឿងឧបករណ៍ (គ្រឿងប្រដាប់សង្កត់) សូមពីគេមកខ្លួនឯង ឥតមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ធំហួសប្រមាណ។ កុដិទាំងនោះមិនទាន់សម្រេច។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ចេះតែសូមញឹកញាប់ ញយ។ ដោយពាក្យសូមថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យនូវបុរស ឲ្យគ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរស ឲ្យគោ ឲ្យទេះ ឲ្យកាំបិត ឲ្យពូថៅ ឲ្យដឹង ឲ្យចប ឲ្យពន្លាក ឲ្យរល្ល ឲ្យប្រស្សី ឲ្យស្មៅយ៉ាប្លុង ឲ្យស្មៅដំណេកទន្សាយ ឲ្យស្មៅ ឲ្យដីស្អិត (ដល់យើងទាំងឡាយ)។ ពួកមនុស្សដែលភិក្ខុទាំងនោះចេះតែបៀតបៀនដោយការសូមញឹកញាប់ហួសពេក លុះដល់ឃើញពួកភិក្ខុហើយ ក៏ភ្ញាក់ផ្អើលខ្លះ តក់ស្លុតខ្លះ លបរត់ទៅខ្លះ គេចទៅទីដទៃខ្លះ បែរមុខទៅទីដទៃខ្លះ បិទទ្វារផ្ទះខ្លះ សូម្បីគ្រាន់តែឃើញនូវគោញីទាំងឡាយ ក៏គេចរត់ដោយស្មានថាជាពួកភិក្ខុ។

[១៩៥] ខណៈនោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ គង់ចាំវស្សាក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ (គ្រប់ត្រៃមាស) ហើយ ក៏និមន្តចេញទៅឯដែនអាឡវី ត្រេចទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ សំដៅទៅកាន់ដែនអាឡវីនោះ។ មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ សម្រេចឥរិយាបថនៅនាអគ្គាឡវី ចេតិយក្នុងដែនអាឡវីនោះ។ គ្រានោះជាវេលាព្រឹក ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ទ្រង់បាត្រនិងចីវរចូលទៅកាន់ដែនអាឡវីដើម្បីបិណ្ឌបាត។ មនុស្សទាំងឡាយបានឃើញព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ក៏ភ្ញាក់ផ្អើលខ្លះ តក់ស្លុតខ្លះ លបរត់ទៅខ្លះ គេចទៅទីដទៃខ្លះ បែរមុខទៅទីដទៃខ្លះ បិទទ្វារផ្ទះខ្លះ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុគ្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងដែនអាឡវីធ្វើភត្តិកិច្ចស្រេចហើយ ដល់កាលជាខាងក្រោយ អំពីភត្តិកិច្ច ក៏ហៅពួកភិក្ខុមកហើយសួរថា ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ កាលពីដើម ដែនអាឡវីនេះសម្បូរណាស់ បិណ្ឌបាតបានងាយងាយនឹងព្យាយាមស្វែងរកការចិញ្ចឹមជីវិត ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ដែនអាឡវីនេះ ប្រែជាភ្នំភ្នំក្បាល បិណ្ឌបាតបានដោយកម្រ លំបាកនឹងព្យាយាមស្វែងរកការចិញ្ចឹមជីវិតទៅវិញ ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្វីហ្ន៎ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យដែនអាឡវីនេះប្រែជាភ្នំភ្នំក្បាល បិណ្ឌបាតបានដោយកម្រ លំបាកនឹងព្យាយាមស្វែងរកការចិញ្ចឹមជីវិតទៅវិញ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះពិតរឿងនេះដល់ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ។

[១៩៦] គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ គួរដល់ពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយក៏យាងចេញទៅឯដែនអាឡវី យាងទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ សំដៅទៅកាន់ដែនអាឡវីនោះ។ មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចឥរិយាបថនៅនាអគ្គាឡវីចេតិយក្នុងដែនអាឡវីនោះ។ ខណៈនោះ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយខាងទីដ៏សមគួរ។ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួររួចហើយ ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុបានក្រាបទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់ត្រាស់សួរបញ្ជាក់ពួកភិក្ខុដែនអាឡវីថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នករាល់គ្នាឲ្យគេធ្វើនូវកុដិទាំងឡាយដែលមានគ្រឿងឧបករណ៍ សូមអំពីគេមកដោយខ្លួនឯង មិនមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ធំហួសប្រមាណ។ កុដិទាំងនោះមិនទាន់សម្រេច អ្នករាល់គ្នាចេះតែសូមគេញយ។ ថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យនូវបុរស ឲ្យគ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរស ឲ្យគោ ឲ្យទេះ ឲ្យកាំបិត ឲ្យពូថៅ ឲ្យដឹង ឲ្យចប ឲ្យពន្លាក ឲ្យរល្ល ឲ្យប្រស្សី ឲ្យស្មៅយ៉ាប្លុង ឲ្យស្មៅដំណេកទន្សាយ ឲ្យស្មៅ ឲ្យដីស្អិត ពួកមនុស្សដែលអ្នកទាំងឡាយចេះតែបៀតបៀនដោយការសូមញឹកញាប់ហួសពេក លុះដល់ឃើញភិក្ខុទាំងឡាយហើយ ក៏ភ្ញាក់ផ្អើលខ្លះ តក់ស្លុតខ្លះ លបរត់ទៅខ្លះ គេចទៅទីដទៃខ្លះ បែរមុខទៅទីដទៃខ្លះ បិទទ្វារផ្ទះខ្លះ សូម្បីគ្រាន់តែឃើញនូវគោញីទាំងឡាយហើយសំគាល់ថាភិក្ខុ ក៏គេចរត់ សេចក្តីនេះពិតមែនឬ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ ដំណើរនេះមិនសមគួរទេ។ បេ។ មិនមែនជាភិក្ខុដែលត្រូវធ្វើទេ ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ មិនសមបើ អ្នកឯងរាល់គ្នាប្រើគេឲ្យសាងកុដិទាំងឡាយ ដែលមានគ្រឿងឧបករណ៍ សូមពីគេមកខ្លួនឯង ឥតមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ធំហួសប្រមាណ កុដិទាំងនោះមិនទាន់សម្រេច អ្នកទាំងឡាយចេះតែសូមញយ។ ដោយពាក្យសូមថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យនូវបុរស ឲ្យគ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរស ឲ្យគោ ឲ្យទេះ ឲ្យកាំបិត ឲ្យពូថៅ ឲ្យដឹង ឲ្យចប ឲ្យពន្លាក ឲ្យរល្ល ឲ្យប្រស្សី ឲ្យស្មៅយ៉ាប្លុង ឲ្យស្មៅដំណេកទន្សាយ ឲ្យស្មៅ ឲ្យដីស្អិត (ដល់យើងទាំងឡាយ) ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលពួកអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា(នោះ)ទេ។ បេ។ មានតែនាំឲ្យខូចចិត្ត ដល់ជនទាំងឡាយដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លាហើយ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលពួកភិក្ខុដែនអាឡវីដោយអនេកបរិយាយ។ បេ។ ហើយទ្រង់សំដែងធម្មិកថាតាមសមគួរដល់ហេតុនោះ។ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក ហើយ(ត្រាស់ថា)។

[១៩៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលពីដើម មានឥសីពីរនាក់ ជាបងប្អូននឹងគ្នា សំណាក់នៅអាស្រ័យនឹងស្ទឹងគង្គា។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេលានោះ មានស្តេចនាគមួយឈ្មោះមណិកណ្ណ ឡើងមកអំពីស្ទឹងគង្គា ហើយចូលមករកឥសីជាប្អូន លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ព័ទ្ធព័ន្ធតសីប្អូន ដោយភ្លេង៧ជុំ ហើយបើកពពារដីធំបាំងពីខាងលើសិរ្សនៃឥសីប្អូននោះ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ឥសីប្អូនហេតុតែមានសេចក្តីខ្លាចអំពីនាគ នោះ ក៏ចេះតែស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតទៅជាភោគលៀងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥសី ជាបងបានឃើញឥសីប្អូនស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ លុះឃើញហើយ ដី សួរទៅឥសីប្អូនថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន ហេតុអ្វីក៏អ្នក ស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយ សរសៃ (ដូច្នោះ)។ ឥសីប្អូនប្រាប់ថា បពិត្រលោកបងដីចំរើន នាគរាជឈ្មោះមណិកណ្ណ ឡើងមកអំពីស្ទឹងគង្គា ហើយចូលមករកខ្ញុំក្នុងទីនេះ លុះ ចូលមកដល់ហើយ ក៏ព័ទ្ធព័ន្ធខ្ញុំដោយភ្លេង៧ជុំ ហើយបើកពពារដីធំបាំងពីខាងលើក្បាលខ្ញុំ ព្រោះសេចក្តីខ្លាចនាគរាជនោះ បានជាខ្ញុំស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ ឥសីបងសួរថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន អ្នកចង់មិនឲ្យនាគរាជ នោះមកដែរឬ។ ឥសីប្អូនតបថា បពិត្រលោកបងដីចំរើន ខ្ញុំចង់មិនឲ្យនាគរាជនោះមកទេ។ ឥសីបងសួរថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន ចុះអ្នកឯងបានឃើញ វត្ថុអ្វីជាបងប្អូននាគរាជនោះខ្លះ។ ឥសីប្អូនតបថា បពិត្រលោកបងដីចំរើន ខ្ញុំបានឃើញកែវមណី ជាគ្រឿងប្រដាប់ពូជនៃនាគរាជនោះ។ ឥសីបងក៏ បង្គាប់ថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន បើដូច្នោះ អ្នកចូរសូមកែវមណីចំពោះនាគរាជនោះថា អ្នកដីចំរើន សូមអ្នកឲ្យកែវមណីដល់អាត្មា អាត្មាត្រូវការ ដោយកែវមណី។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈនោះ មណិកណ្ណនាគរាជ ក៏ឡើងអំពីស្ទឹងគង្គា ហើយចូលមករកឥសីប្អូន លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ ស្ថិតនៅក្នុងទីដីសមគួរ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥសីប្អូនក៏បានពោលពាក្យនេះនឹងមណិកណ្ណនាគរាជដែលស្ថិតនៅក្នុងទីដីសមគួរហើយ ថា ម្ចាស់ អ្នកដីចំរើន សូមអ្នកឲ្យកែវមណីដល់អាត្មា អាត្មាត្រូវការដោយកែវមណី។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង មណិកណ្ណនាគរាជគិតថា ភិក្ខុចេះតែ សូមកែវមណី ភិក្ខុត្រូវការដោយកែវមណី គិតដូច្នោះហើយ ក៏វិលទៅវិញយ៉ាងឆាប់។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ មណិកណ្ណនាគរាជឡើងមក អំពីស្ទឹងគង្គា ហើយចូលមករកឥសីប្អូន។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥសីប្អូនបានឃើញមណិកណ្ណនាគរាជមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ពោល ពាក្យសូមកែវមណីនឹងមណិកណ្ណនាគរាជថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន សូមអ្នកឲ្យកែវមណីដល់អាត្មា អាត្មាត្រូវការដោយកែវមណី។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង មណិកណ្ណនាគរាជក៏រំពឹងថា ភិក្ខុចេះតែសូមកែវមណី ភិក្ខុត្រូវការដោយកែវមណី ហើយត្រឡប់អំពីទីនោះបាត់ទៅ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ គ្រានោះ មណិកណ្ណនាគរាជ ក៏ឡើងមកអំពីស្ទឹងគង្គា។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥសីប្អូនបានឃើញមណិកណ្ណនាគរាជឡើងអំពីស្ទឹងគង្គា លុះឃើញហើយ ក៏ពោលពាក្យសូមកែវមណីនឹងមណិកណ្ណនាគរាជថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន សូមអ្នកឲ្យកែវមណីដល់អាត្មា អាត្មាត្រូវការដោយ កែវមណី។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង មណិកណ្ណនាគរាជពោលនឹងឥសីប្អូន ដោយគាថាទាំងឡាយថា បាយនិងទឹកដីផ្តិតផ្តងជាច្រើន តែងកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ព្រោះអាស្រ័យកែវមណីនេះ ខ្ញុំនឹងឲ្យកែវមណីនោះដល់លោកមិនបានទេ លោកជាអ្នកសួរសូមហួសពេក ខ្ញុំនឹងលែងមក កាន់អាស្រមរបស់លោកទៀតហើយ។ មនុស្សកំឡោះដែលមានជាន់សំលៀងដោយច្រឡោយ៉ាងមុតក្នុងដៃ នឹងគំហ្មឺធ្វើនរណាៗ ឲ្យស្តេចខ្លាចបាន ដូចម្តេចមិញ លោកសូមកែវមណីនឹងខ្ញុំ ធ្វើខ្ញុំឲ្យស្តេចខ្លាច ក៏ដូច្នោះដែរ ខ្ញុំនឹងឲ្យកែវមណីនោះដល់លោកមិនបានទេ លោកជាអ្នកសួរសូមហួស ពេក ខ្ញុំនឹងលែងមកកាន់អាស្រមរបស់លោកទៀតហើយ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង មណិកណ្ណនាគរាជក៏រំពឹងថា ភិក្ខុចេះតែ សូមកែវមណី ភិក្ខុត្រូវការដោយកែវមណី ហើយចៀសចេញទៅ។ មណិកណ្ណនាគរាជ កាលដែលចៀសចេញទៅដូច្នោះហើយ ក៏លែងត្រឡប់ មកវិញទៀត។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលតមក ឥសីប្អូន ព្រោះមិនបានឃើញនាគដែលគួរឃើញនោះ ក៏រឹងរឹតតែស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មាន សម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥសីបងបានឃើញឥសីប្អូនរឹងរឹតតែស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ លុះឃើញហើយ បានសួរឥសីប្អូនថា ម្ចាស់អ្នកដីចំរើន ហេតុអ្វីបានជាអ្នករឹងរឹតតែស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ។ ឥសីប្អូនឆ្លើយថា បពិត្រលោកបងដីចំរើន ព្រោះមិនបានឃើញនាគនោះដែលគួរឃើញ បានជាខ្ញុំរឹងរឹតតែស្តាំងស្តួម សៅហ្មង មានសម្បុរអាក្រក់ កើតជាភោគលៀង ស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរាមដោយសរសៃ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ឥសីបងបានពោលគាថានឹងឥសីប្អូនថា

បុគ្គលដឹងថារបស់ណាជាទីស្រឡាញ់របស់គេ មិនគួរសូមរបស់នោះអំពីគេ បុគ្គលជាទីស្អប់ខ្ពើមរបស់គេ ក៏ព្រោះសូមហួសពេក នាគដែលព្រាហ្មណ៍សូមកែវមណីហើយ លែងត្រឡប់មកកាន់ទីនោះឲ្យឃើញទៀត។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាលយ៉ាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងនោះ ក៏មិនពេញចិត្តនឹងការសូម មិនពេញចិត្តនឹងការរំអង្កាស នឹងបាច់ ពោលថ្វីដល់មនុស្ស។

[១៩៨] (រឿងទី២ថា) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងដែលមានអំពីអតីតកាល មានភិក្ខុមួយរូប សម្រេចឥរិយាបថនៅក្នុងដងព្រៃមួយ នាខាងភ្នំ ហិមវន្ត។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីជិតដងព្រៃនោះឯង មានបឹងមួយជាទំនាបធំ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង មានហ្វូងសត្វស្លាបជាច្រើន វេលាថ្ងៃត្រាច់រកអាហារឮដីបឹងដែលនៅជិតដងព្រៃនោះ ដល់វេលាល្ងាច នាំគ្នាមកអាស្រ័យនៅនាដងព្រៃនោះ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះធុញទ្រាន់ អផ្សុកដោយសំឡេងនៃហ្វូងសត្វស្លាបនោះ ក៏ចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំតថាគត ហើយអង្គុយនៅ ក្នុងទីដីសមគួរ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះដល់ភិក្ខុនោះអង្គុយស៊ប់ហើយ តថាគតបានពោលពាក្យនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ខន្ធបញ្ចក់ដែល មានចក្ក៤ មានទ្វារ៩ អ្នកល្មមអត់ធន់បានទេឬ ខន្ធបញ្ចក់ដែលមានចក្ក៤ មានទ្វារ៩ អ្នកល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ អ្នកជាបុគ្គលមកកាន់ផ្លូវ ឆ្ងាយដោយឥតមានលំបាកទេឬ ម្ចាស់ភិក្ខុ ចុះអ្នកមកអំពីទីណា។ ភិក្ខុនោះពោលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខន្ធបញ្ចក់ដែលមានចក្ក៤ មាន ទ្វារ៩ ខ្ញុំព្រះអង្គល្មមអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខន្ធបញ្ចក់ដែលមានចក្ក៤ មានទ្វារ៩ ខ្ញុំព្រះអង្គល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន បពិត្រព្រះអង្គ ដីចំរើន មួយសោត ខ្ញុំព្រះអង្គជាបុគ្គលមកកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដោយឥតមានលំបាកឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដីចំរើន ខាងភ្នំហិមវន្ត មានដងព្រៃមួយធំ បពិត្រព្រះអង្គដីចំរើន ក៏ក្នុងទីជិតដងព្រៃនោះ មានបឹងទំនាបធំ បពិត្រព្រះអង្គដីចំរើន គ្រានោះ មានហ្វូងសត្វស្លាបច្រើន វេលាថ្ងៃ ត្រាច់រក អាហារនៅបឹងនោះ លុះដល់វេលាល្ងាច នាំគ្នាមកអាស្រ័យនៅនាដងព្រៃនោះ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានជាមកអំពីទីនោះ ព្រោះ អផ្សុកនឹងសំឡេងនៃហ្វូងសត្វស្លាបនោះ។ តថាគតបានសួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ចុះអ្នកចង់មិនឲ្យហ្វូងសត្វស្លាបនោះមកទេឬ ភិក្ខុនោះពោលថា បពិត្រ

ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនចង់ឲ្យហ្វូងសត្វស្លាប់នោះមកទេ។ ទើបតែគាត់ពោលថា ម្ចាស់ភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកឯងទៅដល់ទីនោះហើយ ៗចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ហើយប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់បឋមយាមនៃរាត្រីថា នៃសត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ បណ្តាសត្វស្លាប់ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃនេះទាំងអម្បាលម៉ោង ចូរស្តាប់យើង ៗត្រូវការដោយស្លាប់របស់សត្វស្លាប់ទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាចូរឲ្យស្លាប់មួយៗម្នាក់ដល់យើង (តពីនោះមក) ចូរប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រីថា។ បើ រួចចូរប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់បឋមយាមនៃរាត្រីថា នៃសត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ បណ្តាសត្វស្លាប់ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃនេះទាំងអម្បាលម៉ោង ចូរស្តាប់យើង ៗត្រូវការដោយស្លាប់របស់សត្វស្លាប់ទាំងឡាយ ម្ចាស់សត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាចូរឲ្យស្លាប់មួយៗម្នាក់ដល់យើង។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ភិក្ខុនោះក៏ទៅក្នុងទីនោះហើយទើបចូលទៅកាន់ដងព្រៃនោះ ហើយប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់បឋមយាមនៃរាត្រីថា នៃសត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ បណ្តាសត្វស្លាប់ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃនេះទាំងអម្បាលម៉ោង ចូរស្តាប់យើង ៗត្រូវការដោយស្លាប់របស់សត្វស្លាប់ទាំងឡាយ ម្ចាស់សត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាចូរឲ្យស្លាប់មួយៗម្នាក់ដល់យើង (តពីនោះមក) ក៏ប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រីថា។ រួចបានប្រកាសនូវសំឡេងបីដង អស់បឋមយាមនៃរាត្រីថា នៃសត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ បណ្តាសត្វស្លាប់ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃនេះទាំងអម្បាលម៉ោង ចូរស្តាប់យើង ៗត្រូវការដោយស្លាប់របស់សត្វស្លាប់ទាំងឡាយ ម្ចាស់សត្វស្លាប់ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នាចូរឲ្យស្លាប់មួយៗម្នាក់ដល់យើង។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ហ្វូងសត្វស្លាប់ក៏គិតគ្នាថា ភិក្ខុចេះតែសូមស្លាប់ ភិក្ខុត្រូវការដោយស្លាប់ (លុះគិតហើយ) ក៏ចៀសចេញទៅចាកដងព្រៃនោះ កាលដែលហ្វូងសត្វស្លាប់ចៀសចេញទៅដូច្នោះហើយ ក៏លែងត្រឡប់វិលមកទៀត។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាលយ៉ាងសត្វតិរច្ឆានទាំងឡាយនោះ ម្តេចគង់មិនពេញចិត្តនឹងការសូម មិនពេញចិត្តនឹងការរំអង្កាស ចំណង់បើមនុស្សទាំងឡាយ នឹងបាច់និយាយទៅថ្ងៃ។

[១៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានរឿងពីដើមមកថា បិតារបស់កុលបុត្តឈ្មោះរដ្ឋបាល បានពោលគាថានឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្តថា

ម្ចាស់រដ្ឋបាល ជនទាំងឡាយណាច្រើននាក់ រមែងមកចោមរោមសូមអ្វីៗនឹងញោម តែញោមមិនស្គាល់ជនទាំងនោះឡើយ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមិនសូមអ្វីៗនឹងញោមខ្លះ។

រដ្ឋបាលកុលបុត្តក៏និយាយថា

អ្នកសួរសូមរមែងមិនជាទីស្រឡាញ់របស់អ្នកឲ្យ អ្នកមិនឲ្យរបស់ដែលគេសូម ក៏មិនជាទីស្រឡាញ់របស់អ្នកសូម ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំមិនសូមអ្វីៗនឹងអ្នក ដោយគិតថា មិនឲ្យជាទីស្តាប់ខ្លើមដល់ខ្ញុំ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាលយ៉ាងរដ្ឋបាលកុលបុត្តនោះ ម្តេចគង់បានពោលយ៉ាងនេះនឹងបិតារបស់ខ្លួន នឹងបាច់ពោលទៅថ្ងៃដល់ជននឹងជន (នឹងខានស្តីថាឲ្យគ្នាឯណាបាន)។

[២០០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏គោតទាំងឡាយដែលពួកគ្រហស្ថសន្សំរកបានដោយកម្រ សូម្បីរកបានមកហើយ ក៏កម្រនឹងថែរក្សាទុកឲ្យគង់បាន ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ កាលបើគោតទាំងឡាយដែលពួកគ្រហស្ថសន្សំ រកបានដោយកម្រ សូម្បីរកបានមកហើយ ក៏កម្រនឹងថែរក្សាយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្តតែសូមហួសពេក រំអង្កាសហួសពេក ចំពោះគោតទាំងនោះថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យបុរស ឲ្យគ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរស ឲ្យគោ ឲ្យរទេះ ឲ្យកាំបិត ឲ្យពូថៅ ឲ្យដឹង ឲ្យចប ឲ្យពន្លាក ឲ្យរល្អ ឲ្យឫស្សី ឲ្យស្មៅយ៉ាប្លង ឲ្យស្មៅដំណែកទន្សាយ ឲ្យស្មៅ (ធម្មតា) ឲ្យដីស្អិត។ ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ អំពើដែលអ្នកទាំងអស់គ្នាធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់បានជ្រះថ្លា។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

កាលភិក្ខុឲ្យគេធ្វើកុដិដែលមិនមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន ដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍មកខ្លួនឯង គប្បីធ្វើឲ្យប្រកបដោយប្រមាណ ប្រមាណកុដិនោះគឺ បណ្តោយ១២ចំអាម ទំទឹង៧ចំអាម ដោយចំអាមព្រះសុគតវាសំខាងក្នុង ត្រូវនាំពួកភិក្ខុមកដើម្បីសំដែងទីឲ្យ ភិក្ខុទាំងនោះគប្បីសំដែងទីដែលមិនមានអន្តរាយ និងមានឧបចារ បើភិក្ខុឲ្យគេធ្វើកុដិដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង ក្នុងទីដែលមានអន្តរាយ និងមិនមានឧបចារក្តី មិនបាននាំពួកភិក្ខុមកដើម្បីសំដែងទីឲ្យក្តី ធ្វើឲ្យកន្លងហួសប្រមាណក្តី ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២០១] ភិក្ខុបានសូមបុរសក្តី គ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរសក្តី គោក្តី រទេះក្តី កាំបិតក្តី ពូថៅក្តី ដឹងក្តី ចបក្តី ពន្លាកក្តី។ បើ ស្មៅក្តី ដីស្អិតក្តី ដោយខ្លួនឯង ឈ្មោះថាសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង។ ដែលឈ្មោះថាកុដិនោះ គឺកុដិដែលលាបខាងក្នុង ឬកុដិដែលលាបខាងក្រៅ ឬកុដិដែលលាបទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ។ ត្រង់ពាក្យថា កាលឲ្យគេធ្វើ គឺធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេធ្វើក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា មិនមានទាយកជាម្ចាស់របស់ សេចក្តីថា មិនមានអ្នកដទៃណាមួយទោះស្រីក្តី ប្រុសក្តី គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី ជាម្ចាស់របស់។ ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន គឺដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន។ ត្រង់ពាក្យថា គប្បីធ្វើឲ្យប្រកបដោយប្រមាណ ប្រមាណកុដិនោះគឺ បណ្តោយ១២ចំអាម ដោយចំអាមព្រះសុគត គឺវាសំតាមទីដែលជាខាងក្រៅកុដិ។ ត្រង់ពាក្យថា ទំទឹង៧ចំអាម វាសំខាងក្នុង គឺវាសំតាមទីដែលជាខាងក្នុងកុដិ។

[២០២] ត្រង់ពាក្យថា ត្រូវនាំពួកភិក្ខុមកដើម្បីសំដែងទីឲ្យ សេចក្តីថា រូបភិក្ខុអ្នកធ្វើកុដិនោះ ត្រូវជិះទឹកដីរួចចូលទៅរកសង្ឃ ហើយធ្វើចិររង្វៀងស្នាម្នាង ថ្វាយបង្គំបាទភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ជូលីពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំករុណាចង់ធ្វើកុដិមិនមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួនដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ខ្ញុំករុណាឯង សូមឲ្យ

សង្ឃពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិឲ្យទាន។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើកុដិនោះ គប្បីសូមជាគំរប់ពីរដងផង គប្បីសូមជាគំរប់បីដងផង។ បើសង្ឃទាំងអស់ អាចដើម្បីពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិបាន សង្ឃទាំងអស់គប្បីពិនិត្យមើល។ បើសង្ឃទាំងអស់មិនអាចដើម្បីពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិបានទេ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណាមាននៅក្នុងទីនោះ ជាអ្នកឆ្លាស់អាចនឹងដឹងនូវទិវេលមានហេតុទាន់ និងទិវេលមិនមានហេតុទាន់ និងទិវេលមានឧបចារ និងមិនមានឧបចារសង្ឃគប្បីអាវាធនា ហើយសម្មតិភិក្ខុទាំងនោះ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវសម្មតិភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះ គឺភិក្ខុដែលឆ្លាស់ប្រតិពល ត្រូវញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង (ដោយញត្តិទុតិយកម្មវាចា) ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុរូបនេះ ឈ្មោះនេះ ចង់ធ្វើកុដិដែលឥតមានទាយកម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន ដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង ភិក្ខុនោះសូម ការពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិនឹងសង្ឃ។ បើការពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសម្មតិភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង។ ដើម្បីឲ្យពិនិត្យមើលនូវទិធ្វើកុដិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ នេះជាវាចាសម្រាប់ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុរូបនេះ ឈ្មោះនេះ ចង់ធ្វើកុដិដែលឥតមានទាយកជាម្ចាស់របស់ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន ដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង ភិក្ខុនោះសូមការពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិនឹងសង្ឃ។ សង្ឃសម្មតិភិក្ខុទាំងឡាយមានឈ្មោះនេះផង។ ដើម្បីឲ្យពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ការសម្មតិភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង។ ដើម្បីឲ្យពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀម (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោល។ ភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង។ សង្ឃបានសម្មតិដើម្បីឲ្យពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ កិរិយាសម្មតិនេះសមគួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះ សង្ឃទើបស្ងៀម។ ខ្ញុំករុណា សូមចាំទុកនូវសេចក្តីនេះដោយកិរិយាស្ងៀមយ៉ាងនេះ។

[២០៣] ពួកភិក្ខុដែលសង្ឃបានសម្មតិហើយទាំងនោះ ត្រូវទៅក្នុងទីនោះហើយ ពិនិត្យមើលទិធ្វើកុដិ រួចត្រូវដឹងថាជាទីមានហេតុទាន់ ទីឥតមានហេតុទាន់ ទីមានឧបចារ ទីឥតមានឧបចារ។ បើទីមានហេតុទាន់ ទីមិនមានឧបចារ គប្បីប្រាប់ថា លោកកុំធ្វើកុដិនេះឡើយ។ បើទីឥតមានហេតុទាន់ ទីមានឧបចារ គប្បីប្រាប់សង្ឃថា ទីនេះឥតមានហេតុទាន់ មានឧបចារ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើកុដិនោះត្រូវចូលទៅរកសង្ឃ ហើយធ្វើចីររសៀងស្នាម្នាង ថ្វាយបង្គំបាទភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងប្រណម្យអញ្ជូលី ពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាចង់ធ្វើកុដិមិនមានទាយកជាម្ចាស់របស់ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន ដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាសូមការសំដែងទិធ្វើកុដិនឹងសង្ឃ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើកុដិនោះ គប្បីសូមជាគំរប់ពីរដងផង គប្បីសូមជាគំរប់បីដងផង។ ភិក្ខុអ្នកឆ្លាស់ប្រតិពល គប្បីញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង (ដោយញត្តិទុតិយកម្មវាចា) ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុរូបនេះ ឈ្មោះនេះ ចង់ធ្វើកុដិឥតមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួនដោយសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង ភិក្ខុនោះសូមការសំដែងទិធ្វើកុដិនឹងសង្ឃ។ បើការសំដែងទិធ្វើកុដិមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសំដែងទិធ្វើកុដិ ដើម្បីភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ នេះជាញត្តិ (វាចាប្រកាសឲ្យសង្ឃដឹង)។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុរូបនេះ ឈ្មោះនេះ ចង់ធ្វើកុដិឥតមានទាយកជាម្ចាស់របស់ ចំពោះជាទីនៅនៃខ្លួន ដោយការសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង ភិក្ខុនោះសូមការសំដែងទិធ្វើកុដិនឹងសង្ឃ សង្ឃសំដែងទិធ្វើកុដិដើម្បីភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ការសំដែងទិធ្វើកុដិដើម្បីភិក្ខុឈ្មោះនេះសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀម (បើ) មិនសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោល។ សង្ឃបានសំដែងទិធ្វើកុដិដើម្បីភិក្ខុឈ្មោះនេះហើយ។ ការនេះសមគួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះ សង្ឃទើបស្ងៀម ខ្ញុំករុណា សូមចាំទុកសេចក្តីនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមយ៉ាងនេះ។

[២០៤] ដែលហៅថា ទីមានហេតុទាន់នោះ គឺបាននឹងកន្លែងជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វស្រមោចក្រហមក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វកណ្តៀរក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វកណ្តុរក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វពស់ក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វខ្នុយក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វក្តែបក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកដំរីក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសេះក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកស៊ីហ្គី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកខ្លាធំក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកខ្លាដំបងក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកខ្លាឃ្មុំក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកខ្លាខិនក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វតិរច្ឆានណាមួយក្តី ជាទីតាំងនៅនៃបុព្វណ្ណ²¹ ជាតិក្តី ជាទីតាំងនៅនៃអបរណ្ណ²² ជាតិក្តី ជាទីដែលគេសម្លាប់ចោរក្តី ជាទីសម្រាប់ផ្ទាល់ទោស²³ ក្តី ជាទីព្រៃស្មសានក្តី ជាទីឱទ្ធានក្តី ជាទីស្រែចំការស្តេចក្តី ជាទីដែលគេសង់រោងដំរីក្តី ជាទីដែលគេសង់រោងសេះក្តី ជាទីដែលគេធ្វើគុកក្តី ជាទីដែលគេធ្វើរោងសុរាភិក្តី ជាទីអាស្រ័យនៅនៃផ្ទះលក់សាច់ក្តី ជាទីច្រកក្តី ជាទីវាលសម្រាប់លេងក្តី ជាទីរោងប្រជុំក្តី ជាកន្លែងផ្លូវទៅមកក្តី ទីប៉ុណ្ណោះ ហៅថាទីមានហេតុទាន់ គឺទីមានសេចក្តីអន្តរាយ។

[២០៥] ដែលហៅថា ទីមិនមានឧបចារនោះ គឺបាននឹងទីដែលមិនអាចនឹងបង្វិលរទេះ បង្វិលបង្កោងជុំវិញដោយស្រួលបាន ទីប៉ុណ្ណោះ ហៅថាទីមិនមានឧបចារ។

[២០៦] ដែលហៅថា ទីមិនមានអន្តរាយនោះ គឺបាននឹងទីដែលមិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វស្រមោចក្រហមក្តី មិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វកណ្តៀរក្តី មិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វកណ្តុរក្តី មិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វពស់ក្តី មិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វខ្នុយក្តី មិនមែនជាទីអាស្រ័យនៅនៃពួកសត្វក្តែបក្តី។ បើ មិនមែនជាកន្លែងផ្លូវទៅមកក្តី ទីប៉ុណ្ណោះ ហៅថាទីមិនមានអន្តរាយ។

[២០៧] ដែលហៅថា ទីមានឧបចារនោះ គឺបាននឹងទីដែលអាចបង្វិលរទេះ បង្វិលបង្កោងដោយជុំវិញតាមស្រួលបាន ទីប៉ុណ្ណោះ ហៅថាទីមានឧបចារ។

[២០៨] ភិក្ខុសូមបុរសក្តី គ្រឿងហត្ថកម្មនៃបុរសក្តី។ បើ ពន្លាកក្តី ដោយខ្លួនឯង ហៅថាសូមគ្រឿងឧបករណ៍គេមកខ្លួនឯង។ លំនៅរបស់ភិក្ខុដែលលាបខាងក្នុង ឬលាបខាងក្រៅ ឬដែលលាបទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ហៅថាកុដិ។ ត្រង់ពាក្យថា ឲ្យគេធ្វើ គឺធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេធ្វើក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា មិនបាននាំពួកភិក្ខុមកដើម្បីសំដែងទិឲ្យក្តី ធ្វើឲ្យកន្លងហួសប្រមាណក្តី សេចក្តីថា មិនបានឲ្យសង្ឃសំដែងទិធ្វើកុដិ ដោយបណ្តោយក្តី ដោយទងក្តី ដោយញត្តិទុតិយកម្ម ហើយធ្វើខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យធ្វើក្តី ឲ្យកន្លងហួសប្រមាណ សូម្បីប្រមាណប៉ុនចុងសក់ ត្រូវអាបត្តិទុកដរាបប្រយោគ កាលនៅតែបូកទុំដឹងហើយ ត្រូវអាបត្តិចុលច្រើយ កាលបើបូកទុំដឹងហើយស្រេច ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស មានសេចក្តីអធិប្បាយពិស្តារក្នុងសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទទី១ រួចហើយ។

បានឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃទេ ឬមិនបានទំលាយបង់ ហើយឲ្យធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ មានហេតុទាន តែមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ ឥតមានហេតុទាន តែឥតមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ ឥតមានហេតុទាន មានទីឧបចារ ជាអនាបត្តិ។ ភិក្ខុបង្គាប់ (ពួកភិក្ខុផងគ្នា) ថា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើកុដិឲ្យខ្ញុំ រួចចៀសចេញទៅ។ ពួកភិក្ខុក៏ធ្វើកុដិឲ្យភិក្ខុនោះ ហួសប្រមាណ មានហេតុទាន ឥតមានទីឧបចារ។ កាលបើការដែលធ្វើកុដិមិនទាន់ស្រេច ក៏ស្រាប់តែភិក្ខុនោះមកដល់។ ភិក្ខុនោះគប្បីឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃ ឬត្រូវទំលាយបង់ ហើយឲ្យធ្វើជាថ្មីទៀត។ បើភិក្ខុនោះមិនបានឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃទេ ឬមិនបានទំលាយបង់ ហើយឲ្យធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ មានហេតុទាន តែមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន តែឥតមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន មានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ ភិក្ខុបង្គាប់ (ពួកភិក្ខុផងគ្នា) ថា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើកុដិឲ្យខ្ញុំ ហើយចៀសចេញទៅ។ ពួកភិក្ខុក៏ធ្វើកុដិឲ្យភិក្ខុនោះ ប្រកបដោយប្រមាណ មានហេតុទាន ឥតមានទីឧបចារ។ កាលបើការដែលធ្វើកុដិមិនទាន់ស្រេច ក៏ស្រាប់តែភិក្ខុនោះមកដល់។ ភិក្ខុនោះគប្បីឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃ ឬគប្បីទំលាយបង់ ហើយឲ្យធ្វើជាថ្មីទៀត។ បើភិក្ខុនោះមិនបានឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃទេ ឬមិនបានទំលាយបង់ ហើយឲ្យធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ មានហេតុទាន តែមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន តែឥតមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន មានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ ភិក្ខុបង្គាប់ (ពួកភិក្ខុផងគ្នា) ថា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើកុដិឲ្យខ្ញុំ រួចចៀសចេញទៅ។ ពួកភិក្ខុក៏ធ្វើកុដិឲ្យភិក្ខុនោះ មានពួកភិក្ខុសំដែងទីឲ្យ ប្រកបដោយប្រមាណ តែមានហេតុទាន ឥតមានទីឧបចារ។ កាលបើការដែលធ្វើកុដិមិនទាន់ស្រេច ក៏ស្រាប់តែភិក្ខុនោះមកដល់។ ភិក្ខុនោះគប្បីឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃ ឬគប្បីឲ្យរុះរើធ្វើជាថ្មីទៀត។ បើភិក្ខុនោះមិនបានឲ្យកុដិនោះដល់ភិក្ខុដទៃទេ ឬមិនបានរុះរើធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ។ មានហេតុទាន តែមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន តែឥតមានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន មានទីឧបចារ... ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំពីរ និងអាបត្តិសង្សារិសេស។ ឥតមានហេតុទាន មានទីឧបចារ ជាអនាបត្តិ។

[២១៩] ភិក្ខុធ្វើកុដិមិនទាន់ស្រេចដោយខ្លួនឯង ហើយធ្វើបង្ហើយដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ ភិក្ខុធ្វើកុដិមិនទាន់ស្រេចដោយខ្លួនឯង ហើយឲ្យភិក្ខុដទៃធ្វើបង្ហើយ (ភិក្ខុអ្នកប្រើ) ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ ពួកភិក្ខុដទៃធ្វើកុដិ (ឲ្យភិក្ខុបណ្ណា) មិនទាន់ស្រេច ហើយភិក្ខុ (រូបនោះ) ធ្វើបង្ហើយដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។ ពួកភិក្ខុដទៃធ្វើកុដិ (ឲ្យភិក្ខុបណ្ណា) មិនទាន់ស្រេច ហើយភិក្ខុ (រូបនោះ) ឲ្យពួកភិក្ខុដទៃធ្វើបង្ហើយ ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។

[២២០] ដំណើរដែលមិនត្រូវអាបត្តិនោះ គឺភិក្ខុធ្វើលេណ²⁴ គុហា²⁵ កុដិស្មៅ និងកុដិសម្រាប់ភិក្ខុដទៃ (មានឧបជ្ឈាយ័យជាដើម) និងទិសេនាសនទាំងពួង (មានរោងឧបោសថជាដើម) រៀបលែងតែធ្វើកុដិសម្រាប់នៅរបស់ខ្លួន (ម្យ៉ាងទៀត) ដំណើរដែលមិនត្រូវអាបត្តិនោះ គឺភិក្ខុឆ្កុត និងភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ។

សង្សារិសេស ទី៦ ចប់។

សង្សារិសេស ទី៧

CS vin.vbunet.org | ភាគ ទី២

(៧. វិហារការសិក្ខាបទ)

[២២១] សម័យនោះ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធជាម្ចាស់ដីមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតារាម²⁶ ទៀបក្រុងកោសម្ពី។ សម័យនោះឯង មានគហបតីជាឧបដ្ឋាកឆន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងឆន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ជ្រាបទីសម្រាប់សង់វិហារ²⁷ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងឲ្យមនុស្សធ្វើវិហារប្រគេនលោកម្ចាស់។ ឆន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុ កាលដែលជម្រះទីសម្រាប់សង់វិហារ ក៏ឲ្យមនុស្សកាប់ឈើមួយដើម ដែលគេសន្មតជាចេតិយ ជាឈើដែលអ្នកស្រុក អ្នកនិគម អ្នកក្រុង អ្នកជនបទ អ្នកដែន ធ្លាប់គោរពបូជា។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោស និន្ទា តិះដៀលថា ចុះហេតុអ្វី បានជាសមណទាំងឡាយ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ ឲ្យមនុស្សកាប់ឈើ ដែលគេសន្មតជាចេតិយ ជាឈើដែលអ្នកស្រុក អ្នកនិគម អ្នកក្រុង អ្នកជនបទ អ្នកដែន ធ្លាប់គោរពបូជា សមណទាំងឡាយ ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្រ បៀតបៀនដើមឈើសំដែងមានឥន្ទ្រិយតែមួយ។ ពួកភិក្ខុបានឮពាក្យមនុស្សទាំងឡាយនោះ ពោលទោស និន្ទា តិះដៀល (ដូច្នោះ) ពួកភិក្ខុណាដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច។ បើ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ពោលទោស និន្ទា តិះដៀលថា ចុះហេតុអ្វី បានជាឆន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុ ឲ្យមនុស្សកាប់ឈើដែលគេសន្មតថា ជាចេតិយ ជាឈើដែលអ្នកស្រុកគេបូជា។ បើ អ្នកដែនធ្លាប់គោរពបូជា។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុះ ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ បើ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ឆន្ទ ឮថាអ្នកឯងឲ្យមនុស្សកាប់ឈើ ដែលគេសន្មតថា ជាចេតិយ ដែលអ្នកស្រុកគេបូជា។ បើ អ្នកដែនធ្លាប់គោរពបូជា មែនឬ។ ឆន្ទភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដីមានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា។ បើ នៃបុរសទេ ចុះហេតុអ្វី បានជាអ្នកឯងឲ្យមនុស្សកាប់ដើមឈើ ដែលគេសន្មតថា ជាចេតិយ ជាឈើដែលអ្នកស្រុក អ្នកនិគម អ្នកក្រុង អ្នកជនបទ អ្នកដែនតែងគោរពបូជា (ដូច្នោះ) ម្ចាស់មោឃបុរស ព្រោះមនុស្សទាំងឡាយ មានសេចក្តីសំគាល់ថា ឈើជាសភាវមានជីវិត នៃបុរសសោះសូន្យ ហេតុនេះមិននាំឲ្យជ្រុះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រុះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុកាលឲ្យគេធ្វើវិហារ²⁸) មានម្ចាស់ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ត្រូវនាំភិក្ខុទាំងឡាយមកសំដែងទីឲ្យ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះត្រូវសំដែងទីដែលមិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានឧបចារ ចាំបើទីដ៏ប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស មិនមានឧបចារហើយ ភិក្ខុគប្បីឲ្យធ្វើវិហារធំ ឬមិននាំភិក្ខុទាំងឡាយទៅដើម្បីសំដែងទីឲ្យ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២២២] វិហារដែលមានម្ចាស់ តថាគតត្រាស់ហៅថា វិហារធំ។ (ទីនៅរបស់សង្ឃ) គឺទីដែលលាបខាងក្នុងក្តី លាបខាងក្រៅក្តី លាបទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅក្តី ហៅថា វិហារ។ ត្រង់ពាក្យថា កាលឲ្យគេធ្វើ សេចក្តីថា ធ្វើឯងក្តី ប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា មានម្ចាស់ គឺអ្នកណាមួយដទៃ ទោះស្រីក្តី ប្រុសក្តី គ្រហស្ថក្តី អ្នកបួសក្តី ជាម្ចាស់។ ត្រង់ពាក្យថា ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន គឺដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន។

[២២៣] ត្រង់ពាក្យថា ត្រូវនាំភិក្ខុទាំងឡាយមកសំដែងទីឲ្យ គឺត្រូវភិក្ខុអ្នកធ្វើវិហារនោះ ជម្រះទិសប្រាប់ធ្វើវិហារ រួចហើយចូលទៅរកសង្ឃហើយធ្វើសម្តត់ខត្តាសង្ឃ²⁹) ឆៀងស្មាម្ខាង ហើយថ្វាយបង្គំដឹងរបស់ភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោង ផ្ទងអញ្ជូលី ហើយពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានោះ សូមសង្ឃត្រួតត្រាមើលទិសប្រាប់ធ្វើវិហារឲ្យ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើវិហារ ត្រូវសូមជាគំរប់ពីរដងផង សូមជាគំរប់បីដងផង។ បើសង្ឃទាំងអស់អាចត្រួតត្រាមើលទិសប្រាប់សង់វិហារបាន ត្រូវសង្ឃទាំងអស់ត្រួតមើល។ បើសង្ឃទាំងអស់មិនអាចត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហារបានទេ ហើយក្នុងទីនោះ មានភិក្ខុទាំងឡាយណា ឈ្លាសប្រតិពល ដឹងទីដែលមានសេចក្តីរង្គៀស³⁰) ទីដែលមិនមានសេចក្តីរង្គៀស ទីមានឧបចារ ទីមិនមានឧបចារ ភិក្ខុសង្ឃត្រូវសូមភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ហើយសន្មត។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ សង្ឃត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ។ ភិក្ខុអ្នកឈ្លាសប្រតិពល ត្រូវឲ្យសង្ឃដឹងដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះនេះនេះ ចង់ធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះសូមសង្ឃត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហារឲ្យ។ បើការត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហារមានកាលដ៏គួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសន្មតនូវភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីត្រួតមើលនូវទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ពាក្យនេះជាពាក្យសម្រាប់ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះនេះនេះ ចង់ធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះសូមការត្រួតមើលទិសប្រាប់ធ្វើវិហារនឹងសង្ឃ។ ព្រះសង្ឃសន្មតនូវភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ការសន្មតនូវភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀម (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោលឡើង ភិក្ខុទាំងឡាយឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង សង្ឃបានសន្មតហើយ ដើម្បីត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ (ការសន្មត ដើម្បីត្រួតមើលទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ) គួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះបានជាសង្ឃស្ងៀម។ ខ្ញុំព្រះករុណា ចាំទុកនូវដំណើរនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមយ៉ាងនេះ។

[២២៤] ភិក្ខុទាំងឡាយដែលសង្ឃបានសន្មតហើយនោះ ត្រូវទៅក្នុងទីនោះ ហើយត្រួតមើលទីដ៏សម្រាប់សង់វិហារ។ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវដឹងទីដែលមានសេចក្តីរង្គៀស និងទីដែលមិនមានសេចក្តីរង្គៀស ទីមានឧបចារ ទីមិនមានឧបចារ។ បើទីមានសេចក្តីរង្គៀស មិនមានឧបចារ គប្បីប្រាប់ថា លោកកុំធ្វើក្នុងទីនេះ។ បើទីមិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានឧបចារ គប្បីប្រាប់ដល់សង្ឃថា ទីមិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានឧបចារ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើវិហារនោះ គប្បីចូលទៅរកសង្ឃ ហើយធ្វើនូវចិញ្ចឹមឆៀងស្មាម្ខាង ហើយថ្វាយបង្គំដឹងនៃភិក្ខុចាស់ទាំងឡាយ រួចអង្គុយច្រហោង ផ្ទងអញ្ជូលី ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានោះ សូមសង្ឃសំដែងទិសប្រាប់សង់វិហារឲ្យ។ ភិក្ខុអ្នកធ្វើវិហារ ត្រូវសូមជាគំរប់ពីរដងផង សូមជាគំរប់បីដងផង។ ភិក្ខុអ្នកឈ្លាសប្រតិពល ត្រូវឲ្យសង្ឃដឹងដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះនេះនេះ ចង់ធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះសូមឲ្យសង្ឃសំដែងទិសប្រាប់សង់វិហារឲ្យ។ បើការសំដែងទិសប្រាប់សង់វិហារមានកាលដ៏គួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសំដែងទិសប្រាប់ធ្វើវិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ពាក្យនេះជាពាក្យសម្រាប់ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះនេះនេះ ចង់ធ្វើវិហារធំ មានទាយកជាម្ចាស់ ចំពោះជាទីនៅរបស់ខ្លួន ភិក្ខុនោះសូមសង្ឃសំដែងទិសប្រាប់ធ្វើវិហារឲ្យ។ ព្រះសង្ឃសំដែងទិសប្រាប់ធ្វើវិហារដល់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ។ ការដែលសង្ឃសំដែងទិសប្រាប់ធ្វើវិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀម (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោលឡើង។ ទិសប្រាប់សង់វិហាររបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ សង្ឃបានសំដែងហើយ។ ការសំដែងទិសប្រាប់សង់វិហារនេះ គួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះ បានជាសង្ឃស្ងៀម។ ខ្ញុំព្រះករុណា ចាំទុកនូវដំណើរនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមយ៉ាងនេះ។

[២២៥] ទីដែលហៅថា ប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស (នោះ) គឺទីជាលំនៅនៃពួកស្រមោចក្រហមក្តី ជាលំនៅនៃពួកកណ្តៀរក្តី ជាលំនៅនៃពួកកណ្តៀរក្តី ជាលំនៅនៃពួកពស់ក្តី ជាលំនៅនៃពួកខ្ទុយក្តី ជាលំនៅនៃពួកក្របក្តី ជាលំនៅនៃពួកដំរីក្តី ជាលំនៅនៃពួកសេះក្តី ជាលំនៅនៃពួកខ្លាធំក្តី ជាលំនៅនៃពួកខ្លាដំបងក្តី ជាលំនៅនៃពួកខ្លាឃ្នុំក្តី ជាលំនៅនៃពួកខ្លាខិន³¹) ក្តី ជាលំនៅរបស់ពួកសត្វតិរច្ឆានឯណានីមួយក្តី ទិសប្រាប់ដាំបុព្វណ្ណ³²) ជាតិក្តី ទិសប្រាប់ដាំអបណ្ណ³³) ជាតិក្តី កន្លែងសម្រាប់សម្លាប់ចោរក្តី កន្លែងសម្រាប់ផ្កាឈូកទោស³⁴) ក្តី កន្លែងព្រៃស្មារតី កន្លែងឱទ្ធានក្តី កន្លែងស្រែស្តេចក្តី កន្លែងរោងដំរីក្តី កន្លែងរោងសេះក្តី កន្លែងសម្រាប់ឃុំយ៉ាងមនុស្សទោសក្តី កន្លែងរោងសុភាគី កន្លែងផ្ទះលក់សាច់ក្តី កន្លែងជាច្រកល្អកកក្តី កន្លែងវាលសម្រាប់លេងក្តី កន្លែងរោងប្រជុំនិយាយក្តី កន្លែងផ្លូវជាទីដើរទៅមកក្តី ទីទាំងប៉ុន្មាននេះ ហៅថាទីប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស។

[២២៦] ទីដែលហៅថា មិនមានឧបចារ (នោះ) គឺទីដែលទេះគេទឹមស្រេចហើយ បត់មិនបាន ឬបង្វិលបង្កោងជុំវិញមិនបាន ទីទាំងនេះហៅថា ទីមិនមានឧបចារ។

ពន្យល់ថា វិហារនោះ គួរជាវិហារមានសង្ឃសំដែងទី១ផង មិនមានសេចក្តីរង្គៀសផង មានទីឧបចារផង។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ធ្វើវិហារឲ្យភិក្ខុនោះ ជា វិហារដែលសង្ឃបានសំដែងទី១ ប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស មិនមានឧបចារ ពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ ប្រកបដោយសេចក្តី រង្គៀស តែមានទីឧបចារ ពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ មិនមានសេចក្តីរង្គៀស មិនមានទីឧបចារ ពួកភិក្ខុអ្នកធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ មិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានទីឧបចារ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

[២៣៥] ភិក្ខុបង្គាប់ភិក្ខុផងគ្នាថា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើវិហារឲ្យខ្ញុំ ហើយចៀសចេញទៅ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ធ្វើវិហារឲ្យភិក្ខុនោះ ជាវិហារដែល សង្ឃមិនបានសំដែងទី១ ប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស មិនមានទីឧបចារ បើវិហារនោះមិនទាន់ហើយស្រេច ស្រាប់តែភិក្ខុនោះមកដល់។ ភិក្ខុនោះ គប្បីឲ្យវិហារនោះទៅភិក្ខុដទៃ ឬរុះរើវិហារនោះធ្វើជាថ្មីទៀត។ បើភិក្ខុនោះ មិនឲ្យវិហារនោះដល់ភិក្ខុដទៃទេ ឬមិនឲ្យគេរុះរើធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវ អាបត្តិទុក្ខដំរី និងសង្ឃាទិសេស។ ប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស តែមានទីឧបចារ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី និងសង្ឃាទិសេស។ មិនប្រកបដោយ សេចក្តីរង្គៀស តែមិនមានឧបចារ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី និងសង្ឃាទិសេស។ មិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានទីឧបចារ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុ បង្គាប់ភិក្ខុផងគ្នាថា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើវិហារឲ្យខ្ញុំ ហើយចៀសចេញទៅ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ធ្វើវិហារឲ្យភិក្ខុនោះ ជាវិហារដែលសង្ឃបានសំដែងទី ១ តែប្រកបដោយសេចក្តីរង្គៀស មិនមានទីឧបចារ។ បើភិក្ខុនោះមកដល់ ក្នុងពេលដែលវិហារមិនទាន់ហើយ។ ភិក្ខុនោះ គប្បីឲ្យវិហារនោះទៅ ភិក្ខុដទៃ ឬរុះរើធ្វើជាថ្មីទៀត។ បើភិក្ខុនោះ មិនឲ្យវិហារនោះទៅភិក្ខុដទៃ មិនឲ្យគេរុះរើធ្វើជាថ្មីទៀតទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ ប្រកបដោយសេចក្តី រង្គៀស តែមានទីឧបចារ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ មិនមានសេចក្តីរង្គៀស តែមិនមានទីឧបចារ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដំរី។ មិនមានសេចក្តីរង្គៀស មានទី ឧបចារ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ។

[២៣៦] ភិក្ខុធ្វើ(វិហារ) ដោយខ្លួនឯងមិនទាន់ហើយ (គ្រាក្រោយ) ក៏ធ្វើបង្ហើយដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុធ្វើ(វិហារ) ដោយខ្លួនឯងមិនទាន់ហើយ ឲ្យអ្នកដទៃធ្វើបង្ហើយ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ អ្នកដទៃធ្វើ(វិហារ) មិនទាន់ហើយ ភិក្ខុ (ម្ចាស់វិហារ) ធ្វើបង្ហើយ ដោយខ្លួនឯង ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ អ្នកដទៃធ្វើ(វិហារ) មិនទាន់ហើយ ភិក្ខុឲ្យអ្នកដទៃធ្វើបង្ហើយ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២៣៧] ដំណើរដែលមិនត្រូវអាបត្តិនោះ គឺភិក្ខុធ្វើលេណ³⁵ (ទីសម្រាប់ជ្រកល្ងមនៅបាន) គូហា (ទីបិទបាំងល្ងមនៅបាន) កូដិស្មៅ និងកូដិ សម្រាប់ភិក្ខុដទៃ មានឧបជ្ឈាយជាដើម ម្យ៉ាងទៀត ដំណើរដែលមិនត្រូវអាបត្តិដល់ភិក្ខុអ្នកធ្វើសេនាសន មានរោងឧបោសថជាដើម និងភិក្ខុឆ្គុត នឹងភិក្ខុដើមបញ្ញត្តិ រៀបលែងតែធ្វើទិសម្រាប់នៅរបស់ខ្លួនចេញ។

សង្ឃាទិសេស ទី៧ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី៨

CS vin.vbu.sg.08 | ភាគ ទី២

(៨. ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទ)

[២៣៨] សម័យនោះ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធជាម្ចាស់ដីមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅវត្តវង្សវន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ។ សម័យ នោះឯង ព្រះទព្វមល្លបុត្ត³⁶ ដីមានអាយុ មានអាយុ៧ឆ្នាំអំពីកំណើត បានសម្រេចព្រះអរហត្តផល គុណជាតឯណានីមួយដែលសាវកត្រូវដល់ គុណជាតទាំងអស់ (នោះ) ក៏ព្រះទព្វមល្លបុត្តនោះបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ កិច្ចអ្វីបន្តិចបន្តួច (សោឡសកិច្ច) ដែលព្រះទព្វមល្លបុត្តនោះគប្បី ធ្វើតទៅទៀត ឬកិច្ចដែលព្រះទព្វមល្លបុត្តបានធ្វើរួចហើយ នឹងធ្វើកិច្ចនោះឲ្យចំរើនឡើងទៅទៀតក៏មិនមានឡើយ។

[២៣៩] លំដាប់នោះ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុ ទៅកាន់ទីស្ងាត់ សម្លឹងនៅក្នុងកម្មដ្ឋាន មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អញកើតឡើង បាន៧ឆ្នាំ បានសម្រេចអរហត្តផល គុណជាតឯណានីមួយដែលសាវកត្រូវដល់ គុណជាតទាំងអស់ (នោះ) ក៏អញបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ ម្យ៉ាងទៀត កិច្ចអ្វីនីមួយ ដែលអញត្រូវធ្វើតទៅទៀត ឬកិច្ចដែលអញបានធ្វើរួចហើយ នឹងធ្វើកិច្ចនោះឲ្យចំរើនឡើងទៅទៀតក៏មិនមានឡើយ (បើ ដូច្នោះ) អញគប្បីធ្វើការខ្វល់ខ្វាយ បម្រើដល់សង្ឃប្បវិហ្ម។ កាលនោះ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុ បានត្រិះរិះដូច្នោះថា បើដូច្នោះ មានតែអញត្រូវ រៀបចំសេនាសនផង ត្រូវចាត់ចែងចង្ហាន់ទាំងឡាយផង ដល់ព្រះសង្ឃ។ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុ ក៏ចេញអំពីទីសម្លឹងក្នុងកម្មដ្ឋាននៅពេល សាយណ្តសម័យ ហើយចូលទៅកាលព្រះដីមានព្រះភាគក្នុងពេលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដីមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដីសមគួរ លុះព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុគង់ក្នុងទីដីសមគួរមួយហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដីមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដី ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គទៅក្នុងទីស្ងាត់ សម្លឹងនៅក្នុងកម្មដ្ឋានក្នុងថ្ងៃនេះ មានចិត្តត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាឯងកើតឡើងបាន៧ឆ្នាំ បានសម្រេច អរហត្តផល គុណជាតឯណានីមួយដែលសាវកត្រូវដល់ គុណជាតទាំងអស់ (នោះ) ក៏អាត្មាបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ ម្យ៉ាងទៀត កិច្ចអ្វី នីមួយ ដែលអាត្មាគប្បីធ្វើតទៅទៀត ឬកិច្ចដែលអាត្មាបានធ្វើរួចហើយ នឹងធ្វើកិច្ចនោះឲ្យចំរើនឡើងតទៅទៀតក៏មិនមានឡើយ (បើដូច្នោះ) អាត្មា គប្បីធ្វើការខ្វល់ខ្វាយ បម្រើដល់សង្ឃប្បវិហ្ម បពិត្រព្រះអង្គដីចំរើន សេចក្តីត្រិះរិះនេះកើតមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាត្រូវ រៀបចំសេនាសនផង ត្រូវចាត់ចែងចង្ហាន់ទាំងឡាយផង ដល់ព្រះសង្ឃ បពិត្រព្រះអង្គដីចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គចង់រៀបចំសេនាសនផង ចាត់ចែងចង្ហាន់ ទាំងឡាយផង ដល់ព្រះសង្ឃ។ ព្រះបរមគ្រូ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ទព្វ ប្រពៃណាស់ហើយ។ បើដូច្នោះ អ្នកចូររៀបចំសេនាសនផង ចូរចាត់ចែង ចង្ហាន់ទាំងឡាយផង ដល់ព្រះសង្ឃចុះ។ ព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដីមានព្រះភាគ ដោយពាក្យថា ករុណាព្រះអង្គ។

[២៤០] ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដីមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម្មិកថា ហើយទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ សង្ឃចូរសម្មតិទព្វមល្លបុត្ត ឲ្យជាអ្នករៀបចំសេនាសនៈផង ជាអ្នកចាត់ចែងចង្ហាន់ផងចុះ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទព្វភិក្ខុ ត្រូវសង្ឃសម្មតិយ៉ាងនេះ មុនដំបូង ត្រូវសង្ឃអង្វរទព្វភិក្ខុ លុះអង្វររួចហើយ ត្រូវភិក្ខុមួយរូបដែលឆ្លាស់រវាងវែងសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដីចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ បើការសម្មតិមានកាលដីគួរដល់សង្ឃហើយ សូមព្រះសង្ឃសម្មតិទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុ ឲ្យជាអ្នករៀបចំ

សេនាសនផង ជាអ្នកចាត់ចែងចង្ហាន់ផង។ ពាក្យនេះជាពាក្យសម្រាប់ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ព្រះសង្ឃសម្មតិទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ឲ្យជាអ្នករៀបចំសេនាសនៈផង ជាអ្នកចាត់ចែងចង្ហាន់ផង។ ការសម្មតិទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ឲ្យជាអ្នករៀបចំសេនាសនផង ជាអ្នកចាត់ចែងចង្ហាន់ផង គួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវស្ងៀម (បើ) មិនគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវនិយាយឡើង។ ទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ជាអ្នករៀបចំសេនាសនផង ជាអ្នកចាត់ចែងចង្ហាន់ផង សង្ឃបានសន្មត្តចហើយ។ ការសម្មតិនេះ គួរដល់សង្ឃ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះសង្ឃទើបស្ងៀម។ ខ្ញុំព្រះករុណាចាំទុកនូវសេចក្តីស្ងៀមរបស់សង្ឃនេះយ៉ាងនេះ។

[២៤១] ទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុដែលសង្ឃបានសន្មត្តចហើយ ក៏រៀបចំសេនាសនក្នុងទីជាមួយគ្នា ដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយដែលមានគុណធម៌ស្មើគ្នា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ជាអ្នករៀនព្រះសូត្រ ទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ក៏រៀបចំសេនាសនក្នុងទីជាមួយគ្នា ដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដោយគិតថា ភិក្ខុទាំងឡាយនោះនឹងរួបរួមគ្នា ស្វាធាយនូវព្រះសូត្រ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ ព្រះទ្វេមល្លបុត្ត ក៏រៀបចំសេនាសនក្នុងទីជាមួយគ្នា សម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យទាំងឡាយនោះ និងវិនិច្ឆ័យវិន័យជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ជាអ្នករៀនព្រះអភិធម្ម ព្រះទ្វេមល្លបុត្ត ក៏រៀបចំសេនាសនក្នុងទីជាមួយគ្នា សម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នករៀនព្រះអភិធម្ម នឹងសាកសួរព្រះអភិធម្មទៅវិញទៅមក ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកចម្រើនឈាន ព្រះទ្វេមល្លបុត្ត ក៏រៀបចំសេនាសនក្នុងទីជាមួយគ្នា សម្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នកចម្រើនឈានទាំងឡាយនោះមិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកពោលតិរច្ឆានកថា³⁷⁾ ច្រើនដោយការចម្រើន ព្រះទ្វេមល្លបុត្ត ក៏រៀបចំសេនាសនជាមួយគ្នា ដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ដោយគិតថា លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយនេះ នឹងនៅទាល់ភ្លឺដោយពោលនូវតិរច្ឆានកថានេះ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណា មកដល់ក្នុងពេលដែលងងឹត ព្រះទ្វេមល្លបុត្ត ក៏ចូលកាន់តេជោធាតុ³⁸⁾ ហើយរៀបចំសេនាសនដោយពន្លឺនៃតេជោធាតុ ដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយនោះ។ ជួនកាលមានភិក្ខុទាំងឡាយក្លែងក្លាយហើយមកក្នុងពេលងងឹត ដោយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងឃើញភ្នំដាបដាបវិញរបស់ទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ចូលទៅរកព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនដើម្បីយើងទាំងឡាយ។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ក៏ពោលនូវពាក្យយ៉ាងនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះថា លោកទាំងឡាយដ៏មានអាយុចង់បានក្នុងទីណា ខ្ញុំត្រូវរៀបចំក្នុងទីដូចម្តេច។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ (ខ្លះ) ក៏ក្លែងចង្អុលទៅរកទីឆ្ងាយដោយពាក្យថា ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនលើភ្នំគិរិយ្យក្នុង ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនជិតជ្រោះសម្រាប់ទម្លាក់ចោរ ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនលើកាឡសិលានាខាងភ្នំតសិគិលិ ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនក្នុងសត្តបណ្តុកហាខាងភ្នំវេសារ ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនទៀបព្រែកភ្នំ ឈ្មោះសប្បសោណ្ឌិកក្នុងព្រៃត្រជាក់ (ព្រៃជាំ) ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនទៀបច្រកភ្នំឈ្មោះគោមដ ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនទៀបច្រកភ្នំឈ្មោះកបោត ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនក្នុងតបោទាម ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនក្នុងជីវកម្មន ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវ លោកចូររៀបចំសេនាសនក្នុងព្រៃឈ្មោះមទ្ធកុច្ឆិ ជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹក ដើម្បីយើងទាំងឡាយចុះ។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ក៏ចូលកាន់តេជោធាតុ (ចម្រើនតេជោកសិណ) ហើយមានម្រាមដៃដ៏ភ្លឺរុងរឿង ដើរទៅក្នុងទីខាងមុខ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ដើរទៅអំពីខាងក្រោយ។ នៃព្រះទ្វេមល្លបុត្តដោយពន្លឺនោះឯង។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ រៀបចំក្រាលសេនាសនដល់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះដោយរបៀបយ៉ាងនេះគឺ នេះគ្រែ នេះតាំង នេះពួក នេះខ្នើយ នេះទីសម្រាប់ដោះទុក្ខសត្វធំ នេះទីសម្រាប់ដោះទុក្ខសត្វតូច នេះទីសម្រាប់ផឹក នេះទីសម្រាប់ប្រើប្រាស់ នេះឈើច្រត់ នេះទីកតិកសញ្ញារបស់សង្ឃ ពេលនេះត្រូវអ្នកទាំងឡាយចូលពេលនេះត្រូវអ្នកទាំងឡាយចេញ។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ រៀបចំសេនាសនយ៉ាងនេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ហើយក៏និមន្តត្រឡប់មកវត្តវេទ្យនវិញ។

[២៤២] សម័យនោះឯង មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជក³⁹⁾ ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាអ្នកបួសថ្មីផង មានបុណ្យតិចផង សេនាសនទាំងឡាយឯណាដែលចោកទាប ជាសេនាសនរបស់សង្ឃ សេនាសនទាំងឡាយនោះតែងបានមកមេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុ ទាំងភត្តណាដែលចោកទាប ក៏តែងបានមកភិក្ខុទាំងពីររូបនោះដែរ។ សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ចង់ឲ្យសប្បិផង ប្រេងផង សម្មុខត្ថវិកង្ក⁴⁰⁾ ផង ដែលគេតាក់តែងដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរ តែមនុស្សទាំងឡាយនោះ ឲ្យបាយចុងអង្ករ មានទឹកជ្រក់ជាគំរប់ពីរ ដែលខ្លួនប្រារព្ធហើយយ៉ាងណាជាប្រក្រតី ដល់មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុ ឆាន់ចង្ហាន់រួចហើយ ក៏សួរភិក្ខុទាំងឡាយជាថេរថា ម្ចាស់អារុសោទ្ធវទាំងឡាយក្នុងរោងភត្តរបស់ពួកលោក មានអ្វីខ្លះ ម្ចាស់អារុសោទ្ធវទាំងឡាយ វត្តអ្វីខ្លះ មានក្នុងរោងភត្តរបស់លោកទាំងឡាយ។ ព្រះថេរទាំងឡាយពួកខ្លះប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ ក្នុងរោងយើងមានសប្បិ ក្នុងរោងយើងមានប្រេង ក្នុងរោងយើងមានសម្មុខត្ថវិកង្ក។ ឯមេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុនិយាយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ យើងគ្មានវត្ថុអ្វីបន្តិចបន្តួចទេ មានតែបាយចុងអង្ករ និងទឹកជ្រក់ជាគំរប់ពីរ តាមដំណើរដែលគេប្រារព្ធជាប្រក្រតីប៉ុណ្ណោះ។

[២៤៣] សម័យនោះឯង មានគហបតី (ម្នាក់) ឈ្មោះកល្យាណភត្តិក⁴¹⁾ តែងប្រគេននិច្ចកត្ត (ក្នុងមួយថ្ងៃ) ៤សម្រាប់ ដល់ព្រះសង្ឃ។ គហបតីនោះ ព្រមទាំងកូនប្រពន្ធ ចូលទៅបម្រើអង្គាស (ព្រះសង្ឃ) ក្នុងរោងភត្ត។ ភិក្ខុទាំងឡាយដទៃខ្លះសួររកបាយ ខ្លះសួររកសម្ល ខ្លះសួររកប្រេង ខ្លះសួររកសម្មុខត្ថវិកង្ក។ សម័យនោះឯង មេត្តិយ និងភុម្មជកភិក្ខុត្រូវវេនទទួលចង្ហាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែករបស់គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក ជាចង្ហាន់ដែលភត្តទ្រូសក⁴²⁾ ភិក្ខុសំដែងឲ្យ។ គ្រានោះ គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក បានទៅកាន់អាមាមដោយមានកិច្ចការអ្វីមួយដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ។ គហបតីនោះចូលទៅរកព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ បាននិយាយពន្យល់គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិកឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យខ្ញីឃ្មាត ឲ្យរីករាយព្រមដោយពាក្យដ៏ប្រកបដោយធម៌។ លំដាប់នោះ គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក កាលដែលព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ និយាយពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យខ្ញីឃ្មាត ឲ្យរីករាយព្រម ដោយពាក្យដ៏ប្រកបដោយធម៌ (ដូច្នោះ) ពោលនូវពាក្យនេះនឹងព្រះទ្វេមល្លបុត្តដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ភត្តក្នុងផ្ទះរបស់យើងក្នុងថ្ងៃស្អែក លោកម្ចាស់បានចាត់ឲ្យលោកអង្គណា។ ព្រះទ្វេមល្លបុត្តឆ្លើយថា ម្ចាស់គហបតី ភត្ត

ក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកក្នុងថ្ងៃស្អែក អាត្មាបានចាត់ឲ្យដល់មេត្តិយ និងភូមិជកភិក្ខុទាំងឡាយ។ គ្រានោះ គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក ក៏មានសេចក្តី
អាក់អន់ចិត្ត ដោយគិតថា ចុះហេតុអ្វីបានជាភិក្ខុអាត្រាទាំងឡាយ នឹងត្រូវឆាន់ចង្កាន់ក្នុងផ្ទះយើងដែរ (លុះគិតដូច្នោះហើយ) ក៏ទៅផ្ទះ បង្គាប់
ទាសីថា នែហង ឲ្យស្រែកត្រូវពួកលោកណាមកទទួលចង្កាន់ ហងឯងចូរក្រាលអាសនក្នុងជង្រុក ហើយអង្កាសលោកទាំងនោះដោយបាយចុងអង្ករ
មានទឹកជ្រក់ជាកំរប់ពីរចុះ។ ខ្ញុំស្រីនោះទទួលស្លាប់ពាក្យគហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិកដោយពាក្យថា ចា៎ អ្នកម្ចាស់។ កាលនោះមេត្តិយភិក្ខុ និង
ភូមិជកភិក្ខុទាំងឡាយគិតគ្នាថា ម្ចាស់អាវុសោ ចង្កាន់ក្នុងផ្ទះគហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក សង្ឃបានសំដែងឡើងដល់យើងទាំងឡាយអំពីថ្ងៃ
ម្សិលមិញហើយ វេលាព្រឹកស្អែក គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិកព្រមទាំងកូនប្រពន្ធ នឹងចូលមកជិតបម្រើបម្រាស់អង្កាសយើង ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដទៃៗខ្លះនឹងសួររកបាយ ខ្លះនឹងសួររកសម្ល ខ្លះនឹងសួររកប្រេង ខ្លះនឹងសួររកសម្លខ្ពស់រិក្ខុ។ ដោយសេចក្តីសោមនស្សនោះឯង មេត្តិយភិក្ខុ និង
ភូមិជកភិក្ខុនោះ ទុកជាចងដេកយ៉ាងណា ដីដេកមិនលក់អស់មួយយប់។ គ្រានោះ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុ ព្រឹកឡើងក៏ស្លៀកដណ្តប់ ហើយ
ទ្រង់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅកាន់ទីលំនៅរបស់គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក។ ខ្ញុំស្រីនោះបានឃើញមេត្តិយភិក្ខុនិងភូមិជកភិក្ខុតាំងពីនិមន្តមកពី
ចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ក្រាលអាសនក្នុងជង្រុក ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងមេត្តិយភូមិជកភិក្ខុ (ទាំងពីររូប) ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
សូមលោកទាំងឡាយគង់ (ក្នុងទីនេះ) ចុះ។ កាលនោះ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ប្រហែលជាចង្កាន់មិនទាន់ឆ្លិនទេដឹង
បានជាគេឲ្យយើងអង្កុយក្នុងជង្រុក (នេះ)។ ខ្ញុំស្រីនោះ ក៏លើកបាយចុងអង្ករ ជាកំរប់ពីរមុខនឹងទឹកជ្រក់ ហើយនិយាយនឹងមេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជក
ភិក្ខុក្នុងពេលនោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកទាំងឡាយឆាន់ចុះ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី យើងទាំងឡាយ
សុទ្ធតែជាអ្នកត្រូវវេនបាននិច្ចតត្ត។ ខ្ញុំស្រីនោះឆ្លើយថា ខ្ញុំព្រះករុណាដឹងថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយជាអ្នកត្រូវវេនបាននិច្ចតត្តហើយ តែថា
ម្សិលមិញ គហបតីបង្គាប់ខ្ញុំព្រះករុណាថា នែហង លោកទាំងឡាយឯណាត្រូវការដោយចង្កាន់និមន្តមកក្នុងថ្ងៃស្អែក ហងឯងចូរក្រាលអាសន
ក្នុងជង្រុកចុះ ហើយអង្កាសលោកទាំងនោះ ដោយបាយចុងអង្ករជាកំរប់ពីរមុខនឹងទឹកជ្រក់ (ហេតុនោះ) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ សូម
លោកឆាន់ចុះ។ លំដាប់នោះ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុគិតគ្នាថា ម្ចាស់អាវុសោ កាលពីថ្ងៃម្សិល គហបតីឈ្មោះកល្យាណភត្តិក បានទៅកាន់
សំណាក់ព្រះទព្វមល្លបុត្ត ឯអាវាមយើង ប្រាកដជាទព្វមល្លបុត្តព្យុះព្យុះក្នុងសំណាក់នៃគហបតីនោះហើយ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុទាំងនោះ
ក៏ឆាន់ចង្កាន់ដីសមគួរដល់ចិត្តមិនបាន ព្រោះតែសេចក្តីទោមនស្សនោះឯង។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុឆាន់ចង្កាន់រួចហើយ ត្រឡប់ទៅអាវាម
ក្នុងពេលនោះ ក៏រៀបទុកដាក់បាត្រ និងចីវរ ហើយអង្គុយរឹបសង្ឃ្រាដីខាងក្រៅខ្លោងទ្វារវត្តវេនរួច អង្គុយស្ងៀម មានសេចក្តីរៀនអន់ ឱនកសំយុង
មុខចុះជ្រប់ ឥតមាននិយាយពីអ្វីសោះ។

[២៤៤] គ្រានោះ មេត្តិយភិក្ខុនិចូលទៅរកមេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យនេះនឹងមេត្តិយភូមិជកភិក្ខុថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ខ្ញុំម្ចាស់សូមថ្វាយបង្គំ។ កាលបើមេត្តិយភិក្ខុនិ និយាយយ៉ាងនេះហើយ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុមិន
និយាយតបតសោះឡើយ។ មេត្តិយភិក្ខុនិបាននិយាយពាក្យនេះនឹងមេត្តិយភូមិជកភិក្ខុជាកំរប់ពីរដង។ បើ ជាកំរប់បីដងថា បពិត្រលោកម្ចាស់
ទាំងឡាយ ខ្ញុំម្ចាស់សូមថ្វាយបង្គំ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុមិននិយាយតបជាកំរប់បីដងដែរ។ ទើបមេត្តិយភិក្ខុនិសួរថា ខ្ញុំម្ចាស់បានប្រទូស្តដល់
លោកម្ចាស់រាល់អង្គដូចម្តេចខ្លះ បានជាលោកម្ចាស់រាល់អង្គមិននិយាយនឹងខ្ញុំម្ចាស់។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បានជា
យើងមិននិយាយនឹងនាង ព្រោះយើង ទព្វមល្លបុត្តគេបៀតបៀន ហើយនាងឯងធ្វើព្រងើយកន្តើយ។ មេត្តិយភិក្ខុនិសួរថា (បើដូច្នោះ) លោក
ម្ចាស់ឲ្យខ្ញុំធ្វើដូចម្តេច។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី បើនាងចង់ឲ្យព្រះដីមានព្រះភាគធ្វើទូទព្វមល្លបុត្តវិនាស (នោះ) ព្រះដី
មានព្រះភាគនឹងធ្វើទព្វមល្លបុត្តឲ្យវិនាសក្នុងថ្ងៃនេះពុំខាន។ មេត្តិយភិក្ខុនិសួរថា ចុះលោកម្ចាស់រាល់អង្គឲ្យខ្ញុំធ្វើដូចម្តេច ខ្ញុំអាចធ្វើម្តេច។ មេត្តិយ
ភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី ចូរនាងមក ចូរនាងចូលទៅគាល់ព្រះដីមានព្រះភាគ លុះចូលទៅគាល់ហើយ ចូរនាងក្រាបទូលពាក្យ
នេះនឹងព្រះដីមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការនេះមិនមែនជាការបិទបាំង មិនមែនជាការសមគួរសោះឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ទិសណាដែលមិនមានភ័យ មិនមានចង្រៃ មិនមានឧបទ្រព ទិសនោះត្រឡប់ជាប្រកបដោយភ័យ ប្រកបដោយចង្រៃ ប្រកបដោយឧបទ្រពវិញ ទី
កន្លែងណាដែលមិនធ្លាប់មានខ្យល់ ទីកន្លែងនោះត្រឡប់ជាមានខ្យល់វិញ ដូចជាទឹកធ្លាប់ត្រជាក់ ប្រែជាក្តៅ ឥឡូវព្រះទព្វមល្លបុត្តជាម្ចាស់ លោក
ប្រទូស្ត⁴³ នឹងខ្ញុំម្ចាស់ហើយ។ មេត្តិយភិក្ខុនិទទួលស្តាប់ពាក្យមេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុ ដោយពាក្យថា យ៉ាងហ្នឹងហើយលោកម្ចាស់ រួចហើយ
ចូលទៅគាល់ព្រះដីមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដីមានព្រះភាគ ហើយស្ថិតនៅក្នុងទីដីសមគួរ។ មេត្តិយភិក្ខុនិ លុះ
ស្ថិតនៅក្នុងទីដីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដីមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការនេះមិនមែនជាការបិទបាំង មិនមែនជាការ
សមគួរសោះឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទិសណាដែលមិនធ្លាប់មានភ័យ មិនមានចង្រៃ មិនមានឧបទ្រព ទិសនោះត្រឡប់ជាប្រកបដោយភ័យ
ប្រកបដោយចង្រៃ ប្រកបដោយឧបទ្រពវិញ ទីកន្លែងណាដែលមិនធ្លាប់មានខ្យល់ ទីកន្លែងនោះត្រឡប់ជាមានខ្យល់វិញ ដូចជាទឹកធ្លាប់ត្រជាក់
ប្រែជាក្តៅ ឥឡូវព្រះទព្វមល្លបុត្តជាម្ចាស់ លោកប្រទូស្តនឹងខ្ញុំព្រះអង្គហើយ។

[២៤៥] ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដីមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយសួរបញ្ជាក់ព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុក្នុងពេល
នោះថា ម្ចាស់ទព្វៈ អ្នករលឹកឃើញឬទេ នាងភិក្ខុនិនេះថាយ៉ាងណា អ្នកឯងបានធ្វើយ៉ាងនោះមែនឬទេ។ ព្រះទព្វមល្លបុត្តក្រាបទូលថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដីមានព្រះភាគជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិតហើយ។ ព្រះដីមានព្រះភាគមានបន្ទូលសួរព្រះទព្វមល្លបុត្តដីមានអាយុជាកំរប់
ពីរដង។ បើ ជាកំរប់បីដងថា ម្ចាស់ទព្វៈ អ្នករលឹកឃើញឬ នាងភិក្ខុនិនេះថាយ៉ាងណា អ្នកឯងបានធ្វើយ៉ាងនោះមែនឬ។ ព្រះទព្វមល្លបុត្ត
ក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ព្រះដីមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិតហើយ។ ព្រះបរមគ្រូត្រាស់ថា ម្ចាស់ទព្វៈ អ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ មិនពោលបណ្តោះបណ្តើយ៉ាងនេះទេ បើអំពើដែលអ្នកបានធ្វើហើយ អ្នកចូរច្រាបថា ខ្ញុំធ្វើហើយ បើអំពើដែលអ្នកមិនបានធ្វើទេ អ្នកចូរ
ច្រាបថា ខ្ញុំមិនបានធ្វើទេ។ ព្រះទព្វមល្លបុត្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គតាំងពីដួងកើតមក សូម្បីតែយល់សប្តិសេពមេចុនធម្ម ក៏
មិនដែលស្គាល់សោះឡើយ នឹងចាច់ពោលទៅថ្វីដល់ការរលឹក (នោះ)។ លំដាប់នោះ ព្រះដីមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ហើយទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យមេត្តិយភិក្ខុនិសឹកចេញ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកទាំងឡាយចូរសាកសួរភិក្ខុទាំងឡាយនេះ
មើល។ លុះព្រះដីមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចូលទៅកាន់វិហារវិញ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ឲ្យមេត្តិយភិក្ខុនិសឹក
ក្នុងពេលនោះ។ ទើបមេត្តិយភិក្ខុ និងភូមិជកភិក្ខុនិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់អាវុសោ ចូរលោកកុំផ្សំមេត្តិយភិក្ខុនិៗនោះ
ឥតមានកំហុសសោះទេ (ហេតុដើមមកពី) យើងខឹង មិនសប្បាយចិត្ត (យើង) ចង់ឲ្យទព្វមល្លបុត្តឃ្លាតចាកសមណភេទ ទើបឲ្យមេត្តិយភិក្ខុនិ

នោះប្រឹងប្រែងឡើង។ ភិក្ខុទាំងឡាយសួរថា ម្ចាស់អារុសោ អ្នកហ៊ានចោទព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយអបត្តិបារាជិកមិនមានមូល⁴⁴ ឬ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់អារុសោ យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច។ បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ពោលទោស និន្ទា តិះដៀលថា ចុះហេតុអ្វី បានជាមេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុចោទព្រះទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយអបត្តិបារាជិកមិនមានមូល (ដូច្នោះ)។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលសេចក្តីនុះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយសួរចំពោះមេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា អ្នកទាំងឡាយចោទទព្វមល្លបុត្ត ដោយអបត្តិបារាជិកមិនមានមូល ពិតមែនឬ។ មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដំណើរនោះពិតមែន។ ព្រះសព្វញ្ញពុទ្ធដ៏មានជោគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វីបានជា អ្នកទាំងឡាយចោទទព្វមល្លបុត្តដោយអបត្តិបារាជិកមិនមានមូល (ដូច្នោះ) ម្ចាស់មោឃបុរសទាំងឡាយ ហេតុនេះ មិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លានោះទេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវសម្តែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះ យ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយ មានសេចក្តីក្រោធប្រទូស្ត មានចិត្តអាក់អន់ ចោទភិក្ខុផងគ្នាដោយអបត្តិបារាជិកមិនមានមូល ដោយបំណងថា អញត្រូវធ្វើដូចម្តេចឲ្យភិក្ខុនោះឃ្លាតចាកព្រហ្មចរិយធម៌⁴⁵ នេះបាន លុះសម័យខាងក្រោយតពីនោះមក ទោះគេសាកសួរក្តី គេមិនសាកសួរក្តី អធិករណ៍នោះប្រាកដជាគ្មានមូល ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ក៏ប្តេជ្ញាទោស (ដោយខ្លួនឯង) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២៤៦] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទខាងដើមរួចហើយ។ ត្រង់ពាក្យថា មានសេចក្តីក្រោធប្រទូស្ត អធិប្បាយថា ខឹង អន់ចិត្ត មិនត្រេកអរ មានចិត្តគឺទោសខ្លាំងខ្ពស់ មានចិត្តចង្អៀតចង្អល់។ ត្រង់ពាក្យថា មានចិត្តអាក់អន់ គឺមានចិត្តមិនរីករាយ ព្រោះសេចក្តីខឹងនោះផង ព្រោះទោសនោះផង ព្រោះសេចក្តីអន់ចិត្តនោះផង ព្រោះសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះផង។ ដែលហៅថា មិនមានមូល គឺមិនឃើញ មិនឮ មិនរង្គៀស។ ត្រង់ពាក្យថា ដោយអបត្តិបារាជិក គឺបណ្តាអបត្តិបារាជិកទាំង៥ អបត្តិបារាជិកណាមួយ។ ត្រង់ពាក្យថា ចោទ គឺចោទខ្លួនឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃចោទក្តី។ ពាក្យថា អញត្រូវធ្វើដូចម្តេច ឲ្យភិក្ខុនោះឃ្លាតចាកព្រហ្មចរិយធម៌នេះបាន អធិប្បាយថា អញគប្បីឲ្យភិក្ខុនោះឃ្លាតចាកភិក្ខុភាព ឃ្លាតចាកសមណធម៌ ឃ្លាតចាកកងសីល ឃ្លាតចាកតបោគណ៍។⁴⁶

[២៤៧] ត្រង់ពាក្យថា លុះសម័យខាងក្រោយតពីនោះមក សេចក្តីថា (រូបភិក្ខុនោះ) ចោទគេក្នុងខណៈណា ក្នុងខណៈនោះ ស្របក់នោះ ពេលនោះកន្លងទៅ។ ត្រង់ពាក្យថា ទោះគេសាកសួរក្តី សេចក្តីថា (រូបភិក្ខុនោះ) គេចោទដោយវត្ថុណា គេសាកសួរក្នុងវត្ថុនោះក្តី។ ត្រង់ពាក្យថា គេមិនសាកសួរក្តី សេចក្តីថា ឥតមានអ្នកណាមួយសាកសួរ។

[២៤៨] ដែលហៅថា អធិករណ៍ៗ នោះមាន៤យ៉ាងគឺ វិទាធិករណ៍ៈ១ អនុវិទាធិករណ៍ៈ១ អបត្តិធិករណ៍ៈ១ កិច្ចាធិករណ៍ៈ១។

[២៤៩] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ក៏ប្តេជ្ញាទោស (ដោយខ្លួនឯង) សេចក្តីថា អញពោលពាក្យទេ អញពោលពាក្យព្រាង អញពោលពាក្យមិនពិត អញមិនដឹងហើយពោល។ ត្រង់ពាក្យថា អបត្តិសង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយក្នុងសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទទី១រួចហើយ។

[២៥០] ភិក្ខុកាលត្រូវអបត្តិបារាជិក តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនឃើញទេ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ចោទភិក្ខុនោះថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្តទេ ឧបោសថកម្មក្តី បរាណិកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី ជាមួយនឹងអ្នកឯងគ្មានទេ (ភិក្ខុចោទដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនបានឮ បើភិក្ខុអ្នកចោទ ចោទភិក្ខុនោះថា ខ្ញុំបានឮថាអ្នកឯងត្រូវបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធ ជាសក្យបុត្តទេ ឧបោសថកម្មក្តី បរាណិកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី ជាមួយនឹងអ្នកឯងគ្មានទេ (ភិក្ខុចោទដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនមានសេចក្តីរង្គៀស បើភិក្ខុអ្នកចោទ ចោទភិក្ខុនោះថា ខ្ញុំមានសេចក្តីរង្គៀសថា អ្នកឯងត្រូវបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្តទេ ឧបោសថកម្មក្តី បរាណិកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី ជាមួយនឹងអ្នកឯងគ្មានទេ (ភិក្ខុចោទគេដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។

[២៥១] ភិក្ខុកាលត្រូវអបត្តិបារាជិក តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនឃើញ បើ (ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ) ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវបារាជិកហើយ ខ្ញុំបានឃើញហើយផង បានឮផង។ បេ។ (ភិក្ខុចោទគេដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុកាលត្រូវអបត្តិបារាជិក តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនឃើញ បើ (ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ) ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវបារាជិកហើយ ខ្ញុំបានឃើញហើយផង រង្គៀសហើយផង អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ។ បេ។ (ភិក្ខុចោទដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុកាលត្រូវអបត្តិបារាជិក តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនឃើញ បើ (ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ) ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ ខ្ញុំឃើញហើយផង ឮហើយផង រង្គៀសហើយផង។ បេ។ (ភិក្ខុចោទដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ តែភិក្ខុអ្នកចោទមិនបានឮ ព្រោះហេតុនោះ ថាបើភិក្ខុអ្នកចោទ ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ យើងបានឮផង រង្គៀសផង។ បេ។ ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ តែភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនបានឮ បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ចោទភិក្ខុនោះថា ខ្ញុំហើយឮផង រង្គៀសហើយផង ឃើញហើយផងថា អ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ។ បេ។ (ភិក្ខុចោទគេដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ ភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនបានរង្គៀស បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ ខ្ញុំរង្គៀសហើយផង ខ្ញុំឃើញហើយផង។ បេ។ (ភិក្ខុចោទគេដូច្នោះ) ត្រូវអបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗម៉ាត់។ ភិក្ខុត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ ភិក្ខុអ្នកចោទនោះមិនបានរង្គៀស បើភិក្ខុអ្នកចោទនោះ ចោទភិក្ខុនោះថា អ្នកឯងត្រូវអបត្តិបារាជិកហើយ ខ្ញុំរង្គៀសហើយផង ខ្ញុំឮ

[២៦៣] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលយល់ឃើញថា មិនបរិសុទ្ធក្នុងបុគ្គលដែលបរិសុទ្ធ ដល់ភិក្ខុដែលយល់ឃើញថា មិនបរិសុទ្ធក្នុងបុគ្គលដែលមិនបរិសុទ្ធ ដល់ភិក្ខុឆ្គួត ដល់ភិក្ខុខាងដើមបញ្ញត្តិ។

សង្ឃាទិសេស ទី៨ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី៩

CS vin.vbu.sg.09 | ភាគ ទី២

(៩. ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទ)

[២៦៤] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគជាម្ចាស់ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអាមាមវេទ្យាន⁴⁷ ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ក្បែរក្រុងរាជគ្រឹះ។ សម័យនោះឯង មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនាំគ្នាចុះអំពីភិក្ខុវិជ្ជកូដ បានឃើញពពែល្បោលកំពុងរួមសន្ថវៈនឹងពពែញី លុះឃើញហើយ ទើបនិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា អើអារុសោ ពួកយើងនឹងសន្មតពពែល្បោលនេះឲ្យជាឈ្មោះទព្វមល្លបុត្ត (បុត្តមល្លក្សត្រ) សន្មតពពែញីនេះឲ្យជាឈ្មោះនាងមេត្តិយភិក្ខុនី យើងនឹងនាំគ្នាហៅយ៉ាងនេះ ម្ចាស់អារុសោ កាលអំពីដើម យើងបានចោទទព្វមល្លបុត្តដោយពាក្យថា យើងបានឮ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ទព្វមល្លបុត្តសេពមេចុនធម្មនឹងនាងមេត្តិយភិក្ខុនី យើងបានឃើញដោយខ្លួនឯង។ ភិក្ខុទាំងពីររូបនោះ ក៏បានតាំងសន្មតពពែល្បោលនោះជាឈ្មោះទព្វមល្លបុត្ត សន្មតពពែញីនោះជាឈ្មោះនាងមេត្តិយភិក្ខុនី។ ភិក្ខុទាំងនោះទៅនិយាយប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់អារុសោ កាលពីដើមយើងបានចោទទព្វមល្លបុត្តដោយបានឮ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ទព្វមល្លបុត្តសេពមេចុនធម្មនឹងនាងមេត្តិយភិក្ខុនី យើងបានឃើញដោយខ្លួនឯង។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឆ្លើយយ៉ាងនេះថា នែអារុសោ លោកកុំនិយាយយ៉ាងហ្នឹង ឯទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុមុខជានឹងមិនធ្វើដូចលោកថាទេ។ គ្រានោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់។ ព្រោះដំណើរនេះ រឿងនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់សួរបញ្ជាក់ទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុថា នៃទព្វៈ អ្នករលឹកឃើញឬទេ ពួកភិក្ខុទាំងនេះពោលយ៉ាងណា អ្នកបានធ្វើយ៉ាងនោះឬទេ។ ទព្វមល្លបុត្តទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (រឿងអ្វីៗ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិតហើយ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ត្រាស់សួរពាក្យនេះនឹងទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុជាគំរប់ពីរដងផង។ បើ ជាគំរប់បីដងផងថា នៃទព្វៈ អ្នករលឹកបានឬទេ ពួកភិក្ខុទាំងនេះពោលយ៉ាងណា អ្នកបានធ្វើយ៉ាងនោះឬ។ ទព្វមល្លបុត្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិតហើយ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ត្រាស់ថា នៃទព្វៈ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយមិនពោលបណ្តោះបណ្តើរយ៉ាងនេះទេ បើ (អំពីអ្វី) ដែលអ្នកបានធ្វើហើយ អ្នកចូរឆ្លើយថាខ្ញុំបានធ្វើហើយ បើអ្នកមិនបានធ្វើទេ អ្នកចូរឆ្លើយថាខ្ញុំមិនបានធ្វើទេ។ ទព្វមល្លបុត្តទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គតាំងពីដួងកើតមកវេលាណា មិនដែលសេពមេចុនធម្មទេ សូម្បីតែយល់សប្តិ ក៏មិនដែលឃើញទេ បាច់និយាយថ្វីដល់ការភ្ញាក់រលឹក។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកតាំងឡាយចូរជំរះសួរភិក្ខុពួកនេះមើល។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ចូលទៅកាន់ព្រះវិហារ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយបានជំរះសួរមេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុ។ ភិក្ខុទាំងនោះ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយជំរះសួរ ទើបប្រាប់សេចក្តីនេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ (តាមពិតត្រង់)។ ភិក្ខុទាំងឡាយសួរថា នែអារុសោ អ្នកទាំងពីរកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិករណ៍ដ៏ជាចំណែកដទៃមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយអាបត្តិបាណជិកឬ។ ភិក្ខុទាំងពីររូបឆ្លើយថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ អារុសោ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកប្រាថ្នាតិច។ ភិក្ខុទាំងនោះពោលទោសតិះដៀល និន្ទាថា មេត្តិយភិក្ខុនិងភុម្មជកភិក្ខុមិនសម្បីបើនឹងកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិករណ៍ដ៏ជាចំណែកខាងក្រៅមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទទព្វមល្លបុត្តដ៏មានអាយុ ដោយអាបត្តិបាណជិកសោះ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់។ បើព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា នែភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថាអ្នករាល់គ្នាកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិករណ៍ដ៏ជាចំណែកខាងក្រៅមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទទព្វមល្លបុត្ត ដោយអាបត្តិបាណជិក ពិតមែនឬ។ ភិក្ខុទាំងពីររូបក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អ្នករាល់គ្នាមិនសម្បីបើនឹងកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិករណ៍ដ៏ជាចំណែកខាងក្រៅមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទទព្វមល្លបុត្ត ដោយអាបត្តិបាណជិកសោះ នែមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកបានធ្វើមកនេះ មិននាំឲ្យកើតជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីស្រែងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយ មានទោសទ្រុស្តហើយ មានសេចក្តីក្រោធ មានចិត្តមិនរីករាយ បានកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចរបស់អធិករណ៍ ជាចំណែកដទៃមកជាគ្រឿងអាង ហើយចោទភិក្ខុ ដោយអាបត្តិបាណជិក ដោយបំណងថា ធ្វើមេចហ្ន៎ អញ្ជើញភិក្ខុនោះ ឲ្យឃ្លាតចាកព្រហ្មចរិយធម៌ (សាសនា) នេះបាន លុះសម័យខាងក្រោយតពីនោះមក ភិក្ខុអ្នកចោទនោះ មានគេសាកសួរក្តី មិនមានគេសាកសួរក្តី តែអធិករណ៍នោះជាចំណែកដទៃទេ ភិក្ខុកាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចមកជាគ្រឿងអាង ហើយភិក្ខុប្តេជ្ញា ទោស ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២៦៥] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី១នៃបាណជិកកណ្តួររួចហើយ។ ពាក្យថា ភិក្ខុ គឺ ភិក្ខុដទៃ។ ពាក្យថា មានទោសទ្រុស្តហើយ មានសេចក្តីក្រោធ គឺមានចិត្តក្រោធខឹង មានចិត្តមិនជារបស់ខ្លួន មិនត្រេកអរ មានចិត្តគុម្ភគួន ចង្អៀតចង្អល់។ ពាក្យថា មានចិត្តមិនរីករាយ គឺមានចិត្តអាក់អន់ ព្រោះក្រោធខឹងនោះផង ព្រោះទោសនោះផង ព្រោះសេចក្តីអន់ចិត្តនោះផង ព្រោះសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះផង។

[២៦៦] ពាក្យថា របស់អធិករណ៍ជាចំណែកដទៃ គឺចំណែកដទៃនៃអាបត្តិ ឬចំណែកដទៃនៃអធិករណ៍។

[២៦៧] (សួរថា) អធិករណ៍⁴⁸ ដែលមានចំណែកផ្សេងពីអធិករណ៍នោះដូចម្តេច។ (ប្រាប់ថា) វិវាទាធិករណ៍⁴⁹ មានចំណែកផ្សេងអំពីអនុវាទាធិករណ៍⁵⁰ អាបត្តាធិករណ៍⁵¹ និងកិច្ចាធិករណ៍⁵² អនុវាទាធិករណ៍ ចាត់ដោយឡែកផ្សេងអំពីអាបត្តាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ និងវិវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍ ចាត់ដោយឡែកផ្សេងអំពីកិច្ចាធិករណ៍ វិវាទាធិករណ៍ និងអនុវាទាធិករណ៍ កិច្ចាធិករណ៍ ចាត់ដោយឡែកផ្សេងអំពីវិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍ និងអាបត្តាធិករណ៍។ អធិករណ៍យ៉ាងនេះ ហៅថា មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីអធិករណ៍។

[២៦៨] (សួរថា) អធិករណ៍ដែលមានចំណែកដូចគ្នានឹងអធិករណ៍នោះដូចម្តេច។ (ប្រាប់ថា) វិវាទាធិករណ៍មានចំណែកដូចគ្នានឹងវិវាទាធិករណ៍ អនុវាទាធិករណ៍មានចំណែកដូចគ្នានឹងអនុវាទាធិករណ៍ អាបត្តាធិករណ៍មានចំណែកដូចគ្នានឹងអាបត្តាធិករណ៍ក៏មាន មានចំណែកផ្សេងអំពីគ្នាក៏មាន។ (សួរថា) អាបត្តាធិករណ៍មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីអាបត្តាធិករណ៍នោះដូចម្តេច។ (ប្រាប់ថា) មេចុនធម្ម⁵³ បារាជិកាបត្តិមានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីអទិន្នាទាន⁵⁴ បារាជិកាបត្តិ មនុស្សវិគ្គហ⁵⁵ បារាជិកាបត្តិ និងឧត្តរិមនុស្សធម្ម⁵⁶ បារាជិកាបត្តិ អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីមនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ និងមេចុនធម្មបារាជិកាបត្តិ មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ មេចុនធម្មបារាជិកាបត្តិ និងអទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីមេចុនធម្មបារាជិកាបត្តិ អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ និងមនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ។ អាបត្តាធិករណ៍យ៉ាងនេះ (ហៅថា) មានចំណែកផ្សេងគ្នាអំពីអាបត្តាធិករណ៍។ (សួរថា) អាបត្តាធិករណ៍មានចំណែកដូចគ្នានឹងអាបត្តាធិករណ៍នោះដូចម្តេច។ (ប្រាប់ថា) មេចុនធម្មបារាជិកាបត្តិមានចំណែកជាមួយគ្នានឹងមេចុនធម្មបារាជិកាបត្តិ អទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងអទិន្នាទានបារាជិកាបត្តិ មនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងមនុស្សវិគ្គហបារាជិកាបត្តិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងឧត្តរិមនុស្សធម្មបារាជិកាបត្តិ។ អាបត្តាធិករណ៍យ៉ាងនេះ (ហៅថា) មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងអាបត្តាធិករណ៍។ កិច្ចាធិករណ៍ ក៏មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងកិច្ចាធិករណ៍ដែរ។ អធិករណ៍យ៉ាងនេះ (ហៅថា) មានចំណែកជាមួយគ្នានឹងអធិករណ៍។

[២៦៩] ត្រង់ពាក្យថា កាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចមកជាគ្រឿងអាង ដែលហៅថាគ្រឿងអាងនោះ បានដល់គ្រឿងអាង១០យ៉ាង គឺគ្រឿងអាងជាតិ១ នាម១ គោត្រ១ ភេទ១ អាបត្តិ១ បាត្រ១ ចីវរ១ ឧបជ្ឈាយ១ អាចារ្យ១ សេនាសនៈ១។

[២៧០] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺជាតិនោះ បានដល់ភិក្ខុអ្នកចោទឃើញភិក្ខុជាត្រត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទភិក្ខុជាត្រនោះ ក្នុងខណៈនោះ) លុះបានឃើញភិក្ខុដទៃជាជាតិក្សត្រដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញលោកជាត្រត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ លោកមិនមែនជាសមណៈ លោកមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធបុគ្គលសក្យរាជ ឧបោសថកម្មក្តី បរាណាកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី មិនមានជាមួយនឹងអ្នកទេដូច្នោះ ភិក្ខុអ្នកចោទត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។ ភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញភិក្ខុជាតិជាព្រាហ្មណ៍។ បើ ឃើញភិក្ខុជាវេស្ស (អ្នកជំនួញ)។ បើ ឃើញភិក្ខុជាសុទ្ធ (អ្នកធ្វើការគុណ) ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែអ្នកចោទមិនបានចោទ) លុះបានឃើញភិក្ខុដទៃជាជាតិសុទ្ធដែរ ទើប (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកជាតិជាសុទ្ធ ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធបុគ្គលសក្យរាជទេ។ បើ ដូច្នោះ ភិក្ខុអ្នកចោទ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧១] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺនាមនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទឃើញភិក្ខុឈ្មោះពុទ្ធវិទា។ បើ ឃើញភិក្ខុឈ្មោះធម្មវិទា។ បើ ឃើញភិក្ខុឈ្មោះសង្ឃវិទា ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែភិក្ខុអ្នកចោទមិនបានចោទ) លុះបានឃើញភិក្ខុដទៃឈ្មោះសង្ឃវិទាដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំឃើញអ្នកឈ្មោះសង្ឃវិទាត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គលទេ។ បើ ដូច្នោះ ភិក្ខុអ្នកចោទ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧២] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺគោត្រនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទឃើញភិក្ខុដែលមានគោត្រជាគោតម។ បើ ឃើញភិក្ខុមានគោត្រជាមោគ្គល្លាន។ បើ ឃើញភិក្ខុមានគោត្រជាក្រាយន។ បើ ឃើញភិក្ខុមានគោត្រជាវាសិដ្ឋ ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ) លុះបានឃើញភិក្ខុដទៃមានគោត្រជាវាសិដ្ឋដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកមានគោត្រជាវាសិដ្ឋ ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គលទេ។ បើ ដូច្នោះ ភិក្ខុអ្នកចោទ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧៣] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺភេទនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទឃើញភិក្ខុមានរាងខ្ពស់។ បើ ឃើញភិក្ខុមានរាងទាប។ បើ ឃើញភិក្ខុមានសម្បុរខ្លៅ។ បើ ឃើញភិក្ខុមានសម្បុរស ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ) លុះឃើញភិក្ខុដទៃមានសម្បុរសដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកមានសម្បុរស ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គលទេ។ បើ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧៤] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺអាបត្តិនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញភិក្ខុត្រូវអាបត្តិស្រាល បើភិក្ខុអ្នកចោទ ៗភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកថា ខ្ញុំបានឃើញលោកត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គលទេ។ បើ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧៥] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺបាត្រនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញភិក្ខុប្រើបាត្រទងដែង។ បើ ឃើញភិក្ខុប្រើបាត្រដី។ បើ ឃើញភិក្ខុប្រើបាត្រសម្ពត់សាដក។⁵⁷ បើ ឃើញភិក្ខុប្រើបាត្រដី⁵⁸ ដែលមានសម្បុរលើប ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ) លុះឃើញភិក្ខុដទៃប្រើបាត្រដីដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំឃើញអ្នកឯងប្រើបាត្រដី ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុគ្គលទេ។ បើ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាចា។

[២៧៦] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺចីវរនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញភិក្ខុប្រើចីវរបង្អួកល។ បើ ឃើញភិក្ខុប្រើចីវរបស់គហបតី ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ) លុះឃើញភិក្ខុដទៃប្រើចីវរបស់គហបតីដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកឯងប្រើចីវរបស់គហបតី ត្រូវ

អាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត។ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗ
វាទា។

[២៧៧] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺព្រះឧបជ្ឈាយនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទបាន ឃើញភិក្ខុសន្និវហារិករបស់ឧបជ្ឈាយនោះមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ត្រូវ
អាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ) លុះឃើញភិក្ខុដទៃជាសន្និវហារិករបស់ព្រះឧបជ្ឈាយនោះមានឈ្មោះយ៉ាងហ្នឹងដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបាន
ឃើញអ្នកឯងជាសន្និវហារិករបស់ឧបជ្ឈាយនោះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជា
សក្យបុត្ត។ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

[២៧៨] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺអាចារ្យនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញអន្តោសិករបស់អាចារ្យឈ្មោះនេះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែមិនបានចោទ)
លុះឃើញភិក្ខុដទៃជាអន្តោសិករបស់អាចារ្យឈ្មោះហ្នឹងដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកឯងជាអន្តោសិករបស់អាចារ្យឈ្មោះនេះ
ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត។ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗ
វាទា។

[២៧៩] ដែលហៅថា គ្រឿងអាងគឺសេនាសនៈនោះ គឺភិក្ខុអ្នកចោទ ឃើញភិក្ខុនៅក្នុងសេនាសនៈរបស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិក (តែ
មិនបានចោទ) លុះឃើញភិក្ខុដទៃជាអ្នកនៅក្នុងសេនាសនៈរបស់ភិក្ខុឈ្មោះហ្នឹងដែរ ហើយ (ក្លែង) ចោទថា ខ្ញុំបានឃើញអ្នកឯងនៅក្នុងសេនាសនៈ
របស់ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិកហើយ អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត ឧបោសថកម្មក្តី
បរវរណាកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី មិនមានជាមួយនឹងអ្នកឯងទេ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

[២៨០] ពាក្យថា ដោយអាបត្តិបារាជិក គឺបានដល់អាបត្តិបារាជិកទាំង៤ អាបត្តិបារាជិកណាមួយ។ ពាក្យថា ចោទ គឺចោទឯងក្តី ឲ្យអ្នកដទៃ
ចោទក្តី។ ពាក្យថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អញគប្បីញ៉ាំងភិក្ខុនោះឲ្យឃ្លាតចាកព្រហ្មចរិយធម៌នេះ គឺថាអញគប្បីញ៉ាំងភិក្ខុនោះឲ្យឃ្លាតចាកភារៈជាភិក្ខុ ឲ្យ
ឃ្លាតចាកសមណធម៌ ឲ្យឃ្លាតចាកសីលក្ខន្ធិ ឲ្យឃ្លាតចាកគុណគឺធម៌ជាគ្រឿងដុតកិលេស។

[២៨១] ពាក្យថា លុះសម័យខាងក្រោយ តអំពីនោះមក គឺភិក្ខុចោទគេក្នុងខណៈណា ខណៈនោះ ពេលនោះ ស្របក់នោះកន្លងទៅហើយ។
ពាក្យថា មានគេសាកសួរ គឺថាភិក្ខុចោទគេដោយវត្ថុណា គេសាកសួរចំពោះវត្ថុនោះ។ ពាក្យថា មិនមានគេសាកសួរ គឺមិនមានអ្នកណាមួយ
និយាយឡើយ។

[២៨២] ដែលហៅថា អធិករណ៍ បានដល់អធិករណៈ៤ គឺ វិវាទាធិករណៈ១ អនុវាទាធិករណៈ១ អាបត្តាធិករណៈ១ កិច្ចាធិករណៈ១។

[២៨៣] ពាក្យថា កាន់យកហេតុបន្តិចបន្តួចមកជាគ្រឿងអាង គឺបណ្តាគ្រឿងអាងទាំង១០យ៉ាងនោះ ភិក្ខុកាន់យកគ្រឿងអាងណាមួយ។

[២៨៤] ពាក្យថា ភិក្ខុប្តេជ្ញាទោស គឺ(ភិក្ខុប្តេជ្ញាថា) ខ្ញុំនិយាយពាក្យទេសោះ ខ្ញុំនិយាយពាក្យកុហកសោះ ខ្ញុំនិយាយពាក្យមិនពិត ខ្ញុំនិយាយ
ដោយមិនដឹង។ ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយពីស្តារក្នុងសង្ឃាទិសេសសីក្ខាបទទី១១១១ហើយ។

[២៨៥] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ថាជាអាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសមែន តែបើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកវិញថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យ
បុត្ត ឧបោសថកម្មក្តី បរវរណាកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី ជាមួយនឹងអ្នកឯងគ្មានទេ ឯអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ
ទាំងលេស⁵⁹⁾ សោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ
និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ថាជាអាបត្តិចុល្ល័យវិញ តែបើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកថា អ្នកឯងមិនមែនជា
សមណៈ។ បើ ឯអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិ
សង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិបា
ចិគ្គិយវិញ តែបើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ។ បើ ឯអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃ
អាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទ
ក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយវិញ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជា
អាបត្តិទុក្ខដវិញ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតវិញ តែបើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកថា
អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ។ បើ ឯអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់
ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

[២៨៦] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិចុល្ល័យ ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិចុល្ល័យ។ បើ មានសេចក្តី
យល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិបាចិគ្គិយវិញ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយវិញ។ បើ មានសេចក្តី
យល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិទុក្ខដវិញ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតវិញ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុង
អាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេសវិញ បើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាជិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ។ បើ សូម្បីអធិករណៈ
យ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ និងលេសសោត ភិក្ខុអ្នកចោទក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។
ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិគ្គិយ។ បើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយ។ បើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ បើ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិត ភិក្ខុអ្នកចោទ ក៏បានឃើញ
និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិត។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ បើ មាន
សេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិចុល្ល័យ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិបាចិគ្គិយ។ បើ មានសេចក្តីយល់
ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយ។ បើ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្ខញ្ចាសិតថាជាអាបត្តិទុក្ខដទៅវិញ បើក្លែងចោទភិក្ខុនោះដោយ

អាបត្តិបារាណិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ។ បេ។ សូម្បីអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

បណ្ឌិតគប្បីធ្វើអធិករណៈនោះៗ ឲ្យមានមូលមួយៗ ហើយចងជាចក្ក (ដូចគ្នា)។

[២៨៧] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេសដែរ បើឲ្យអ្នកដទៃចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាណិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ។ បេ។ សូម្បីអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃ អាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស ភិក្ខុអ្នកចោទ ក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិចុល្ល័យទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជា អាបត្តិបាចិត្តិយវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិ សង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិទុក្កដទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិសង្ឃាទិសេសថាជាអាបត្តិទុក្កសិតទៅវិញ បើឲ្យអ្នកដទៃចោទភិក្ខុនោះ ដោយអាបត្តិបារាណិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈទេ។ បេ។ សូម្បីអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

[២៨៨] ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិចុល្ល័យ ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិចុល្ល័យ។ បេ។ មានសេចក្តី យល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិបាចិត្តិយទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយទៅវិញ។ បេ។ មាន សេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិទុក្កដទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិទុក្កសិតទៅវិញ។ បេ។ មាន សេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិចុល្ល័យថាជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេសទៅវិញ បើឲ្យអ្នកដទៃចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាណិកថា អ្នកឯងមិនមែនជា សមណៈ។ បេ។ សូម្បីអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិ សង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ អ្នកចោទក៏បានឃើញ។ បេ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិបាដិទេសនីយ។ បេ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កដ។ បេ។ ភិក្ខុត្រូវអាបត្តិទុក្កសិត ភិក្ខុអ្នកចោទក៏បានឃើញ និងមានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិទុក្កសិតដែរ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុង អាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិសង្ឃាទិសេសទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិចុល្ល័យទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តី យល់ក្នុងអាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិបាចិត្តិយទៅវិញ។ បេ។ មានសេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិបាដិទេសនីយទៅវិញ។ បេ។ មាន សេចក្តីយល់ក្នុងអាបត្តិទុក្កសិតថាជាអាបត្តិទុក្កដទៅវិញ បើឲ្យអ្នកដទៃចោទភិក្ខុនោះដោយអាបត្តិបារាណិកថា អ្នកឯងមិនមែនជាសមណៈ អ្នកឯងមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត ឧបោសថកម្មក្តី បរវរណាកម្មក្តី សង្ឃកម្មក្តី ជាមួយនឹងអ្នកឯងគ្មានទេ សូម្បីអធិករណៈយ៉ាងនេះ ក៏ ឈ្មោះថាចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណៈ ទាំងលេសសោត ភិក្ខុនោះក៏នៅប្រកាន់ ដូច្នោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសគ្រប់ៗវាទា។

[២៨៩] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុអ្នកចោទមានសេចក្តីសំគាល់ពិត ហើយចោទឯង ឬឲ្យអ្នកដទៃចោទ ដល់ភិក្ខុខូចស្មារតី ដល់ភិក្ខុអាទិកម្មិក។

សង្ឃាទិសេស ទី៩ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី១០

CS vin.vbu.sg.10 | ភាគ ទី២

(១០. សង្ឃភេទសិក្ខាបទ)

[២៩០] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏ទ្រង់ជោគ ប្រថាប់នៅក្នុងអាហារមរណ៍ ជាទីដែលស្តេចប្រទានចំណីដល់សត្វកង្កែប ក្បែរក្រុងរាជគ្រឹះ។ គ្រា នោះ ភិក្ខុឈ្មោះទេវទត្ត បានចូលទៅរកភិក្ខុឈ្មោះកោកាលិក ភិក្ខុឈ្មោះកងមោរកតិស្សក ភិក្ខុឈ្មោះខណ្ឌទេវវបុត្ត និងភិក្ខុឈ្មោះសមុទ្ធនុត្ត ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុឈ្មោះកោកាលិក ភិក្ខុឈ្មោះកងមោរកតិស្សក ភិក្ខុឈ្មោះខណ្ឌទេវវបុត្ត និងភិក្ខុឈ្មោះសមុទ្ធនុត្តថា ម្ចាស់អារុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ពួកយើងនឹងធ្វើការបំបែកសង្ឃ នឹងទំលាយចក្រ⁶⁰ របស់ព្រះសមណគោតម។ កាលទេវទត្តពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើប ភិក្ខុឈ្មោះកោកាលិកនិយាយពាក្យនេះនឹងទេវទត្តថា អារុសោ ព្រះសមណគោតមមានវិនិច្ឆ័យ មានអានុភាពធំ ពួកយើងនឹងធ្វើការបំបែកសង្ឃ នឹងទំលាយចក្ររបស់ព្រះសមណគោតមដូចម្តេចបាន។ ទេវទត្តឆ្លើយថា ម្ចាស់អារុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ពួកយើងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះ សមណគោតម ទូលសូមវត្ថុប្រកាសថា បពិត្រព្រះសមុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សរសើរគុណនៃបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស ដុសខាត់ចិត្ត ទ្រទ្រង់ផុតងងឹត ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនចំរើនកិលេសវដ្ត ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដោយបរិយាយជាច្រើន បពិត្រព្រះសមុទ្ធ ជាម្ចាស់ វត្ថុប្រកាសនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ដើម្បីសន្តោស ដើម្បីដុសខាត់ចិត្ត ដើម្បីផុតងងឹត ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លា ដើម្បីមិនចំរើន កិលេសវដ្ត ដើម្បីប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមដោយបរិយាយជាច្រើន បពិត្រព្រះសមុទ្ធជាម្ចាស់ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាករុណាចុះ សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ នៅតែក្នុងព្រៃជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណានៅក្នុងស្រុក ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ កាន់បិណ្ឌបាតជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណា ត្រេកអរដោយការនិមន្ត ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រើប្រាស់សម្លាប់បង្កកូលជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាត្រេកអរដោយគហបតី ចិវរ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ នៅទៀបគល់ឈើជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាទៅនៅក្នុងទីប្រក់ទីបាំង ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមកុំ ឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់ត្រីនិងសាច់អស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាឆាន់ត្រីនិងសាច់ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស បើយើងសូមយ៉ាងនេះ ព្រះសមណគោតមមុខជា នឹងមិនអនុញ្ញាតឲ្យទេ ហើយពួកយើងឯងនឹងពន្យល់ជន (ឲ្យត្រេកអរនឹងយើង) ដោយវត្ថុប្រកាសទាំងនេះ។ ទើបកោកាលិកភិក្ខុពោលថា ម្ចាស់ អារុសោ ពួកយើងអាចនឹងធ្វើការបំបែកសង្ឃ និងទំលាយចក្ររបស់ព្រះសមណគោតមដោយវត្ថុប្រកាសនេះបាន ព្រោះមនុស្សទាំងឡាយដែល ជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុសៅហ្មង (មានច្រើន) អារុសោ។

[២៩១] គ្រានោះ ទេវទត្តភិក្ខុព្រមទាំងបរិសទ្ធចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ ហើយក្រាបថ្វាយបង្គំ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ។ លុះ ទេវទត្តភិក្ខុអង្គុយស្រួលបួលហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះអង្គដ៏ទ្រង់ជោគ ទ្រង់សរសើរ គុណរបស់បុគ្គលប្រាថ្នាតិច ជាអ្នកសន្តោស ដុសខាត់ចិត្ត ទ្រទ្រង់ផុតឆ្ក មានសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនចំរើនកិលេសវដ្ត ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដោយ បរិយាយជាច្រើន បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ រត្ត៥ប្រការទាំងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច សន្តោស ដុសខាត់ចិត្ត កំចាត់ធម៌គ្រឿង សៅហ្មង ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនចំរើនកិលេសវដ្ត ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ សូមទានទ្រង់ព្រះមេត្តាករុណាចុះ សូមឲ្យភិក្ខុ ទាំងឡាយនៅតែក្នុងព្រៃជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាចូលមកកាន់ស្រុក ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយកាន់បិណ្ឌបាតជារត្តអស់មួយ ជីវិត ភិក្ខុណាត្រេកអរដោយការនិមន្ត ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយប្រើប្រាស់សម្ពត់បង្ហូរកូលជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាត្រេកអរ ដោយគុណបតីចីវរ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ នៅទៀបគល់ឈើអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាចូលជ្រកទីប្រក់ទីបាំង ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមកុំឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់ត្រីនិងសាច់អស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាឆាន់ត្រីនិងសាច់ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា កុំទេវទត្ត ភិក្ខុណាចង់នៅព្រៃ ភិក្ខុនោះចូរនៅចុះ ភិក្ខុណាចង់នៅស្រុក ភិក្ខុនោះចូរនៅចុះ ភិក្ខុណាចង់ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាតជារត្ត ភិក្ខុនោះចូរប្រព្រឹត្តចុះ ភិក្ខុណា ត្រូវការដោយកិច្ចនិមន្ត ភិក្ខុនោះចូរត្រេកអរចុះ ភិក្ខុណាចង់ប្រើប្រាស់សម្ពត់បង្ហូរកូល ភិក្ខុនោះចូរប្រើប្រាស់ចុះ ភិក្ខុណាចង់បានគុណបតីចីវរ ភិក្ខុ នោះចូរត្រេកអរនូវចីវរនោះចុះ នៃទេវទត្ត តថាគតអនុញ្ញាតសេនាសនៈទៀបគល់ឈើអស់កាល៨ខែ អនុញ្ញាតត្រីសាច់ ដែលបរិសុទ្ធដោយទី បំផុតពាក្យប្រការ គឺមិនបានឃើញ មិនបានឮ មិនបានរង្គៀស (ឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយឆាន់បាន)។

[២៩២] លំដាប់នោះ ទេវទត្តភិក្ខុព្រមទាំងបរិសទ្ធត្រេកអររីករាយថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនព្រមអនុញ្ញាតរត្ត៥ប្រការនេះទេ ហើយក៏ក្រោក ចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើបទក្សិណចៀសចេញទៅ។ ទើបទេវទត្តភិក្ខុព្រមទាំងបរិសទ្ធចូលទៅក្រុងរាជគ្រឹះ ញ៉ាំងជនឲ្យយល់ ដោយរត្ត៥ប្រការ ហើយពោលថា អារុសោទាំងឡាយ ពួកយើងបានចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម ហើយទូលសូមរត្ត៥ប្រការថា បពិត្រព្រះ សម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានប្រក្រតីសរសើរគុណរបស់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាតិច សន្តោស ដុសខាត់ចិត្ត កំចាត់ធម៌គ្រឿងសៅហ្មង មាន សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនចំរើនកិលេសវដ្ត ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ដោយបរិយាយជាច្រើន បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ រត្ត៥ប្រការនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សេចក្តីប្រាថ្នាតិច ដើម្បីសេចក្តីសន្តោស ដើម្បីសេចក្តីប្រតិបត្តិដ៏ផ្លូវផង ដើម្បីកំចាត់កិលេសធម៌ ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លា ដើម្បីមិនចំរើនកិលេសវដ្ត ដើម្បីប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយនៅតែក្នុងព្រៃជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណា ចូលមកកាន់ស្រុក ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយគ្រាច់បិណ្ឌបាតជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាត្រេកអរដោយការនិមន្ត ភិក្ខុនោះត្រូវ ទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយប្រើប្រាស់សម្ពត់បង្ហូរកូលជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាត្រេកអរចំពោះគុណបតីចីវរ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុ ទាំងឡាយនៅក្បែរគល់ឈើជារត្តអស់មួយជីវិត ភិក្ខុណាចូលជ្រកទីប្រក់ទីបាំង ភិក្ខុនោះត្រូវទោស សូមឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយកុំឆាន់ត្រីនិងសាច់អស់ មួយជីវិត ភិក្ខុណាឆាន់ត្រីនិងសាច់ ភិក្ខុនោះត្រូវទោស ព្រះសមណគោតមមិនទ្រង់អនុញ្ញាតរត្ត៥ប្រការនេះទេ តែពួកយើងទាំងនោះនាំគ្នា សមាទានរត្ត៥នេះវិញ។

[២៩៣] បណ្តាមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សទាំងឡាយណាជាអ្នកឥតសទ្ធា មិនជ្រះថ្លា មានប្រាជ្ញាថោកថយ ទើបមនុស្សទាំងនោះពោលយ៉ាង នេះថា ពួកសមណៈទាំងនេះឯងជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្ត ជាអ្នកកំចាត់កិលេសធម៌ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ដ៏ផ្លូវផង ចំណែកព្រះសមណ គោតម ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អោកដោយបច្ច័យ មានចីវរបច្ច័យជាដើម តែងត្រិះរិះដោយបច្ច័យ មានចីវរបច្ច័យជាដើមដ៏ច្រើន។ ពួកមនុស្សណា ជាអ្នក មានសទ្ធាជ្រះថ្លា ជាបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញា ពួកមនុស្សទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ថា ទេវទត្តភិក្ខុមិនគួរសោះនឹងខំប្រឹងទំលាយ សង្ឃ ទំលាយចក្ររបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់។ ពួកភិក្ខុបានឮពួកមនុស្សទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ (ដូច្នោះ)។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយឯណា ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច។ បេ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ថា ទេវទត្តភិក្ខុមិនសម្បីបើខ្លះខ្លះ ដើម្បី ទំលាយសង្ឃ ដើម្បីទំលាយចក្រសោះ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់។ ព្រោះហេតុនេះ ដំណើរនេះ ព្រះ ដ៏ទ្រង់ជោគ ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ទេវទត្តភិក្ខុក្នុងពេលនោះ។ បេ។ នៃទេវទត្ត គេថាអ្នកឯងព្យាយាមទំលាយសង្ឃ ទំលាយចក្រ ពិតមែនឬ។ ទេវទត្តក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនោះពិតមែន។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគតិះដៀលថា នៃមោឃបុរស មិន សមគួរសោះ។ បេ។ មោឃបុរស ហេតុម្តេចហ្ន៎ បានជាអ្នកឯងខំព្យាយាមទំលាយសង្ឃ ទំលាយចក្រ នៃមោឃបុរស អំពើដែលអ្នកឯងធ្វើនេះ មិន នាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា។ បេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយព្យាយាមដើម្បីទំលាយសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា ឬប្រកាន់ផ្ទៀងឡើងនូវអធិករណៈ ដែលដឹកនាំឲ្យសង្ឃបែកគ្នា ហើយតាំងនៅ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវពោល (ហាម) ភិក្ខុនោះដោយពាក្យយ៉ាងនេះថា លោកម្ចាស់កុំព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ដែលព្រមព្រៀងគ្នាឡើយ ឬប្រកាន់ផ្ទៀងឡើងនូវអធិករណៈ ដែលដឹកនាំឲ្យសង្ឃបែកគ្នាហើយតាំងនៅ សូមលោកម្ចាស់ព្រម ព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះថា ព្រះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនរិវាទគ្នា មានឧទ្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅជា សុខសប្បាយ។ ភិក្ខុនោះ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោល (ហាម) យ៉ាងនេះហើយ នៅប្រកាន់លទ្ធិយ៉ាងនោះដដែល ភិក្ខុនោះ ត្រូវ ភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ពោលប្រដៅហាមប្រាម) ជាកំណត់បីដង ដើម្បីឲ្យលះបង់សង្ឃភេទកម្មនោះ។ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាមប្រាម) ជាកំណត់បីដងហើយ ភិក្ខុនោះបានលះបង់សង្ឃភេទកម្មនោះ ចេញ ការលះបង់បាននេះជាការប្រពៃ បើភិក្ខុនោះមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[២៩៤] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយពិស្តារក្នុងបារាជិកកណ្តុសិក្ខាបទទី១រួចហើយ។ សង្ឃដែលមានសំវាសស្មើគ្នា ស្ថិតនៅក្នុង សីមាជាមួយគ្នា ហៅថាព្រមព្រៀងគ្នា។ ពាក្យថា ព្យាយាមដើម្បីបំបែក គឺភិក្ខុស្វែងរកបក្សពួក ចងជាគណៈដោយចិត្តបំណងថា ធ្វើម្តេចឲ្យភិក្ខុពួក នេះនៅផ្សេងៗគ្នា បែកគ្នាជាពួកជាកង។ ពាក្យថា អធិករណៈ ដែលដឹកនាំឲ្យសង្ឃបែកគ្នា គឺបានដល់រឿងដែលជាហេតុធ្វើឲ្យបែកគ្នាមាន១៨⁽⁶¹⁾) ប្រការ។ ពាក្យថា ប្រកាន់ គឺកាន់យក។ ពាក្យថា ផ្ទៀងឡើង គឺសំដែង។ ពាក្យថា តាំងនៅ គឺមិនលះបង់។

[២៩៥] ពាក្យថា ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃនោះឯង។ ពាក្យថា ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺភិក្ខុទាំងឡាយឯទៀត (ក្រៅពីភិក្ខុដែលបំបែកសង្ឃនោះ)។ ភិក្ខុណាបានឃើញ ឬបានឮ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ត្រូវនិយាយនឹងភិក្ខុដែលបំបែកសង្ឃនោះថា លោកម្ចាស់ កុំព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា ឬប្រកាន់ផ្កាឡើងនូវអធិករណ៍ដែលដឹកនាំឲ្យសង្ឃបែកគ្នា សូមឲ្យលោកម្ចាស់ព្រមព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនរីរាទគ្នា មានឧទ្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅជាសុខសប្បាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវពោល (ហាម) ជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវពោល (ហាម) ជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុនោះលះបង់បាន ការលះបង់បាននេះ ជាការល្អណាស់ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮហើយ មិនពោល(ហាម) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុនោះ ត្រូវតែភិក្ខុទាំងឡាយចាប់ទាញមកកាន់កណ្តាលជំនុំសង្ឃ ហើយពោល (ហាម)ថា លោកម្ចាស់ កុំព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា ឬប្រកាន់ផ្កាឡើងនូវអធិករណ៍ដែលដឹកនាំឲ្យសង្ឃបែកគ្នាឡើយ សូមឲ្យលោកម្ចាស់ព្រមព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនរីរាទគ្នា មានឧទ្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅជាសុខសប្បាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវពោល (ហាម) ភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃនោះ ជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវពោល (ហាម) ជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុនោះលះបង់បាន ការលះបង់បាននេះ ជាការប្រពៃ បើមិនលះបង់ទេ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[២៩៦] ភិក្ខុទាំងឡាយគប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្មដល់ភិក្ខុនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្មយ៉ាងនេះ គឺភិក្ខុដែលផ្លៀងផ្លាស់ អង្គអាច គប្បីប្រកាសឲ្យសង្ឃដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ ព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា។ ភិក្ខុនោះមិនលះបង់រឿងនោះទេ។ បើកម្មមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ នេះជាញត្តិ (វាចាប្រកាសដល់សង្ឃ)។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ ព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា។ ភិក្ខុនោះមិនលះបង់រឿងនោះទេ។ ព្រះសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ ការសូត្រសមនុភាសនកម្មដល់ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ សមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមឲ្យលោកម្ចាស់អង្គនោះពោលឡើង។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់ពីរដងផង។ បើ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់បីដងផង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ព្រះសង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ ព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃដ៏ព្រមព្រៀងគ្នា។ ភិក្ខុនោះមិនលះបង់រឿងនោះទេ។ ព្រះសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ ចេញ។ ការសូត្រប្រាប់ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ សមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គនោះត្រូវពោលឡើង។ ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ព្រះសង្ឃបានសូត្រសមនុភាសនកម្មហើយ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ សមនុភាសនកម្មនេះ សមគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះព្រះសង្ឃស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវពាក្យនេះដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

[២៩៧] (កាលសង្ឃ)សូត្រញត្តិចប់ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាពីរដង (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ច័យ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាចប់ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ កាលបើភិក្ខុត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ ឯអាបត្តិទុក្ខដដែលភិក្ខុនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់ញត្តិក្តី និងអាបត្តិចុល្លច្ច័យទាំងឡាយដែលភិក្ខុនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់កម្មវាចាជាគំរប់ពីរដងក្តី ក៏តែងរងទោសទៅឯង។ ពាក្យថា អាបត្តិសង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយក្នុងសិក្ខាបទទី១សង្ឃាទិសេសខាងដើមមកហើយ។

[២៩៨] ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលសង្ឃធ្វើត្រូវតាមធម៌ ថាកម្មធ្វើត្រូវតាមធម៌ តែមិនលះបង់ (សង្ឃភេទកម្មនោះ) ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលសង្ឃធ្វើត្រូវតាមធម៌ តែមិនលះបង់ (គឺនៅប្រកាន់) ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសដែរ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលសង្ឃធ្វើត្រូវតាមធម៌ ថាកម្មមិនត្រូវតាមធម៌ មិនលះបង់ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលសង្ឃធ្វើមិនត្រូវតាមធម៌ ថាកម្មធ្វើត្រូវតាមធម៌ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដដែរ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មមិនមែនជាធម៌ ថាកម្មមិនមែនជាធម៌ ភិក្ខុនោះ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[២៩៩] អាបត្តិ មិនមានដល់ភិក្ខុដែលសង្ឃមិនទាន់សូត្រប្រកាសហាម ដល់ភិក្ខុដែលបានលះបង់ (សង្ឃភេទកម្ម) ដល់ភិក្ខុឆ្គួត ដល់ភិក្ខុជាអាទិកម្មិក។

សង្ឃាទិសេស ទី១០ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី១១

CS vin.vbu.sg.11 | ភាគ ទី២

(១១. ភេទានុវត្តកសិក្ខាបទ)

[៣០០] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានឥស្សរិយយស ទ្រង់ប្រថាប់ក្នុងវត្តវន្តនូវន ជាទីដែលស្តេចប្រទានចំណីដល់សត្វកង្កែប ក្បែរក្រុងរាជគ្រឹះ។ សម័យនោះឯង ទេវទត្តភិក្ខុព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ដើម្បីបំបែកចក្រ។ ភិក្ខុទាំងឡាយពោលយ៉ាងនេះថា ទេវទត្តជាអ្នកពោលខុសធម៌ ទេវទត្តជាអ្នកពោលខុសវិន័យ ទេវទត្តមិនគួរឃើញព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ដើម្បីបំបែកចក្រ។ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបកោកាលិកភិក្ខុ កងមោរកតិស្សកភិក្ខុ ខណ្ឌទេវីបុត្តភិក្ខុ និងសមុទ្រទត្តភិក្ខុ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះថា សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយកុំពោលយ៉ាងហ្នឹង ទេវទត្តពោលត្រូវតាមធម៌ ទេវទត្តពោលត្រូវតាមវិន័យ ម្យ៉ាងទៀត ទេវទត្តកាន់យកសេចក្តីពេញចិត្ត និងសេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់ពួកយើង ហើយទើបពោល លោកដឹង (សេចក្តីពេញចិត្តជាដើមរបស់ពួកយើង) ទើបពោល អំពើដែលលោកបានធ្វើមកនេះ ក៏សមគួរដល់យើងទាំងឡាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកប្រាថ្នាតិច។ បើ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ថា ហេតុម្តេចហ្ន៎ បានជាភិក្ខុទាំងឡាយប្រព្រឹត្តតាមទេវទត្ត ជាអ្នកព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក។ ខណៈនោះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់។ ព្រោះហេតុនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ ទ្រង់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ភិក្ខុ

ទាំងឡាយក្នុងខណៈនោះថា នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកថា មានពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមទេវទត្តភិក្ខុ ជាអ្នកព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ជាអ្នកពោលប្រកាន់ ពួក ពិតមែនឬ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះ ពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មានឥស្សរិយយស ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើដែលមោឃបុរសទាំងនោះបានធ្វើ មិនសមគួរទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុម្តេច ក៏ពួកមោឃបុរសទាំងនោះ ប្រព្រឹត្ត តាមទេវទត្ត ជាអ្នកព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក នៃភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ជនទាំងឡាយដែលមិន ទានជ្រះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុទាំងឡាយមួយរូបក្តី ពីររូបក្តី បីរូបក្តី ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុដែលបំបែកសង្ឃនោះឯង និងជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក ហើយពួកភិក្ខុទាំងនោះពោលហាម ភិក្ខុទាំងឡាយ (ដែលជាភិក្ខុបរិសុទ្ធ) យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោក ទាំងឡាយកុំពោលពាក្យបន្តិចបន្តួចនឹងភិក្ខុនេះ ព្រោះភិក្ខុនេះ ជាអ្នកពោលត្រូវតាមធម៌ផង ភិក្ខុនេះ ជាអ្នកពោលត្រូវតាម វិន័យផង ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុនេះកាន់យកសេចក្តីពេញចិត្ត និងសេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់ពួកយើង ទើបពោល លោកដឹងសេចក្តី ពេញចិត្តជាដើមរបស់ពួកយើង ទើបពោល អំពើនេះក៏គាប់ចិត្ត ដល់យើងទាំងឡាយ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ត្រូវតែភិក្ខុ ទាំងឡាយ (ដែលបរិសុទ្ធ) ពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកកុំពោលយ៉ាងហ្នឹង ព្រោះភិក្ខុនេះ មិនមែន ជាអ្នកពោលត្រូវតាមធម៌ផង ភិក្ខុនេះ មិនមែនជាអ្នកពោលត្រូវតាមវិន័យផង សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយកុំគាប់ចិត្តនឹង សង្ឃភេទឡើយ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយព្រមព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះព្រះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិន វិវាទគ្នា មានខន្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅសប្បាយ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ កាលដែលភិក្ខុទាំងឡាយពោលហាមយ៉ាងនេះ ក៏នៅ ប្រកាន់លទ្ធិយ៉ាងនោះដដែល ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្មអស់វារៈគំរប់បីដង ដើម្បីលះបង់ នូវកម្មនោះ។ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយ សូត្រសមនុភាសនកម្មដល់គំរប់បីដងហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះលះបង់នូវរឿងនោះ ចេញ ការលះបង់បានយ៉ាងនេះ ជាការល្អណាស់ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[៣០១] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុនោះឯង គឺភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃនោះ។ ពាក្យថា ភិក្ខុទាំងឡាយ បានដល់ពួកភិក្ខុដទៃ។ ពាក្យថា ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត តាម គឺភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃយល់ឃើញ ត្រូវចិត្ត គាប់ចិត្តកម្មណា ភិក្ខុទាំងនោះក៏យល់តាម ត្រូវចិត្តតាម គាប់ចិត្តតាមនូវកម្មនោះដែរ។ ពាក្យថា ជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក គឺតាំងនៅក្នុងសេចក្តីសរសើរនូវភិក្ខុជាអ្នកបំបែកសង្ឃនោះផង ក្នុងពួកនៃភិក្ខុនោះផង។ ពាក្យថា មួយរូបក្តី ពីររូបក្តី បី រូបក្តី គឺភិក្ខុមួយរូបក្តី ពីររូបក្តី បីរូបក្តី ភិក្ខុទាំងនោះពោលនឹងភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា នៃលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកកុំពោលពាក្យបន្តិចបន្តួច នឹងភិក្ខុនេះ ភិក្ខុនេះ ជាអ្នកពោលត្រូវតាមធម៌ផង ភិក្ខុនេះជាអ្នកពោលត្រូវតាមវិន័យផង ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុនេះកាន់យកសេចក្តីពេញចិត្ត និង សេចក្តីគាប់ចិត្តរបស់ពួកយើងហើយ ទើបពោល លោកដឹង (សេចក្តីពេញចិត្តជាដើម) របស់ពួកយើងហើយ ទើបពោល អំពើដែលលោកធ្វើនេះ ក៏សមគួរដល់ពួកយើង។

[៣០២] ពាក្យថា ភិក្ខុទាំងនោះ គឺពួកភិក្ខុអ្នកប្រព្រឹត្តតាមអម្បាលនោះឯង។ ពាក្យថា ភិក្ខុទាំងឡាយ បានដល់ភិក្ខុឯទៀត (ក្រៅពីសង្ឃភេទក ភិក្ខុនោះ)។ ពួកភិក្ខុដែលបានឃើញ បានឮ គប្បីពោលថា នៃលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកកុំពោលយ៉ាងហ្នឹង ភិក្ខុនេះមិនមែនជាអ្នកពោលត្រូវ តាមធម៌ផង ភិក្ខុនេះមិនមែនជាអ្នកពោលត្រូវតាមវិន័យផង សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ កុំគាប់ចិត្តនឹងសង្ឃភេទឡើយ សូមលោកម្ចាស់ ទាំងឡាយព្រមព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនវិវាទគ្នា មានខន្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅជាសុខសប្បាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវពោលជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវពោលជាគំរប់បីដងផង។ បើពួកភិក្ខុទាំងនោះ លះបង់រឿងនោះបាន ការលះបង់បានយ៉ាងនេះ ជា ការល្អ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ពួកភិក្ខុឯទៀតឮហើយ មិនពោលហាមប្រាម ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដដែរ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវនាំគ្នាចាប់ទាញ ភិក្ខុទាំងនោះមកកាន់កណ្តាលដំនុំសង្ឃ ហើយពោលហាមថា នៃលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកកុំពោលយ៉ាងហ្នឹង ភិក្ខុនេះមិនមែនជាអ្នកពោល ត្រូវតាមធម៌ទេ ភិក្ខុនេះមិនមែនជាអ្នកពោលត្រូវតាមវិន័យទេ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ កុំគាប់ចិត្តនឹងសង្ឃភេទឡើយ សូមលោកម្ចាស់ ទាំងឡាយព្រមព្រៀងជាមួយនឹងសង្ឃទៅ ព្រោះសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនទាស់ទែងគ្នា មានខន្ទេសជាមួយគ្នា តែងនៅជាសុខ សប្បាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយគប្បីពោលហាមជាគំរប់ពីរដងផង ជាគំរប់បីដងផង។ បើលោកទាំងនោះ លះបង់រឿងនោះបាន ការលះបង់បាននេះ ជា ការឥតទោស បើលះបង់មិនបានទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[៣០៣] ភិក្ខុទាំងឡាយ គប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្មហាមពួកភិក្ខុទាំងនោះ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភិក្ខុទាំងនោះ គឺភិក្ខុសង្ឃគប្បី សូត្រសមនុភាសនកម្មយ៉ាងនេះ គឺភិក្ខុដែលឆ្ងាស់ប្រតិពល គប្បីផ្ទៀងសង្ឃឲ្យដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុទាំងឡាយមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ជាអ្នកព្យាយាមបំបែកសង្ឃ ហើយជាអ្នកពោលប្រកាន់ ពួក។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនលះបង់វត្ថុនោះទេ។ បើសមនុភាសនកម្មមានកាលសមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្មហាមពួក ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីឲ្យលះលែងនូវរឿងនោះចេញ។ វាចានេះសម្រាប់ព្រៀងសង្ឃឲ្យដឹង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះ សង្ឃស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុទាំងឡាយមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ជាអ្នកព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ហើយជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនលះបង់នូវរឿងនោះទេ។ សង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មហាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះ នេះផង ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវរឿងនោះ។ ការសូត្រសមនុភាសនកម្មដល់ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវរឿងនោះ សមគួរ ដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះពោលឡើង។ ខ្ញុំពោល សេចក្តីនេះជាគំរប់ពីរដងផង។ បើ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់បីដងផង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុមាន ឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ជាអ្នកព្យាយាមដើម្បីបំបែកសង្ឃ ជាអ្នកពោលប្រកាន់ពួក។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនលះបង់នូវរឿងនោះទេ។ ព្រះសង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្មហាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវរឿងនោះ។ ការ សូត្រសមនុភាសនកម្មហាមភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវរឿងនោះ សមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់ អង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនសមគួរដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះពោលឡើង។ ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង គឺព្រះសង្ឃ

បានសូត្រសមនុភាសនកម្មរួចហើយ ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវរឿងនោះ។ (សមនុភាសនកម្មនោះ) សមគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះ ព្រះសង្ឃស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

[៣០៤] (កាលសង្ឃ) សូត្រញត្តិចប់ (ភិក្ខុទាំងនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាពីរដង (ភិក្ខុទាំងនោះ) ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ច័យ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាចប់ (ភិក្ខុទាំងនោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ កាលបើភិក្ខុទាំងនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ ឯអាបត្តិទុក្ខដ ដែល ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់ញត្តិក្តី និងអាបត្តិចុល្លច្ច័យទាំងឡាយដែលភិក្ខុទាំងនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់កម្មវាចាពីរដងក្តី ក៏តែងរំងាប់ ទៅឯង។ សង្ឃគប្បីសូត្រសមនុភាសនកម្មហាមប្រាមភិក្ខុពីរ (ឬ) បីអង្គក្នុងទីជាមួយគ្នាបាន បើភិក្ខុច្រើនជាងចំនួននោះឡើងទៅ សង្ឃមិនគប្បី សូត្រទេ។ ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយពិស្តារក្នុងសិក្ខាបទទី១ខាងដើមរួចហើយ។

[៣០៥] ភិក្ខុទាំងឡាយ (ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុបំបែកសង្ឃ) មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលសង្ឃធ្វើត្រូវតាមធម៌ថា កម្មធ្វើត្រូវតាមធម៌ តែ មិនលះបង់ចោល (គឺនៅប្រព្រឹត្តដដែល) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មដែលត្រូវតាមធម៌ តែមិន លះបង់ចោល ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសដែរ។ ភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលត្រូវតាមធម៌ថា កម្មមិនត្រូវតាមធម៌វិញ តែមិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសដែរ។ ភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលមិនត្រូវតាមធម៌ ថាកម្មត្រូវតាមធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មមិនត្រូវតាមធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលមិនត្រូវតាមធម៌ ថាកម្មមិនត្រូវតាម ធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[៣០៦] អាបត្តិ មិនមានដល់ពួកភិក្ខុដែលសង្ឃមិនទាន់សូត្រសមនុភាសនកម្ម ដល់ពួកភិក្ខុដែលបានលះបង់ ដល់ពួកភិក្ខុឆ្គួត ដល់ពួកភិក្ខុ មានចិត្តរើវារយ ដល់ពួកភិក្ខុមានទុក្ខវេទនាគ្របសង្កត់ ដល់ពួកភិក្ខុជាអាទិកម្មិក។

សង្ឃាទិសេស ទី១១ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី១២

CS vin.vbu.sg.12 | ភាគ ទី២

(១២. ទុព្ពតសិក្ខាបទ)

[៣០៧] សម័យនោះឯង ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអ្នកមានឥស្សរិយយស ទ្រង់ប្រថាប់នៅឃោសិតាមាម ក្បែរក្រុងកោសម្ពី។ សម័យនោះឯង ឆន្ទភិក្ខុដ៏មាន អាយុប្រព្រឹត្តអនាថារ (មានយាទមិនសមគួរផ្សេងៗ)។ ភិក្ខុទាំងឡាយពោលប្រដៅយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោឆន្ទ លោកកុំធ្វើអំពើមានសភាពយ៉ាង នេះ អំពើនេះមិនសមគួរទេ។ ឆន្ទភិក្ខុនោះឆ្លើយទៅវិញថា អាវុសោ លោកទាំងឡាយសំគាល់ថាលោកត្រូវពោលប្រដៅខ្ញុំឬ ខ្ញុំឯងទេតើ ទើបត្រូវ ប្រដៅលោកទាំងឡាយ (ព្រោះថា) ព្រះពុទ្ធរបស់យើង ព្រះធម៌របស់យើង ព្រះអយ្យបុត្តរបស់យើង បានត្រាស់ដឹងនូវព្រះធម៌ដូចខ្យល់ព្យុះ ធំបក់បោក ប្រមូលយកស្មៅ កំណាត់ឈើ ស្លឹកឈើ និងសំណាត់មកមូលជាមួយគ្នា ឬថាដូចជា ទឹកស្ទឹងដែលហូរចុះចាកភ្នំ តែងប្រមូលគ្នាចយក នូវចកធំសារាយ និងចកបាយទាមកមូលជាមួយគ្នាបាន មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ លោកទាំងឡាយមានឈ្មោះផ្សេងៗ មានគោត្រផ្សេងៗ មាន ជាតិផ្សេងៗ ចេញចាកត្រកូលផ្សេងៗហើយបួស គឺគេប្រមូលមកឲ្យមូលត្រកូលគ្នា ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង នៃអាវុសោទាំងឡាយ លោក ទាំងឡាយនៅសំគាល់ថាលោកត្រូវពោលប្រដៅខ្ញុំឬ ខ្ញុំឯងទេតើ ទើបត្រូវប្រដៅលោកទាំងឡាយ (ព្រោះថា) ព្រះពុទ្ធរបស់យើង ព្រះធម៌របស់ យើង ព្រះអយ្យបុត្តរបស់យើងបានត្រាស់ដឹងនូវព្រះធម៌។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាជាអ្នកប្រាថ្នាតិច មានសេចក្តីសន្តោស មានសេចក្តីអៀនខ្មាស មាន សេចក្តីរំខាន ប្រាថ្នាការសិក្សា ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា ឆន្ទភិក្ខុដ៏មានអាយុ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោលប្រដៅ ដោយធម៌ ឬដោយសិក្ខាបទដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តទុក មិនសម្បីបើនឹងធ្វើខ្លួនឲ្យគេពោលប្រដៅមិនបាន។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តី នុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់។ ព្រោះហេតុនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់ឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់សួរបញ្ជាក់ឆន្ទភិក្ខុដ៏មាន អាយុក្នុងពេលនោះថា ឆន្ទ ឮថា អ្នកឯង កាលពួកភិក្ខុពោលប្រដៅដោយធម៌ ត្រឡប់ធ្វើខ្លួនឲ្យគេប្រដៅមិនបានវិញ មែនឬ។ ឆន្ទភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធអ្នកមានឥស្សរិយយស ទ្រង់តិះដៀលថា នែមោយបុរស មិនទំនងសោះ។ បើ មិនគួរ ធ្វើសោះ នែមោយបុរស ហេតុម្តេចបានជាអ្នកឯង កាលពួកភិក្ខុពោលប្រដៅដោយធម៌ (ត្រឡប់) ជាធ្វើខ្លួនឲ្យគេពោលប្រដៅមិនបានទៅវិញ នែមោយបុរស អំពើនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវ សិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុមានជាតិដែលគេប្រដៅក្រ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោលប្រដៅ (ខ្លួន) ដោយធម៌ ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយដែលរាប់ចូលក្នុង ឧទ្ទេស (បាតិមោក្ខ) ធ្វើខ្លួនឲ្យគេប្រដៅមិនបាន ដោយពាក្យថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកកុំនិយាយពាក្យបន្តិចបន្តួច ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងខ្ញុំឡើយ ចំណែកខ្ញុំក៏នឹងមិនពោលពាក្យបន្តិចបន្តួច ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ដែរ បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ចូរលោកលែងនិយាយប្រដៅខ្ញុំទៅ។ ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយពោល (ហាម) យ៉ាង នេះថា លោកម្ចាស់កុំធ្វើខ្លួនឲ្យគេប្រដៅមិនបានឡើយ លោកម្ចាស់ត្រូវតែធ្វើខ្លួនឲ្យគេពោលប្រដៅបានផង ចំណែកលោក ម្ចាស់ ចូរប្រដៅភិក្ខុទាំងឡាយដោយសហធម៌ (ពុទ្ធប្បញ្ញត្តិ) សូម្បីពួកភិក្ខុក៏ពោលប្រដៅលោកម្ចាស់ដោយសហធម៌ដែរ ព្រោះបរិសទ្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់នោះ តែងចំរើនឡើងដោយពាក្យជាប្រយោជន៍ដល់គ្នានឹងគ្នា និងដោយញ៉ាំងគ្នា នឹងគ្នាឲ្យចេញចាកអាបត្តិយ៉ាងនេះ។ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោលប្រដៅភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះ (ភិក្ខុនោះ) ក៏នៅប្រកាន់យ៉ាងហ្នឹង ដដែល ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ជាគំរប់បីដង ដើម្បីឲ្យលះបង់នូវកម្មនោះ បើភិក្ខុនោះ

កាលពួកភិក្ខុសុត្រសមនុភាសនកម្ម ជាគំរប់បីដង ហើយលះបង់រឿងនោះបាន ការលះបង់បានយ៉ាងនេះ ជាការរួចទោស បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។

[៣០៨] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុមានជាតិដែលគេប្រដៅបាន គឺជាអ្នកដែលគេស្នើប្រដៅបានដោយក្រ ប្រកបដោយធម៌ជាហេតុធ្វើឲ្យប្រដៅក្រ មិនអត់ធន់ មិនកាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយខាងស្តាំ (មិនកាន់យកពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយគោរព)។ ពាក្យថា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយដែល រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ទេស គឺក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងព្រះបាតិមោក្ខ។ ពាក្យថា ពួកភិក្ខុ គឺភិក្ខុទាំងឡាយដទៃ។ បទដែលឈ្មោះថា សហធម៌ គឺសិក្ខាបទណាដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញត្តទុក សិក្ខាបទនេះឈ្មោះថា សហធម៌។ ភិក្ខុនោះគេស្នើប្រដៅដោយសហធម៌នោះ ត្រឡប់ ជាធ្វើខ្លួនមិនឲ្យគេស្នើប្រដៅបាន ដោយពាក្យថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយ កុំនិយាយពាក្យបន្តិចបន្តួច ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តី នឹងខ្ញុំ ចំណែកខ្ញុំក៏មិននិយាយពាក្យបន្តិចបន្តួច ទោះល្អក្តី អាក្រក់ក្តីនឹងពួកលោកម្ចាស់ សូមពួកលោកម្ចាស់រៀបចំការពោលប្រដៅខ្ញុំ។

[៣០៩] ពាក្យថា ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុមានជាតិដែលគេប្រដៅបានដោយក្រនោះឯង។ ពាក្យថាភិក្ខុទាំងឡាយ បានដល់ពួកភិក្ខុដទៃ។ មាន អធិប្បាយថា ពួកភិក្ខុណាឃើញ ពួកភិក្ខុណាបានស្តាប់ (ដំណឹង)ពួកភិក្ខុទាំងនោះត្រូវពោលថា លោកម្ចាស់កុំធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅមិនបាន លោកម្ចាស់ត្រូវតែធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅបាន សូម្បីលោកម្ចាស់សោត ក៏ចូរពោលប្រដៅភិក្ខុទាំងឡាយដោយសហធម៌ សូម្បីភិក្ខុទាំងឡាយក៏នឹង ពោលប្រដៅលោកម្ចាស់ដោយសហធម៌ដែរ ព្រោះបរិសទ្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់នោះ តែងចំរើនឡើងដោយអាការយ៉ាងនេះ គឺដោយ កិរិយាពោលជាប្រយោជន៍ដល់គ្នានឹងគ្នា ដោយញ៉ាំងគ្នានឹងគ្នាឲ្យចេញចាកអាបត្តិ។ ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយពោល (ហាម) ជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវពោល (ហាម) ជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុនោះលះបង់បាន ការលះបង់បានយ៉ាងនេះ ជាការល្អ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយបានឮហើយមិនពោល (ហាម) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដដែរ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ គប្បីចាប់ភិក្ខុនោះមកកាន់កណ្តាលប្រជុំសង្ឃ ហើយពោល (ហាម) ថា លោកម្ចាស់កុំធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅមិនបាន លោកម្ចាស់ចូរធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅបានផង សូម្បីលោកម្ចាស់សោត ក៏ចូរពោលប្រដៅពួក ភិក្ខុដោយសហធម៌ ចំណែកពួកភិក្ខុក៏នឹងពោលប្រដៅលោកម្ចាស់ដោយសហធម៌ដែរ ព្រោះបរិសទ្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគម្ចាស់នោះ តែងចំរើន ឡើងដោយអាការយ៉ាងនេះ គឺដោយកិរិយាពោលពាក្យជាប្រយោជន៍ដល់គ្នានឹងគ្នា ដោយកិរិយាញ៉ាំងគ្នាឲ្យចេញចាកអាបត្តិ។ ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុ ទាំងឡាយពោលហាមជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវពោលហាមជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុលះបង់បាន ការលះបង់យ៉ាងនេះ ជាការល្អ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[៣១០] ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយសុត្រសមនុភាសនកម្ម។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុត្រូវសុត្រសមនុភាសនកម្មយ៉ាងនេះ។ គឺភិក្ខុដែល ឆ្ងាសអង់អាច គប្បីប្រកាសឲ្យសង្ឃជ្រាបដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ព្រះសង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ កាលភិក្ខុ ទាំងឡាយពោលពាក្យប្រកបដោយធម៌ ត្រឡប់ជាធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅមិនបានវិញ។ ភិក្ខុនោះ មិនលះបង់រឿងនោះទេ។ ថាបើកម្មមានកាល សមគួរដល់សង្ឃហើយ ព្រះសង្ឃគប្បីសុត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ នេះជាញឹក (គឺវាចាប្រកាស ឲ្យសង្ឃដឹង)។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ព្រះសង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ កាលភិក្ខុទាំងឡាយពោលពាក្យប្រកបដោយធម៌ ត្រឡប់ជាធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅមិនបាន។ ភិក្ខុនោះ មិនលះបង់រឿងនោះទេ។ ព្រះសង្ឃសុត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បី ឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ ការសុត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ គាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូម លោកម្ចាស់អង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះពោលឡើង។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់ ពីរដងផង។ បើ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់បីដងផង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន ព្រះសង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ កាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ពោលពាក្យប្រកបដោយធម៌ នៅធ្វើខ្លួនឲ្យគេស្នើប្រដៅមិនបាន។ ភិក្ខុនោះ មិនលះបង់រឿងនោះទេ។ ព្រះសង្ឃសុត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ ការសុត្រសមនុភាសនកម្ម (ហាម) ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ គាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះស្ងៀមនៅ មិនគាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា សូមលោកម្ចាស់អង្គនោះពោលឡើង។ ភិក្ខុមានឈ្មោះនេះ គឺព្រះសង្ឃបានសុត្រសមនុភាសនកម្មហើយ ដើម្បីឲ្យលះបង់រឿងនោះ។ សមនុភាសនកម្មនោះ គាប់ចិត្តដល់ព្រះសង្ឃ ហេតុ នោះ ព្រះសង្ឃស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

[៣១១] (កាលសង្ឃ) សុត្រញត្តិចប់ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ (កាលសង្ឃ) សុត្រកម្មវាចាពីរដង (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ច័យ (កាល សង្ឃ) សុត្រកម្មវាចាចប់ (ភិក្ខុនោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ កាលបើភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ ឯអាបត្តិទុក្ខដដែល ភិក្ខុនោះត្រូវ ក្នុងខណៈចប់ញត្តិក្តី និងអាបត្តិចុល្លច្ច័យទាំងឡាយដែលភិក្ខុនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់កម្មវាចាពីរដងក្តី ក៏តែងរំងាប់ទៅឯង។ ពាក្យថា អាបត្តិ សង្ឃាទិសេស មានអធិប្បាយពិស្តារក្នុងសិក្ខាបទខាងដើមរួចហើយ។

[៣១២] ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មដែលប្រកបដោយធម៌ថា កម្មប្រកបដោយធម៌ តែមិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុមាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មដែលប្រកបដោយធម៌ មិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសដែរ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ថា កម្ម មិនប្រកបដោយធម៌ មិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ថាកម្មប្រកបដោយធម៌ ត្រូវ អាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ថាកម្ម មិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដដែរ។

[៣១៣] អាបត្តិ មិនមានដល់ភិក្ខុដែលសង្ឃមិនទាន់សុត្រសមនុភាសនកម្ម ដល់ភិក្ខុលះបង់ស្រឡះ ដល់ភិក្ខុឆ្គួត ដល់ភិក្ខុជាអាទិកម្មិក។

សង្ឃាទិសេស ទី១២ ចប់។

សង្ឃាទិសេស ទី១៣

(១៣. កុលទូសកសិក្ខាបទ)

[៣១៤] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដីមានបុណ្យសិរី គង់នៅក្នុងរត្នជេតពន ជាបស្សនីយដ្ឋានសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុពីររូបឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ជាអ្នកនៅក្នុងអាវាសទៀបក៏ជាគិរិជនបទ ជាភិក្ខុលាមកឥតខ្ចាស។ អស្សជិភិក្ខុ និងបុនព្វសុកភិក្ខុនោះ ប្រព្រឹត្តអនាចារ មានសភាពយ៉ាងនេះគឺ ដាក់កូនឈើធ្លោដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យដាំខ្លះ ស្រោចខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ បេះខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យបេះខ្លះ ក្រងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យក្រងខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងទាំងពីរខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាឈើចាក់រំលេចចង^{៦២}) ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាឈើដែលដោតជាចង្កោម^{៦៣}) ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ក្បាលខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ត្រចៀកខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ទ្រូងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ។ អស្សជិភិក្ខុនិងបុនព្វសុកភិក្ខុនោះ នាំផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ ដើម្បីស្រីនៃត្រកូល ធីតានៃត្រកូល កុមារិនៃត្រកូល ស្រីជាកូនប្រសានៃត្រកូល ទាសិនៃត្រកូលទាំងឡាយ នាំផ្កាកម្រងមានទងទាំងពីរខាងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាឈើចាក់រំលេចចងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាឈើដែលដោតជាចង្កោមទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ក្បាលទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ត្រចៀកទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ទ្រូងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេនាំទៅខ្លះ។ អស្សជិភិក្ខុ និងបុនព្វសុកភិក្ខុនោះឆាន់ (ភោជន) ក្នុងភោជនិមួយជាមួយនឹងស្រីត្រកូល ធីតានៃត្រកូល កុមារិនៃត្រកូល ស្រីជាកូនប្រសានៃត្រកូល ទាសិនៃត្រកូលទាំងឡាយខ្លះ ផឹក (ទឹក)ក្នុងផ្នួលជាមួយគ្នាខ្លះ អង្គុយលើអាសនៈ ជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកលើគ្រែជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកលើកម្រាលជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកដណ្តប់ជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកលើកម្រាល និងដណ្តប់ជាមួយគ្នាខ្លះ ស៊ី ខុសពេលខ្លះ ផឹកទឹកស្រវឹងខ្លះ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងគ្រឿងក្រអូបនឹងគ្រឿងលាបខ្លះ រាំខ្លះ ច្រៀងខ្លះ ប្រគំខ្លះ កែក្រាយខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ ច្រៀងជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ ច្រៀង ជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ ច្រៀង ជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ ច្រៀង ជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ លេងបាស្តាមានក្រឡាប្រាំបី^{៦៤}) ខ្លះ លេងបាស្តាមានក្រឡាដប់^{៦៥}) ខ្លះ លេងបាស្តាក្នុងអាកាស^{៦៦}) ខ្លះ លេងផ្លូវរាងដែលខ្លួនគួររាង^{៦៧}) ខ្លះ លេងផ្កាត់គ្រាប់ មានក្រួសជាដើមខ្លះ លេងបាស្តាក្នុងលានសម្រាប់លេងខ្លះ លេងហ្នឹងខ្លះ លេងដោយរលាស់ទឹកលាក់ឲ្យទាយរូបខ្លះ លេងអង្កញខ្លះ លេងផ្លុំប៊ីស្តិកខ្លះ លេងនង្គ័លតូច ខ្លះ លេងដាំដូងខ្លះ លេងកង្ហារខ្លះ លេងរាល់ដីខ្លះ (បាយឡាបាយឡា) ខ្លះ លេងរថតូចខ្លះ លេងផ្លូតូចខ្លះ លេងសរសេរខ្យល់ឲ្យទាយខ្លះ លេង ទាយចិត្ត (ស្តេចចង) ខ្លះ លេងកំប្លែងគ្រាប់គេខ្លះ ហាត់ដំរីខ្លះ ហាត់សេះខ្លះ ហាត់រថខ្លះ ហាត់ផ្លូខ្លះ ហាត់ដងមានដងដាវដើមខ្លះ ស្ទុះរត់ពីមុខ ដំរីខ្លះ ស្ទុះរត់ពីមុខសេះខ្លះ ស្ទុះរត់ពីមុខរថខ្លះ ស្ទុះរត់ទៅខ្លះ ស្ទុះរត់មកខ្លះ ស្រែកហោខ្លះ ទះដៃខ្លះ ចំបាប់គ្នាខ្លះ ដាល់គ្នាខ្លះ ក្រាលសង្ស័យក្នុង កណ្តាលរោងរាំ ហើយនិយាយនឹងស្រីដែលរាំ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ប្អូនស្រី នាងចូររាំក្នុងទីនេះខ្លះ ដាក់ម្រាមដៃលើថ្ងាសខ្លួន និងលើថ្ងាសស្រីរបស់ខ្លះ ប្រព្រឹត្តអនាចារផ្សេងៗខ្លះ។

[៣១៥] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចាំរស្សាក្នុងដែនឈ្មោះកាសិ រួចហើយទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីកាលព្រះដីមានព្រះភាគ ក៏ដើរទៅ ត្រង់កិដាគិរិជនបទ។ ភិក្ខុនោះឯង ក៏ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងពេលព្រឹកព្រហាម មានដំណើរឈានដើរទៅមុខ ឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់ចូល និងលាចេញ គួរជាទីជ្រះថ្លា ព្រោះភិក្ខុអង្គនោះ មានភ្នែកសង្រួមចុះ និងមានឥរិយាបថរំទិ ចូលទៅកាន់កិដាគិរិជនបទ ដើម្បីបិណ្ឌបាត។ មនុស្សទាំងឡាយឃើញភិក្ខុនោះហើយ និយាយយ៉ាងនេះថា លោកអ្វីនេះ ដូចជាសង្រួមហួស ដូច ជាទន់ល្ងន់ពេក ដូចជាមុខស្រពោនពេក អ្នកណាគេនឹងឲ្យដុំបាយដល់លោកនេះដែលចូលទៅរក (គេនោះ) ចំណែកអស្សជិភិក្ខុ និងបុនព្វសុក ភិក្ខុជាម្ចាស់យើងពោលពាក្យផ្អែម ពោលពាក្យពិរោះ ពោលពាក្យជាសុខ មានញញឹមញញែមជាមុន តែងនិយាយថា អ្នកចូរមក អ្នកមកល្អហើយ មានមុខមិនស្រពោន មានមុខងើប តែងនិយាយមុន យើងគួរប្រគេនដុំបាយដល់លោកម្ចាស់អស់នោះ។ ឧបាសកមួយនាក់បានឃើញភិក្ខុនោះ ត្រាច់ទៅក្នុងកិដាគិរិជនបទ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ថ្វាយបង្គំហើយនិយាយពាក្យនេះថា មេត្តាប្រោស លោក ម្ចាស់បានអាហារបិណ្ឌបាតខ្លះដែរឬ។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់អារ្យសោ អាហារបិណ្ឌបាតមិនទាន់បានទេ។ ឧបាសកនោះនិយាយថា លោកម្ចាស់ សូមនិមន្តមក យើងនឹងទៅផ្ទះ។ ទើបឧបាសកនោះ នាំភិក្ខុនោះទៅផ្ទះ ឲ្យឆាន់ហើយ និយាយពាក្យនេះថា លោកម្ចាស់នឹងនិមន្តទៅក្នុងទីណា។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់អារ្យសោ អាត្មានឹងទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីកាលព្រះដីមានព្រះភាគ។ ឧបាសកនោះពោលថា បើដូច្នោះ សូមលោកម្ចាស់ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះដីមានព្រះភាគដោយត្បូងតាមពាក្យនៃខ្ញុំ ម្យ៉ាងទៀត សូមលោកម្ចាស់ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស អាសាសក្នុងកិដាគិរិជនបទខូចហើយ ព្រោះភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងភិក្ខុឈ្មោះបុនព្វសុក ជាចៅអាវាស ក្នុងកិដាគិរិជនបទ ជាភិក្ខុលាមកឥតខ្ចាស ភិក្ខុពីររូបនោះ ប្រព្រឹត្តអនាចារ មានសភាពយ៉ាងនេះគឺ ដាក់កូនឈើធ្លោដោយខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យដាំខ្លះ ស្រោចខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ បេះ ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យបេះខ្លះ ក្រងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យក្រងខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងទាំងពីរ ខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ។ ប្រព្រឹត្តអនាចារមានប្រការផ្សេងៗទៀត សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពួកមនុស្សណាមានសទ្ធាជ្រះថ្លាក្នុងកាល មុន ឥឡូវនេះមនុស្សអស់នោះ គ្មានសទ្ធា មិនជ្រះថ្លា ហើយទាន់ទាំងឡាយណា (ដែលគេធ្លាប់ឲ្យ) ដល់សង្ឃក្នុងកាលមុន ឥឡូវនេះ ទាន់ទាំង នោះ គេឈប់ឲ្យហើយ ភិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ក៏រត់ខ្ចាត់ខ្ចាយ នៅតែពួកភិក្ខុលាមក សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះដីមានព្រះភាគ បញ្ជូនពួកភិក្ខុទៅកិដាគិរិជនបទ ប្រយោជន៍ឲ្យអាសាសក្នុងកិដាគិរិជនបទនេះរៀបរយល្អឡើងវិញ។ ភិក្ខុនោះទទួលស្តាប់ពាក្យឧបាសកនោះ ហើយថា អើអារ្យសោ រួចក៏ចៀសចេញទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់ ចូលទៅកាលព្រះដីមានព្រះភាគក្នុងរត្នជេតពនជាបស្សនីយដ្ឋាន គបាបតី ទៀបក្រុងសាវត្ថី លុះចូលទៅហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដីមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរ។

[៣១៦] ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយដីមានព្រះភាគ ព្រះអង្គតែធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងភិក្ខុជាអាគន្តកទាំងឡាយយ៉ាងនេះ។ ហេតុដូច្នោះ បានជា ព្រះដីមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ សរីរយន្តអ្នកល្មមអត់ធន់បានឬទេ អ្នកល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលឬទេ^{៦៨})

អ្នកមកកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដោយមិនសូវនឿយហត់ទេ ឬ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកទើបនឹងមកពីទីណា។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សរីរយន្តខ្ញុំ ព្រះអង្គល្មមអត់ធនបាន ខ្ញុំព្រះអង្គល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ម្យ៉ាងទៀតខ្ញុំព្រះអង្គមកកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដោយមិន សូវនឿយហត់ទេ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គនៅចាំវស្សាក្នុងដែនកាសិនេះ ហើយមកកាន់ក្រុងសារត្ថីដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បាន ដើរទៅត្រង់កិរិយាជនបទ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងគ្រានោះ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀមស្ងៀម ហើយប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅកាន់កិរិយាជនបទ ដើម្បី បិណ្ឌបាតក្នុងពេលព្រឹកព្រហាម សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ឧបាសកមួយនាក់ បានឃើញខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងកិរិយាជនបទ លុះឃើញហើយ ក៏ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកហើយ ថ្វាយបង្គំខ្ញុំព្រះអង្គ រួចនិយាយពាក្យនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់បាន អាហារបិណ្ឌបាតខ្លះដែរឬ ខ្ញុំព្រះអង្គនិយាយថា ម្ចាស់អាវុសោ អាត្មាមិនទាន់បានអាហារបិណ្ឌបាតទេ ឧបាសកនោះនិយាយថា បពិត្រលោកដ៏ ចម្រើន លោកម្ចាស់ចូរនិមន្តមក យើងនឹងទៅផ្ទះ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ទើបឧបាសកនោះ នាំខ្ញុំព្រះអង្គទៅផ្ទះ ហើយឲ្យឆាន់ រួចហើយប្រាប់ ពាក្យនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់នឹងទៅក្នុងទីណា ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោ អាត្មានឹងទៅក្រុងសារត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ ឧបាសកនោះពោលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមលោកម្ចាស់ថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយស្ងួងតាមពាក្យនៃខ្ញុំ ម្យ៉ាងទៀត សូមលោកម្ចាស់ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស អាវុសក្នុងកិរិយាជនបទវិនាសខូចអស់ហើយ ព្រោះភិក្ខុឈ្មោះ អស្សជិ និងបុនព្វសុក ជាចៅអាវុសក្នុងកិរិយាជនបទ ជាភិក្ខុលាមកឥតខ្មាស ភិក្ខុពីររូបនោះប្រព្រឹត្តអនាចារ មានសភាពយ៉ាងនេះគឺ ដាំកូនឈើ ផ្កាខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេដាំខ្លះ ស្រោចខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេស្រោចខ្លះ។ ប្រព្រឹត្តអនាចារមានប្រការផ្សេងៗទៀត សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស កាលមុន មនុស្សទាំងឡាយណាធ្លាប់មានសទ្ធាជ្រះថ្លាហើយ ឥឡូវនេះមនុស្សអម្បាលនោះ មិនមានសទ្ធា មិនជ្រះថ្លាទេ ទានទាំងឡាយណា ដែលទាយកធ្លាប់ឲ្យដល់សង្ឃក្នុងកាលមុន ឥឡូវនេះ ទានទាំងនោះ គេឈប់ឲ្យហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសីលបរិសុទ្ធស្អាត ចៀសចេញទៅ ចំណែកពួកភិក្ខុលាមកក៏នៅ (ក្នុងទីនោះ) សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចាត់ពួកភិក្ខុ (ពីសំណាក់ព្រះអង្គ) ទៅកិរិយា ជនបទ ប្រយោជន៍ឲ្យអាវុសក្នុងកិរិយាជនបទបានរៀបរយល្អ បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងមកពីកិរិយាជនបទនោះ។

[៣១៧] ព្រោះហេតុនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យប្រជុំភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួររញ្ជាក់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឮថា ភិក្ខុពីររូបឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុកជាចៅអាវុស ក្នុងកិរិយាជនបទ ជាភិក្ខុលាមកឥតខ្មាស ភិក្ខុពីររូបនោះប្រព្រឹត្តអនាចារ មានសភាពយ៉ាង នេះគឺ ដាំកូនឈើផ្កាខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យដាំខ្លះ ស្រោចខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេស្រោចខ្លះ បេះខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេបេះខ្លះ ក្រងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យ ក្រងខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងទាំងពីរខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាឈើចាក់ រំលេចទង^{៦៩} ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាឈើសម្រាប់សិកក្នុងបំពង់^{៧០} ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ក្បាល ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងសម្រាប់ប្រដាប់ត្រចៀកខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងប្រដាប់ទ្រូងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ។ ប្រព្រឹត្តអនាចារផ្សេងទៀត មនុស្សទាំងឡាយណា ធ្លាប់មានសទ្ធាជ្រះថ្លាហើយក្នុងកាលមុន ឥឡូវនេះមនុស្សទាំងឡាយនោះ មិនមានសទ្ធា មិន ជ្រះថ្លាទេ ទានទាំងឡាយណាដែលទាយកធ្លាប់ប្រគេនដល់សង្ឃក្នុងកាលមុន ឥឡូវនេះទានទាំងនោះ គេឈប់ឲ្យអស់ហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសីលស្អាតបរិសុទ្ធចៀសចេញទៅ ចំណែកខាងពួកភិក្ខុលាមកក៏នៅក្នុងទីនោះ ពីតមែនឬ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ រឿងនោះពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើរបស់មោឃបុរសទាំងនោះ មិនសមគួរទេ។ ប្រព្រឹត្តអនាចារ ម្តេចឡើយ ពួកមោឃបុរសនោះប្រព្រឹត្តអនាចារមានសភាពយ៉ាងនេះគឺ ដាំកូនឈើផ្កាខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យដាំខ្លះ ស្រោច ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេស្រោចខ្លះ បេះខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេបេះខ្លះ ក្រងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យក្រងខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យ ធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាមានទងទាំងពីរខាងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាចាក់រំលេចទងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាឈើសម្រាប់សិកក្នុងបំពង់ខ្លួនឯង ខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាសម្រាប់ប្រដាប់ក្បាលខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាសម្រាប់ប្រដាប់ត្រចៀកខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ធ្វើផ្កាកម្រង ប្រដាប់ទ្រូងខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យធ្វើខ្លះ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ នាំផ្កាកម្រងមានទងតែម្ខាងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ ដើម្បីស្រីនៃត្រកូល ទាំងឡាយ ធីតានៃត្រកូល កុមារិនៃត្រកូល ស្រីជាកូនប្រសានៃត្រកូល ទាសិនៃត្រកូលទាំងឡាយ នាំផ្កាកម្រងមានទងទាំងពីរខាងទៅខ្លួនឯង ខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាចាក់រំលេចទងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាឈើសម្រាប់សិកក្នុងបំពង់ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅ ខ្លះ នាំផ្កាសម្រាប់ប្រដាប់ក្បាលទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំផ្កាសម្រាប់ប្រដាប់ត្រចៀកទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ នាំ ផ្កាកម្រងប្រដាប់ទ្រូងទៅខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យនាំទៅខ្លះ ភិក្ខុអម្បាលនោះ ឆាន់ក្នុងភាជនមួយជាមួយនឹងពួកស្រីនៃត្រកូល ពួកធីតានៃត្រកូល ពួកកុមារិនៃត្រកូល ពួកស្រីជាកូនប្រសានៃត្រកូល ពួកទាសិនៃត្រកូលខ្លះ ធ្វើ ក្នុងផ្តល់ជាមួយគ្នាខ្លះ អង្គុយលើអាសនៈជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកលើគ្រែ ជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកលើកម្រាលជាមួយគ្នាខ្លះ ដេកដណ្តប់ជាមួយគ្នាខ្លះ មានគ្រឿងកម្រាល និងដេកដណ្តប់ជាមួយគ្នាខ្លះ ស៊ីខុសពេលខ្លះ ផឹកទឹក ស្រវឹងខ្លះ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងគ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបខ្លះ រាំខ្លះ ច្រៀងខ្លះ ប្រគំខ្លះ កែក្រាយខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ ច្រៀងជាមួយនឹងស្រី កំពុងរាំខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងរាំខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ ច្រៀងជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងច្រៀងខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ ច្រៀងជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ ប្រគំ ជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ កែក្រាយជាមួយនឹងស្រីកំពុងប្រគំខ្លះ រាំជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ ច្រៀងជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ ប្រគំជាមួយនឹងស្រីកំពុងកែក្រាយខ្លះ លេងបាស្តាមានក្រឡាជន្តខ្លះ លេងបាស្តាមានក្រឡា១០ខ្លះ លេង បាស្តាក្នុងអាកាសខ្លះ លេងផ្លូវរាងដែលខ្លួនគួររាង^{៧១} ខ្លះ លេងផ្កាត់គ្រាប់ មានក្រសែជាដើមខ្លះ លេងបាស្តាក្នុងលានសម្រាប់លេងខ្លះ លេងហ្នឹង ខ្លះ លេងរលាស់ទឹកលាក់ឲ្យទាយរូបខ្លះ លេងអង្កញខ្លះ លេងផ្លុំប៊ូស្លឹកខ្លះ លេងកូននង្គ័លខ្លះ លេងដាំដូងខ្លះ លេងកង្ហារខ្លះ លេងរាល់ដីខ្សាច់ (បាយឡកបាយឡ) ខ្លះ លេងដោយរថតូចខ្លះ លេងដោយធ្មត់ច្រូងខ្លះ លេងសរសេរអក្សរខ្យល់ឲ្យទាយខ្លះ លេងទាយចិត្ត (ស្តេចចង) ខ្លះ លេង កំប្លែងគ្រាប់គេខ្លះ ហាត់វិជ្ជាជំរឺខ្លះ ហាត់វិជ្ជាសេះខ្លះ ហាត់សេះខ្លះ ហាត់វិជ្ជាវចន្តខ្លះ ហាត់វិជ្ជាផ្លូវខ្លះ ហាត់ដងមានដងដារជាដើមខ្លះ រត់ពីមុខជំរឺខ្លះ រត់ទៅពីមុខសេះខ្លះ រត់ទៅពីមុខរថខ្លះ រត់ទៅខ្លះ រត់ត្រឡប់មកខ្លះ ស្រែកហោរខ្លះ ទះដៃខ្លះ ចិបាបខ្លះ ដាល់គ្នាខ្លះ ក្រាលសង្ឃាដឹកកណ្តាល រោងរាំ ហើយនិយាយនឹងស្រីដែលរាំ យ៉ាងនេះថា នៃប្អូនស្រី នាងចូររាំក្នុងទីនេះចុះខ្លះ ដាក់ម្រាមដៃលើថ្ងាស (ខ្លួន និងថ្ងាសស្រីរបាំ) ខ្លះ ប្រព្រឹត្ត អនាចារផ្សេងទៀត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះមិននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់មនុស្សដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង។ បើ។

[៣១៨] លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះដៀលភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ដោយបរិយាយច្រើន ហើយព្រះអង្គសំដែងធម្មិកថា រួចទ្រង់ហៅព្រះសារីបុត្តត្ថេរ និងព្រះមោគ្គល្លានត្ថេរមក ហើយត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្ត និងមោគ្គល្លាន អ្នកទាំងឡាយចូរទៅកាន់កិដាគិរិជនបទ លុះទៅហើយ ចូរធ្វើបញ្ជាជនីយកម្ម⁷² ភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុកចេញពីកិដាគិរិជនបទ (ព្រោះ) ភិក្ខុអម្បាលនោះ ជាសុទ្ធិវិហារិករបស់អ្នក ទាំងឡាយ។ ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ និងព្រះមោគ្គល្លានត្ថេរក្រាបទូលសួរថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយនឹងធ្វើបញ្ជាជនីយកម្ម ភិក្ខុ ឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុកចេញពីកិដាគិរិជនបទដូចម្តេចបាន (ព្រោះ) ភិក្ខុទាំងនោះជាមនុស្សកាចអាក្រក់។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ សារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាន បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅជាមួយនឹងភិក្ខុជាច្រើនរូប។ ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ និងព្រះមោគ្គល្លានត្ថេរ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធ ដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយឆ្លើយថា យ៉ាងហ្នឹងហើយព្រះអង្គ។

[៣១៩] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវធ្វើយ៉ាងនេះគឺ ដម្បងពួកអ្នកត្រូវដាស់តឿនភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកសិន លុះដាស់តឿនហើយ គួរឲ្យរលឹក លុះឲ្យរលឹកហើយ គួរលើកអាបត្តិឡើង លុះលើកអាបត្តិឡើងហើយ ភិក្ខុដែលឆ្ងាសអង់អាច គួរឲ្យ សង្ឃដឹងដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល គឺញ៉ាំងសេចក្តី ជ្រះថ្លារបស់ត្រកូលឲ្យរីនាស ព្រោះសេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់។ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកនេះ ប្រាកដជាគេ ឃើញផង គេឮផង ម្យ៉ាងទៀត ត្រកូលទាំងឡាយដែលពួកភិក្ខុនេះទ្រុស្តហើយ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង។ បើបញ្ជាជនីយកម្មមានកាលគួរ ដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកឲ្យចេញពីកិដាគិរិជនបទថា ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុក មិនត្រូវនៅក្នុងកិដាគិរិជនបទទេ។ នេះជាញត្តិ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុក ជាអ្នកទ្រុ ស្តត្រកូល មានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់។ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកអម្បាលនេះ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយដែល ភិក្ខុអម្បាលនេះទ្រុស្តហើយសោត ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង។ សង្ឃធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកឲ្យចេញពីកិដាគិរិ ជនបទថា ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកមិនត្រូវនៅក្នុងកិដាគិរិជនបទទេ។ ការធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុក ឲ្យ ចេញពីកិដាគិរិជនបទថា ភិក្ខុទាំងឡាយជាពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិនិងបុនព្វសុកមិនត្រូវនៅក្នុងកិដាគិរិជនបទទេ សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គ ណា លោកអង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនសមគួរដល់លោកអង្គណា លោកអង្គនោះត្រូវពោលឡើង។ ខ្ញុំសូត្រសេចក្តីនេះអស់វារៈពីរដងផង។ បើ ខ្ញុំ សូត្រសេចក្តីនេះអស់វារៈបីដងផង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃសូមស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ។ លោកអង្គនោះត្រូវពោលឡើង។ សង្ឃបានធ្វើ បញ្ជាជនីយកម្ម ដល់ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ឲ្យចេញពីកិដាគិរិជនបទថា ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក មិនត្រូវនៅក្នុងកិដាគិរិ ជនបទទេ។ ការធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មនោះសមគួរដល់សង្ឃ ហេតុនោះសង្ឃស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំចាំទុកនូវដំណើរនេះ ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

[៣២០] លំដាប់នោះ ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះសារីបុត្តត្ថេរ និងព្រះមោគ្គល្លានត្ថេរជាប្រធាន ទៅកាន់កិដាគិរិជនបទ ហើយបានធ្វើបញ្ជាជនីយកម្ម ដល់ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ចេញពីកិដាគិរិជនបទថា ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក មិនត្រូវនៅក្នុងកិដាគិរិជនបទទេ។ ភិក្ខុ អម្បាលនោះដែលសង្ឃធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ មិនប្រព្រឹត្តតាមដោយស្រួល មិនសម្របរមាម គឺមិនព្រមតាម មិនព្រមប្រតិបត្តិតាមទំនងជាទីរើ ខ្លួនចេញ មិនអង្វរភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យអត់ទោស ត្រឡប់ជាជេរប្រទេច បន្ទោសការកសង្ឃថា សង្ឃលុះក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តី ល្ងង់ សេចក្តីខ្លាច ហើយភិក្ខុទាំងនោះចៀសចេញទៅខ្លះ សឹកទៅខ្លះ។ ពួកភិក្ខុណាប្រាថ្នាតិច។ ភិក្ខុទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះ បង្កាប់ថា ហេតុដូចម្តេច ក៏ពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ដែលសង្ឃធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ មិនប្រព្រឹត្តតាមដោយស្រួល មិនសម្របរមាម មិនព្រមប្រតិបត្តិតាមទំនងជាទីរើលាស់ខ្លួនចេញ មិនអង្វរភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យអត់ទោស ត្រឡប់ជាជេរប្រទេច បន្ទោសការកសង្ឃថា សង្ឃលុះក្នុង សេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីខ្លាច ហើយភិក្ខុទាំងនោះចៀសចេញទៅខ្លះ សឹកទៅខ្លះ។

[៣២១] លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលដំណើរនុំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រោះហេតុនេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យប្រជុំ ភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់សួរបញ្ជាក់ ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថាពួកភិក្ខុឈ្មោះអស្សជិ និងបុនព្វសុក ដែលសង្ឃ ធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ មិនប្រព្រឹត្តតាមដោយស្រួល។ ហើយភិក្ខុទាំងនោះសឹកទៅខ្លះ ពិតមែនឬ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏ មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី តិះដៀលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើរបស់មោឃបុរសទាំងនោះ មិនសមគួរ។ បើ ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដូចម្តេចក៏មោឃបុរសទាំងនោះ ដែលសង្ឃធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ មិនប្រព្រឹត្តតាមដោយស្រួល។ ភិក្ខុទាំងនោះសឹកទៅ ខ្លះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើរបស់មោឃបុរសទាំងឡាយនេះ មិននាំឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ដល់ជនទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង។ បើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុចូលទៅជិតអាស្រ័យស្រុក ឬនិគម កន្លែងណាមួយ ហើយនៅ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល មានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់។ សេចក្តី ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់ភិក្ខុនោះឯង ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយដែលភិក្ខុនោះទ្រុស្តហើយ ប្រាកដជាគេ ឃើញផង គេឮផង។ ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវនិយាយស្តីឲ្យយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល មាន សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកដ៏មានអាយុ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយ ដែលលោកដ៏មានអាយុទ្រុស្តហើយនោះ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង លោកដ៏មានអាយុចូរចៀសចេញពីអាវាសនេះ ទៅ លោកមិនគួរនៅក្នុងទីនេះទេ។ ភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយប្រដៅយ៉ាងនេះ ត្រឡប់ថាឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយនោះ យ៉ាងនេះវិញថា ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីខឹងផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុង សេចក្តីល្ងង់ផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីខ្លាចផង (ព្រោះ) ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ បណ្តេញភិក្ខុពួកខ្លះ មិនបណ្តេញភិក្ខុ ពួកខ្លះដោយអាបត្តិដូចគ្នាទេ។ ភិក្ខុនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវនិយាយប្រដៅយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុចូរកុំនិយាយយ៉ាង នេះ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងសេចក្តីស្អប់ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងសេចក្តី ល្ងង់ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងសេចក្តីខ្លាច លោកដ៏មានអាយុឯង ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល មានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ សេចក្តី ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកដ៏មានអាយុ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយសោត ដែលលោកដ៏មានអាយុ

ទ្រុស្តហើយ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង លោកដ៏មានអាយុច្រើនចេញចាកអាវាសនេះទៅ លោកកុំនៅក្នុងអាវាសនេះ។ ភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយប្រដៅយ៉ាងនេះ នៅតែប្រកាន់លទ្ធិយ៉ាងនេះដដែល ភិក្ខុនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្មប្រកាសហាម ដើម្បីឲ្យលះបង់អំពើអាក្រក់នោះកំណត់បីដង។ ភិក្ខុនោះ បើភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រសមនុភាសនកម្មកំណត់បីដង លះអំពើអាក្រក់នោះបាន សេចក្តីលះបង់បាននេះ ជាការល្អ បើមិនលះបង់ទេ ត្រូវអាបត្តិសង្សារិសេស។

[៣២២] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុ (ចូលទៅជិតអាស្រ័យនៅ) ស្រុក ឬនិគម កន្លែងណាមួយ សេចក្តីថា ស្រុកក្តី និគមក្តី នគរក្តី ក៏គឺស្រុក គឺនិគម ហ្នឹងឯង។ ពាក្យថា ចូលទៅជិតអាស្រ័យនៅ (គឺភិក្ខុចូលទៅជិតអាស្រ័យនៅក្នុងស្រុកនិគមណា) ចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលាន បច្ចុយភេសជ្ជបរិក្ខារជាប់ចំពោះមាននៅហើយ ក្នុងស្រុក និងនិគមនោះ។ ត្រកូល៤ពួក គឺ ត្រកូលក្សត្រ ត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ត្រកូលអ្នកឈ្មួញ (ត្រកូលអ្នករកស៊ីធម្មតា) ត្រកូលអ្នកគ្រូ (អ្នកស៊ីឈ្នួល) ហៅថា ត្រកូល។ ពាក្យថា ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល គឺភិក្ខុទ្រុស្តត្រកូលទាំងឡាយដោយ (ឲ្យ) ផ្កាខ្លះ (ឲ្យ) ផ្លែខ្លះ (ឲ្យ) គ្រឿងលំអិតសម្រាប់ងូតខ្លះ (ឲ្យ) ដីស្អិតខ្លះ (ឲ្យ) ឈើស្នួនខ្លះ (ឲ្យ) ឬស្សីខ្លះ ដោយកិរិយាធ្វើពេទ្យខ្លះ ដោយការបម្រើដោយស្ម័គ្រខ្លះ។ ពាក្យថា មានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ គឺភិក្ខុដាំកូនឈើផ្កាខ្លះឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យដាំខ្លះ ស្រោចខ្លះឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យស្រោចខ្លះ បេះខ្លះឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យបេះខ្លះ ក្រងខ្លះឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យក្រងខ្លះ។

[៣២៣] ពាក្យថា ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង គឺអ្នកណានៅក្នុងទីចំពោះមុខ អ្នកនោះឃើញ អ្នកណានៅក្នុងទីកំបាំងមុខ អ្នកនោះឮ។ ពាក្យថា ត្រកូលទាំងឡាយសោត ដែលភិក្ខុនោះទ្រុស្តហើយ គឺពីមុន មនុស្សទាំងឡាយមានសទ្ធា ឥឡូវនេះជាមនុស្សមិនមានសទ្ធាវិញ ធ្លាប់ជ្រះថ្លា លែងជ្រះថ្លាទៅវិញ ព្រោះអាស្រ័យនឹងភិក្ខុនោះ។ ពាក្យថា ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង គឺអ្នកណានៅក្នុងទីចំពោះមុខ អ្នកនោះឃើញ អ្នកណានៅក្នុងទីកំបាំងមុខ អ្នកនោះឮ។

[៣២៤] ពាក្យថា ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុណាមួយ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល។ ពាក្យថា គឺភិក្ខុទាំងឡាយ បានដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដទៃ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាឃើញ ណាឮ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះត្រូវនិយាយប្រដៅថា លោកដ៏មានអាយុជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកដ៏មានអាយុ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយសោត ដែលលោកដ៏មានអាយុទ្រុស្តហើយនោះ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង លោកដ៏មានអាយុច្រើនចេញពីអាវាសនេះទៅ លោកមិនគួរនៅក្នុងអាវាសនេះទេ។ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុនោះ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយប្រដៅយ៉ាងនេះហើយ ត្រឡប់ថាភិក្ខុទាំងឡាយនោះយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីស្អប់ផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីល្ងង់ផង ភិក្ខុទាំងឡាយលុះក្នុងសេចក្តីខ្លាចផង ទើបបណ្តេញភិក្ខុពួកខ្លះ មិនបណ្តេញភិក្ខុពួកខ្លះ ព្រោះអាបត្តិដូចគ្នាទេ។

[៣២៥] ពាក្យថា ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុដែលបានធ្វើកម្មនោះ។ ពាក្យថា គឺភិក្ខុទាំងឡាយ បានដល់ភិក្ខុទាំងឡាយឯទៀត។ ភិក្ខុណាឃើញ ភិក្ខុណាឮ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះត្រូវនិយាយប្រដៅថា លោកដ៏មានអាយុ ច្រើននិយាយយ៉ាងនេះ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងឆន្ទាគតិ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងទោសាគតិ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងមោហាគតិ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនលុះក្នុងភយាគតិ លោកដ៏មានអាយុ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកដ៏មានអាយុ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយសោត ដែលលោកដ៏មានអាយុទ្រុស្តហើយ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង លោកដ៏មានអាយុច្រើនចេញពីអាវាសនេះទៅ លោកមិនគួរនៅក្នុងអាវាសនេះទេ។ ភិក្ខុទ្រុស្តត្រកូលនោះ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយប្រដៅអស់វារៈជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវនិយាយប្រដៅអស់វារៈជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុនោះលះបង់(កម្មនោះ) បាន ការលះបាននេះ ជាការល្អ បើភិក្ខុនោះមិនលះបង់ទេ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខដង។ ពួកភិក្ខុឮហើយ មិននិយាយប្រដៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដង។ ភិក្ខុ (ទ្រុស្តត្រកូល) នោះ គឺភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវទាញមកកាន់ទឹកណ្តាលសង្ឃ ហើយនិយាយប្រដៅថា លោកដ៏មានអាយុ កុំពោលពាក្យយ៉ាងនេះ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនមែនលុះក្នុងឆន្ទាគតិទេ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនមែនលុះក្នុងទោសាគតិទេ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនមែនលុះក្នុងមោហាគតិទេ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនមែនលុះក្នុងភយាគតិទេ លោកដ៏មានអាយុ ជាអ្នកទ្រុស្តត្រកូល ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់របស់លោកដ៏មានអាយុ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង ត្រកូលទាំងឡាយសោត ដែលលោកដ៏មានអាយុទ្រុស្តហើយ ប្រាកដជាគេឃើញផង គេឮផង លោកដ៏មានអាយុច្រើនចេញពីអាវាសនេះទៅ លោកមិនគួរនៅក្នុងអាវាសនេះទេ។ ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវនិយាយប្រដៅ អស់វារៈជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវនិយាយប្រដៅអស់វារៈជាគំរប់បីដងផង។ បើភិក្ខុនោះលះបង់បាន ការលះបង់បាននេះ ជាការល្អ បើភិក្ខុនោះលះបង់មិនបានទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដង។

[៣២៦] ភិក្ខុនោះ សង្ឃត្រូវសូត្រប្រកាសហាម។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះសង្ឃត្រូវសូត្រប្រកាសហាមយ៉ាងនេះ។ ភិក្ខុដ៏ឆ្ងាសអង់អាច ត្រូវប្រកាសសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃសូមស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ សង្ឃបានធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ ត្រឡប់ជាបន្ទោសភិក្ខុសង្ឃថា ភិក្ខុសង្ឃលុះក្នុងឆន្ទាគតិ លុះក្នុងទោសាគតិ លុះក្នុងមោហាគតិ លុះក្នុងភយាគតិ។ ភិក្ខុ (អ្នកទ្រុស្តត្រកូល) នោះ មិនលះបង់វត្ថុនោះ។ បើកម្មរបស់សង្ឃមានកាលដ៏គួរដល់ហើយ សង្ឃគប្បីសូត្រប្រកាសហាមភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់វត្ថុនោះ។ នេះញត្តិ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃសូមស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ភិក្ខុនេះ មានឈ្មោះនេះ សង្ឃបានធ្វើបញ្ជាជនីយកម្មហើយ ត្រឡប់ជាបន្ទោសភិក្ខុសង្ឃថា ភិក្ខុសង្ឃលុះក្នុងសេចក្តីស្រឡាញ់ លុះក្នុងសេចក្តីស្អប់ លុះក្នុងសេចក្តីល្ងង់ លុះក្នុងសេចក្តីខ្លាច។ ភិក្ខុ (អ្នកទ្រុស្តត្រកូល) នោះ មិនលះបង់វត្ថុនោះ។ សង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ប្រកាសហាម) ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់វត្ថុនោះ។ ការសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ប្រកាសហាម) ភិក្ខុឈ្មោះនេះ ដើម្បីឲ្យលះបង់វត្ថុនោះ សមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនសមគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវនិយាយឡើង។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះអស់វារៈពីរដងផង។ បើ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះអស់វារៈបីដងផង។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សង្ឃសូមស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ។ បើ លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវនិយាយឡើង។ ភិក្ខុឈ្មោះនេះ សង្ឃសូត្រសមនុភាសនកម្ម (ប្រកាសហាម) ដើម្បីឲ្យលះបង់វត្ថុនោះហើយ។ សមនុភាសនកម្មនោះ សមគួរដល់សង្ឃហើយ ហេតុនោះ សង្ឃស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវដំណើរនេះ ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

[៣២៧] (កាលសង្ឃ) សូត្រញត្តិចប់ (ភិក្ខុអ្នកទ្រុស្តត្រកូលនោះ) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាចប់ជាគំរប់ពីរដង (ភិក្ខុអ្នកទ្រុស្តត្រកូលនោះ) ត្រូវអាបត្តិចុល្លច្ច័យ (កាលសង្ឃ) សូត្រកម្មវាចាចប់ (ភិក្ខុអ្នកទ្រុស្តត្រកូលនោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ កាលបើភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេសហើយ ឯអាបត្តិទុក្ខដដែលភិក្ខុនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់ញត្តិក្តី និងអាបត្តិចុល្លច្ច័យទាំងឡាយដែលភិក្ខុនោះត្រូវក្នុងខណៈចប់កម្មវាចាជាគំរប់ពីរដងក្តី ក៏តែងរំងាប់ទៅឯង។ ត្រង់ពាក្យថា សង្ឃាទិសេស គឺសង្ឃ⁷³ ពិត ទើបឲ្យបរិវាសដើម្បីអាបត្តិនោះបានរើចេញចាកអាបត្តិខាងដើម ឲ្យនូវមានតួ សូត្រអញ្ជាត (រាប់ភិក្ខុនោះចូលពួកកង)គណៈ⁷⁴ ឲ្យមិនបាន បុគ្គល⁷⁵ ម្នាក់ឲ្យមិនបាន ហេតុនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា សង្ឃាទិសេស។ នាមកម្ម⁷⁶ ជាឈ្មោះពួកអាបត្តិនោះឯង ហេតុនោះ បានជាព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា សង្ឃាទិសេស។

[៣២៨] ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ថាកម្មប្រកបដោយធម៌ តែមិនលះបង់ (សេចក្តីប្រព្រឹត្តិអាក្រក់នោះ) ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ មិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងកម្មប្រកបដោយធម៌ ថាកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ មិនលះបង់ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ថាកម្មប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុសង្ស័យក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។ ភិក្ខុសំគាល់ក្នុងកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ថាកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ។

[៣២៩] អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុដែលសង្ឃមិនទាន់សូត្រសមុទ្យាសនកម្ម ដល់ភិក្ខុដែលបានលះបង់ ដល់ភិក្ខុឆ្គួត ដល់ភិក្ខុមានចិត្តរវើរវាយ ដល់ភិក្ខុមានទុក្ខវេទនាគ្របសង្កត់ ដល់ភិក្ខុជាខាងដើមបញ្ញត្តិ។

សង្ឃាទិសេស ទី១៣ ចប់។

[៣៣០] បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អាបត្តិទាំងឡាយឈ្មោះសង្ឃាទិសេសទាំង១៣ ខ្ញុំសំដែងឡើងហើយ អាបត្តិទាំងឡាយ៩ ហៅថាបឋមាបត្តិកា គឺត្រូវអាបត្តិក្នុងវេលាធ្វើឲ្យកន្លងបញ្ញត្តិជាដំបូង អាបត្តិទាំងឡាយ៤ ហៅថា យាវតតិយកា គឺត្រូវអាបត្តិក្នុងវេលាដែលសង្ឃសូត្រប្រកាសហាមជាគំរប់បីដង ហើយមិនលះបង់ការអាក្រក់នោះ បណ្តាអាបត្តិទាំង១៣ បើភិក្ខុណាត្រូវអាបត្តិណានីមួយ ហើយដឹងច្បាស់ បិទបាំងទុកអស់ប៉ុន្មានថ្ងៃ ភិក្ខុនោះត្រូវនៅបរិវាសអស់ប៉ុណ្ណោះថ្ងៃ ព្រោះខ្លួនមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នានឹងនៅបរិវាស។ ភិក្ខុដែលនៅបរិវាសហើយ ត្រូវប្រព្រឹត្តភិក្ខុមានតួ⁷⁷ អស់៦៣ត្រីតទៅទៀត។ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តមានតួហើយ ភិក្ខុសង្ឃពួក២០រូបមានក្នុងទីណា ភិក្ខុនោះ គឺភិក្ខុសង្ឃពួក២០រូប គប្បីឲ្យអញ្ជាត⁷⁸ កម្មក្នុងទីនោះ។ បើភិក្ខុសង្ឃមិនគ្រប់២០រូបទេ សូម្បីខ្លះតែមួយរូប ហើយខំតែឲ្យអញ្ជាតកម្មដល់ភិក្ខុនោះ។ ឯភិក្ខុនោះ មិនបានឈ្មោះថា សង្ឃឲ្យអញ្ជាតកម្មផង ទាំងពួកភិក្ខុ (ជាការកសង្ឃ) នោះ ឈ្មោះថា ត្រូវព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់តិះដៀលបានផង។ សេចក្តីប្រតិបត្តិនេះ ជាការដ៏សមគួរក្នុងកម្មនោះ។ ខ្ញុំសូមសួរលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយក្នុងរឿងនោះ លោកទាំងឡាយ ជាភិក្ខុបរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសូមអស់រាវៈពីរដងផង លោកទាំងឡាយ ជាភិក្ខុបរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសូមអស់រាវៈបីដងផង លោកទាំងឡាយ ជាភិក្ខុបរិសុទ្ធហើយឬ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយជាភិក្ខុបរិសុទ្ធក្នុងរឿងនេះហើយ ហេតុនោះ បានជាស្ងៀមនៅ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវដំណើរនេះដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

សង្ឃាទិសេសទាំង១៣ ចប់។

បញ្ជីរឿងនៃសង្ឃាទិសេសនោះ

សង្ឃាទិសេស ទាំង១៣គឺ

- វិសដ្ឋិ ការបញ្ចេញទឹកសុក្ត១
- កាយសំសគ្គោ ស្នាបអង្កែលកាយស្រី១
- ទុដ្ឋុល្លំ ពោលពាក្យអាក្រក់១
- អត្តកាមំ ឲ្យស្រីបម្រើខ្លួនដោយកាម១
- សញ្ជវត្តំ ដឹកនាំបុរសស្រីឲ្យបានគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ១
- កុដិ ធ្វើកុដិ១
- វិហារោ ធ្វើទីលំនៅ១
- អមូលកំ ចោទអាបត្តិរកដើមហេតុគ្មាន១
- កញ្ជិលេសំ ចោទអង្កែលសនីមួយ១
- ភេទោ បំបែកសង្ឃ១
- តស្សវអនុវត្តិកា ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមភិក្ខុអ្នកបំបែកសង្ឃនោះឯង១
- ទុព្វច្ចំ ប្រដៅក្រ១

អនិយតកណ្តុ

(៣. អនិយតកណ្តុ)

បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អាបត្តិទាំងឡាយពីរ ឈ្មោះអនិយតនេះ មកកាន់ខ្មែរ។

អនិយតទី ១

(១. បឋមអនិយតសិក្ខាបទ)

[៣៣១] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី គង់នៅវត្តជេតពន ជាបរិវេណាចារិណិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី។ កាលណោះ ខទាយិដ៏មានអាយុ ជាភិក្ខុចូលទៅរកត្រកូល តែងចូលទៅរកត្រកូលទាំងឡាយជាច្រើនក្នុងក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះ កុមារិកានៃត្រកូលជាឧបដ្ឋាកលោក ខទាយិដ៏មានអាយុ មាតាបិតាបានផ្សំផ្សំដល់កុមារម្នាក់នៃត្រកូល។ គ្រាក្រោយ ខទាយិដ៏មានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់ដោយបាត្រចិវរក្នុងពេលព្រឹកព្រហាម ហើយចូលទៅរកត្រកូលនោះ លុះចូលទៅហើយ ក៏សួរមនុស្សទាំងឡាយថា កុមារិកាឈ្មោះនេះទៅណាហើយ។ មនុស្សអម្បាលនោះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កុមារិកានោះ យើងខ្ញុំទូទៅកុមារនៃត្រកូលឯណោះហើយ។ ឯត្រកូលនោះឯង ក៏ជាឧបដ្ឋាកខទាយិដ៏មានអាយុដែរ។ គ្រានោះឯង ខទាយិដ៏មានអាយុ ចូលទៅរកត្រកូលនោះ លុះចូលទៅហើយ ក៏សួរមនុស្សទាំងឡាយថា កុមារិកាឈ្មោះនេះនៅឯណា។ មនុស្សទាំងឡាយឆ្លើយថា លោកម្ចាស់ចូរកមើលចុះ កុមារិកានោះនៅក្នុងបន្ទប់តូច។ ទើបខទាយិដ៏មានអាយុ តែម្នាក់ឯងចូលទៅរកកុមារិកានោះ លុះចូលទៅហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងនោះ ហើយនិយាយគ្នាអស់កាលដ៏គួរ⁷⁹ និងនិយាយធម៌អស់កាលដ៏គួរ⁸⁰។

[៣៣២] សម័យនោះឯង នាងវិសាខា ជាម្តាយនៃមិការសេដ្ឋី នាងមានកូនច្រើន មានចៅច្រើន ទាំងកូនក៏មិនសូវមានរោគ ចៅក៏មិនសូវមានរោគ ជាស្រីមានមង្គលដ៏ប្រសើរ។ មនុស្សទាំងឡាយ កាលបើមានធ្វើទានធំ កាលបើមានអាវាហៈ និងវិហារមង្គលជាដើម កាលបើមានមហោស្រព មានថ្ងៃចូលវស្សា និងចេញវស្សាជាដើម តែងឲ្យនាងវិសាខាជាម្តាយនៃមិការសេដ្ឋី បរិភោគមុនគេជាដរាប។ គ្រានោះឯង នាងវិសាខាជាមិការមាតា គេបានអញ្ជើញទៅកាន់ត្រកូល ជាឧបដ្ឋាកនៃខទាយិនោះ។ ឯនាងវិសាខាជាមិការមាតា បានឃើញខទាយិដ៏មានអាយុតែម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងនោះ លុះឃើញហើយ ក៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងខទាយិដ៏មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ការនេះ មិនមែនជាការស្ងាត់កំបាំងទេ មិនសមគួរទេ លោកម្ចាស់តែមួយអង្គ មកអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មិនត្រូវការដោយធម៌នោះក៏ពិតមែនហើយ តែថា មនុស្សទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា នឹងឲ្យជឿបានដោយក្រ។ ចំណែកខទាយិដ៏មានអាយុ ទុកជានាងវិសាខាជាមិការមាតាថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏នៅមិនអើពើសោះ។ ទើបនាងវិសាខាជាមិការមាតាចេញទៅ ហើយពិតរឿងនោះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអ្នកប្រាថ្នាភិក្ខុ មានសេចក្តីសន្តោស។ ភិក្ខុទាំងនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ថា ហេតុដូចម្តេចក៏ខទាយិដ៏មានអាយុ ម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ខទាយិ ឮថាអ្នកឯង តែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ពិតមែនឬ។ ខទាយិក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការនោះពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី ទ្រង់តិះដៀលថា ម្ចាស់មោឃបុរស ការដែលអ្នកធ្វើនោះ មិនស្រួល មិនទំនង។ ម្ចាស់មោឃបុរស ហេតុដូចម្តេចក៏អ្នកឯង តែម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ម្ចាស់មោឃបុរស ការដែលអ្នកធ្វើនោះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាហើយផង។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

ភិក្ខុណាមួយ តែម្នាក់ឯង អង្គុយលើអាសនៈដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម មានឧបាសិកា ដែលមានវាចាក្តីជឿបាន ឃើញភិក្ខុនោះ ហើយគប្បីចោទដោយអាបត្តិបីយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺអាបត្តិបាណិកក្តី សង្សាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុទទួលបុណ្យការអង្គុយ (នោះមែន) រិទ្ធិយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិបីយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺ អាបត្តិបាណិកក្តី សង្សាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកានោះមានវាចាក្តីជឿបាន ចោទដោយអាបត្តិណា រិទ្ធិយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះចំពោះភិក្ខុនោះ។ អាបត្តិនេះ ឈ្មោះថា អនិយត (មិនទៀង)។

[៣៣៣] ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយក្នុងបាណិកកណ្តុសិក្ខាបទទី១១០០ហើយ។ មនុស្សស្រី ហៅថា មាតុគ្រាម យក្សស្រី ប្រេតស្រី តិរច្ឆានញី មិនឈ្មោះថាមាតុគ្រាមទេ ដោយហោចទៅ សូម្បីទារិកាកើតក្នុងថ្ងៃនោះ ក៏ហៅថា មាតុគ្រាមដែរ មិនចាចំពោលដល់ស្រីធំទេ។ ពាក្យថា ជាមួយ គឺក្នុងទីជាមួយគ្នា។ ពាក្យថា តែម្នាក់និងម្នាក់ គឺភិក្ខុម្នាក់ មាតុគ្រាមម្នាក់។ កំបាំងភ្នែក ស្ងាត់ត្រចៀក ហៅថា ស្ងាត់។ ដែល

អនិយតទី ២

(២. ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទ)

[៣៤៤] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី គង់នៅវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី។ សម័យនោះឯង ឧទាយិដ៏មានអាយុគិតថា ការដែលភិក្ខុម្នាក់ឯងទៅអង្គុយលើអាសនដ៏ស្ងាត់កំបាំង ល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បាន ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហាមហើយ (ក៏ខ្លួនឧទាយិនោះ) តែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងកុមារិកាតែម្នាក់ឯងដែលនោះ និយាយសមគួរតាមកាល និយាយធម៌សមគួរតាមកាល។ នាងវិសាខាជាមិការមាតា គេបានអញ្ជើញទៅកាន់ត្រកូលនោះ អស់វារៈជាគំរប់ពីរដងទៀត។ នាងវិសាខាជាមិការមាតា បានឃើញឧទាយិដ៏មានអាយុម្នាក់ឯង អង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងកុមារិកាម្នាក់ឯងដែលនោះ លុះឃើញឧទាយិដ៏មានអាយុហើយ បានពោលពាក្យនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន កម្មដែលលោកធ្វើនេះ មិនមែនជាកម្មស្ងាត់កំបាំង មិនសមគួរទេ លោកម្ចាស់ម្នាក់ឯងទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់មិនត្រូវការដោយ (មេចុន) ធម៌នោះក៏ពិតមែន តែថា មនុស្សទាំងឡាយដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា នឹងឲ្យជឿបានដោយក្រ។ ឧទាយិដ៏មានអាយុ ទុកជានាងវិសាខាជាមិការមាតាស្តីឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏ដោយ ក៏នៅតែមិនអើពើឡើយ។ គ្រានោះឯង នាងវិសាខាជាមិការមាតាចេញទៅ ហើយពិតដំណើរនុះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាប្រាថ្នាតិច។ បើ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ពោលទោស តិះដៀល បន្តុះបង្ហាប់ថា មិនគួរសោះ ឧទាយិដ៏មានអាយុ ម្នាក់ឯង នឹងទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ។ បើ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ ឮថាអ្នកឯង តែម្នាក់ឯង ទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯង ពិតមែនឬ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនោះ ពិតមែន។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានបុញ្ញសិរី ទ្រង់តិះដៀលថា។ បើ បុរស ម្នាក់ឯង មិនសមបើទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាមតែម្នាក់ឯងសោះ នែមោឃបុរស កម្មដែលអ្នកធ្វើនេះ មិននាំឲ្យជ្រះថ្លា ដល់ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាទេ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសំដែងឡើងនូវសិក្ខាបទនេះយ៉ាងនេះថា

អាសនៈដែលគេមិនបានបិទបាំងមែន មិនល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច) បានមែន តែថា គួរអាចនឹងនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយ វាចាអាក្រក់បាន។ ភិក្ខុណាមួយ តែម្នាក់និងម្នាក់ អង្គុយក្នុងទីកំបាំង លើអាសនៈមានសភាពយ៉ាងនោះ ជាមួយនឹង មាតុគ្រាម មានឧបាសិកាដែលមានវាចាក្រក់បាន ឃើញភិក្ខុនោះ ហើយចោទដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ (នោះ) វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិ ណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី ឬបាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាដែលមានសំដីគួរជឿបាននោះ ចោទដោយអាបត្តិណា វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះចំពោះភិក្ខុនោះ។ សូម្បីធម៌នេះ ក៏ឈ្មោះ អនិយតដែរ។

[៣៤៥] ត្រង់ពាក្យថា អាសនៈដែលគេមិនបានបិទបាំងមែន សេចក្តីថា អាសនៈដែលមិនបិទបាំងដោយជញ្ជាំងក្តី សន្ទះទ្វារក្តី កន្លែងផែងក្តី ពន្លឺពន្លឺដោយរាំងននក្តី ដោយដើមឈើក្តី ដោយសសរក្តី ដោយស៊ុមក្តី ឬអាសនៈមិនបានបិទបាំងដោយរបស់ណាមួយ។ ពាក្យថា មិនល្មមធ្វើ (សេវនកិច្ច)បាន គឺភិក្ខុមិនអាចនឹងសេពមេចុនធម្មបាន។ ពាក្យថា តែថាល្មមនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់បាន គឺភិក្ខុអាចនិយាយ ចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់បាន។

[៣៤៦] ពាក្យថា ភិក្ខុណាមួយ មានអធិប្បាយរួចហើយក្នុងបារាជិកកណ្តុសិក្ខាបទទី១។ ពាក្យថា លើអាសនៈមានសភាពយ៉ាងនោះ គឺលើ អាសនៈបែបយ៉ាងនោះ។ មនុស្សស្រី ហៅថា មាតុគ្រាម ឯយក្សស្រី ប្រេតស្រី សត្វតិរច្ឆានញី មិនហៅថាមាតុគ្រាមទេ គឺស្រីដែលដឹងក្តី អង់អាច យល់ពាក្យជាសុភាសិត និងទុក្ខាសិត ពាក្យអាក្រក់ និងពាក្យល្អបាន ហៅថា មាតុគ្រាមក្នុងទីនេះ។ ពាក្យថា ជាមួយគ្នា គឺក្នុងទីជាមួយគ្នា។ ពាក្យថា តែម្នាក់និងម្នាក់ គឺមានតែភិក្ខុ និងមាតុគ្រាមប៉ុណ្ណោះ។ ទីកំបាំងភ្នែក ទីស្ងាត់ត្រចៀក ឈ្មោះថា ទីកំបាំង។ បុគ្គលមិនអាចនឹងឃើញជន ទាំងឡាយ កាលមិចភ្នែកក្តី ញាក់ចិញ្ចើមក្តី ងក់ក្បាលក្តី ក្នុងទីណា ទីនោះហៅថា កំបាំងភ្នែក។ ទីដែលបុគ្គលមិនអាចសំដីជាប្រក្រតីបាន ហៅថាទីស្ងាត់ត្រចៀក។ ពាក្យថា ទៅអង្គុយ គឺកាលបើមាតុគ្រាមអង្គុយ ភិក្ខុអង្គុយជិតក្តី ដេកជិតក្តី ឬថា កាលបើភិក្ខុអង្គុយ មាតុគ្រាមអង្គុយ ជិតក្តី ដេកជិតក្តី ឬថាអង្គុយទាំងពីរនាក់ក្តី ដេកអង្គុយទាំងពីរនាក់ក្តី។

[៣៤៧] ឧបាសិកាដែលមានផលមកហើយ (សម្រេចសោតាបត្តិផល) ត្រាស់ដឹងសច្ចៈ៤ ស្គាល់សាសនាច្បាស់ ហៅថា ឧបាសិកាមានសំដី គួរជឿបាន។ ស្រីដែលដល់ព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់ព្រះសង្ឃជាទីពឹង ហៅថា ឧបាសិកា។ ពាក្យថា ឃើញ គឺបានប្រទះឃើញ។

[៣៤៨] ឧបាសិកាចោទដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ភិក្ខុក៏ទទួលប្តេជ្ញាការអង្គុយ វិនយធរត្រូវ វិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិពីរយ៉ាង ចំពោះអាបត្តិណាមួយ គឺសង្ឃាទិសេសក្តី បាចិត្តិយក្តី ម្យ៉ាងទៀត ឧបាសិកាមានសំដីគួរជឿបាននោះ ចោទដោយ អាបត្តិណា វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអាបត្តិនោះ ចំពោះភិក្ខុនោះ។

[៣៤៩] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម ឯភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការអង្គុយនោះ វិនយធរត្រូវ វិនិច្ឆ័យតាមអាបត្តិ។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ អង្គុយមែន តែថាខ្ញុំមិនប៉ះពាល់កាយទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះតែការអង្គុយ។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ប៉ះ

ពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះការដេក។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់អង្គុយប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរនឹងកាត់ (ឲ្យត្រូវអារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥០] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ដេកប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាម បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការដេកនោះ វិនយធរត្រូវកាត់ទោសតាមអារម្ភិក្ខិ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំបានដេកមែន តែថាខ្ញុំមិនបានប៉ះពាល់កាយមាតុគ្រាមទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យចំពោះការដេក។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវកាត់ទោសចំពោះការអង្គុយ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរកាត់ (អារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥១] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោកម្ចាស់អង្គុយនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាតាមពាក្យនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមអារម្ភិក្ខិ។ បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោកម្ចាស់អង្គុយនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអង្គុយមែន តែថាខ្ញុំមិនបាននិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ទេ នោះវិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការអង្គុយ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យ (ឲ្យត្រូវអារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥២] បើឧបាសិកានោះ ចោទយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានឮថា លោកម្ចាស់ដេកនិយាយចែចង់មាតុគ្រាមដោយវាចាអាក្រក់ បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអារម្ភិក្ខិ។ បើភិក្ខុនោះឆ្លើយថា ខ្ញុំដេកមែន តែថាខ្ញុំមិនបាននិយាយចែចង់ (មាតុគ្រាម)ដោយវាចាអាក្រក់ទេ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការអង្គុយ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យ (ឲ្យត្រូវអារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥៣] បើឧបាសិកានោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ម្នាក់ឯងអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម គឺស្រីតែម្នាក់ បើភិក្ខុប្តេជ្ញាតាមពាក្យចោទនោះ វិនយធរត្រូវកាត់អារម្ភិក្ខិចំពោះការអង្គុយ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថា ខ្ញុំដេក វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យតាមការដេក។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនអង្គុយទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរកាត់ (ឲ្យត្រូវអារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥៤] បើឧបាសិកានោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឃើញលោកម្ចាស់ម្នាក់ឯង ដេកក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងមាតុគ្រាម គឺស្រីតែម្នាក់ បើភិក្ខុនោះប្តេជ្ញាការដេកនោះ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការដេក។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថា ខ្ញុំអង្គុយ វិនយធរត្រូវកាត់អារម្ភិក្ខិតាមអង្គុយ។ បើភិក្ខុឆ្លើយថា ខ្ញុំមិនដេកទេ តែថាខ្ញុំឈរ វិនយធរមិនគួរកាត់ (ឲ្យត្រូវអារម្ភិក្ខិឡើយ)។

[៣៥៥] ត្រង់ពាក្យថា សូម្បីធម៌ គឺតថាគតពោលប្រៀបធៀបនឹងសិក្ខាបទមុន។ ត្រង់ពាក្យថា អនិយត គឺមិនប្រាកដជាអារម្ភិក្ខិសង្ឃាទិសេស ឬបាចិគ្គិយ។

[៣៥៦] ភិក្ខុប្តេជ្ញាការទៅ ប្តេជ្ញាការអង្គុយ ប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអារម្ភិក្ខិ។ ភិក្ខុប្តេជ្ញាការទៅ មិនប្តេជ្ញាការអង្គុយ ប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអារម្ភិក្ខិ។ ភិក្ខុប្តេជ្ញាការទៅ ប្តេជ្ញាការអង្គុយ មិនប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការអង្គុយ។ ភិក្ខុប្តេជ្ញាការទៅ មិនប្តេជ្ញាការអង្គុយ មិនប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យអ្វីឡើយ។ ភិក្ខុមិនប្តេជ្ញាការទៅ ប្តេជ្ញាការអង្គុយ ប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអារម្ភិក្ខិ។ ភិក្ខុមិនប្តេជ្ញាការទៅ មិនប្តេជ្ញាការអង្គុយ ប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយអារម្ភិក្ខិ។ ភិក្ខុមិនប្តេជ្ញាការទៅ ប្តេជ្ញាការអង្គុយ មិនប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ វិនយធរត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយការអង្គុយ។ ភិក្ខុមិនប្តេជ្ញាការទៅ មិនប្តេជ្ញាការអង្គុយ មិនប្តេជ្ញាអារម្ភិក្ខិ នោះវិនយធរមិនគួរវិនិច្ឆ័យ (អ្វីឡើយ)។

អនិយតទី ២ ចប់។

[៣៥៧] លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អារម្ភិក្ខិឈ្មោះអនិយតពីរ ខ្ញុំសំដែងឡើងហើយ។ ខ្ញុំសូមសួរលោកម្ចាស់ទាំងឡាយក្នុងអារម្ភិក្ខិទាំងនោះ លោកម្ចាស់ជាអ្នកបរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសូមសួរអស់វារៈពីរដងផង លោកម្ចាស់ជាអ្នកបរិសុទ្ធហើយឬ ខ្ញុំសូមសួរអស់វារៈបីដងផង លោកម្ចាស់ជាអ្នកបរិសុទ្ធហើយឬ លោកម្ចាស់បរិសុទ្ធក្នុងអារម្ភិក្ខិទាំងនេះហើយ ហេតុនោះ បានជាលោកម្ចាស់ស្ងៀមនៅ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះ ដោយកិរិយាស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ។

អនិយតកណ្តា ចប់។

ឧទ្ទាននៃអនិយតកណ្តានោះ

អនិយតាបត្តិ (ពីរ) គឺ អលំកម្មនិយម នាលំកម្មនិយម ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏ប្រសើរ មានព្រះគុណធម៌មាំមួន ទ្រង់បញ្ញត្តទុកល្អហើយ។

ចប់ ភាគ២។

មាតិកា

តេរសកណ្តា	លេខ ទំព័រ
សង្ខេបសេស ទី	១
រឿងសេយ្យសកភិក្ខុ	១
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាដម្បង	៦
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាបន្ទាប់	៧
បទភាជនីយ សុទ្ធិក	៧
បទភាជនីយ និយាយអំពីខណ្ឌចក្ក	១៣
បទភាជនីយ និយាយអំពីពន្ធចក្ក	១៥
បទភាជនីយ និយាយអំពីចក្កមានមូលគ្រប់ទាំងអស់ ជាដើម	១៩
វារៈសំដែងអំពីអនាបត្តិ	៣៧
វិនិច្ឆ័យត្ថកថា (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមលំដាប់ហូរហែ)	៣៨
វិនិច្ឆ័យ សំដែងអំពីភិក្ខុ ១ រូប កំពុងយល់សប្តិ ជាដើម	៣៩
សង្ខេបសេស ទី២	៥៣
រឿង ឧទាយិភិក្ខុ	៥៣
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៥៧
ចំណែកសិក្ខាបទ	៥៧
បទភាជនីយ និយាយអំពីភិក្ខុបេយ្យាល	៥៩
បទភាជនីយ និយាយអំពីស្រីពីរនាក់ ជាដើម	៦៣
សំដែងអំពីវារៈ ដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	៨០
វិនិច្ឆ័យត្ថកថា (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមរបៀបហូរហែ)	៨០
វិនិច្ឆ័យ រឿងភិក្ខុចាប់ពាល់ម្តាយដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ ជាដើម	៨១
សង្ខេបសេស ទី៣	៨៦
រឿងឧទាយិភិក្ខុ	៨៦
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៨៨
ចំណែកសិក្ខាបទ	៨៨
បទភាជនីយ	៩៩
និយាយអំពីវារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	៩៩
វិនិច្ឆ័យត្ថកថា (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមរបៀបហូរហែ)	១០០
វិនិច្ឆ័យ សំដែងអំពីស្រីម្នាក់ដណ្តប់សំពត់កម្ពុលជ្រលក់ថ្មី ជាដើម	១០១
សង្ខេបសេស ទី៤	១០៥
និទានឧទាយិភិក្ខុ	១០៥
សេចក្តីបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ	១០៩
សិក្ខាបទវិភង្គ បទភាជនីយ	១១១
បទភាជនីយ និយាយអំពីភិក្ខុសង្ស័យ ជាដើម	១១៣
សំដែងអំពីវារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	១១៦
វិនិច្ឆ័យត្ថកថា (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមរបៀបហូរហែ)	១១៦
វិនិច្ឆ័យ និយាយអំពី ស្រីអារ ជាដើម	១១៧

សង្ខេបសេស ទី ៥	១២០
និទានឧទាយិកិក្ខុ	១២០
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាដម្បង	១២៩
សេចក្តីបញ្ញត្តិជាបន្ទាប់	១៣៣
បទភាជនីយ និយាយអំពីនិក្ខេបបទ	១៣៣
ស្រី មាន១០ពួក	១៣៤
ភរិយា មាន១០ពួក	១៣៤
និយាយអំពី ខណ្ឌចក្ក	១៣៧
និយាយអំពី ពន្ធចក្ក	១៣៩
និយាយអំពីវារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	១៧៦
វិនិច្ឆ័យត្ថកាថា (មាតិកានុក្រម គឺបញ្ជីរឿងតាមរបៀបហូរហែ)	១៧៦
វិនិច្ឆ័យ និយាយអំពីរឿងស្រីដេកលក់ ជាដើម	១៧៦
សង្ខេបសេស ទី៦	១៧៩
រឿងភិក្ខុនៅក្នុងដែនអាឡវី	១៧៩
រឿងមណិកណ្ណនាគរាជ	១៨៣
និយាយអំពីរឿងហ្វូងសត្វស្លាប	១៨៨
និយាយអំពីរឿងកុលបុត្តឈ្មោះ រដ្ឋបាល	១៩១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ និងសិក្ខាបទវិភង្គ	១៩៣
សិក្ខាបទវិភង្គ និងសម្មតិវិធី	១៩៥
និយាយអំពីការសំដែងទីសង់កុដិ	១៩៧
បទភាជនីយ និយាយអំពីទីមិនមានសេចក្តីអន្តរាយ ជាដើម	១៩៩
សំដែងអំពីវារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	២២២
សង្ខេបសេស ទី៧	២២៣
រឿងឆន្ទត្ថេរ	២២៣
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	២២៥
សិក្ខាបទវិភង្គ និយាយអំពីការសូមសង្ឃ ឱ្យមើលទីសង់វិហារ	២២៥
សិក្ខាបទវិភង្គ និយាយអំពីវិធីសន្មតិ	២២៧
បទភាជនីយ និយាយអំពីវិហារ សង្ឃមិនបានសំដែងទីឲ្យ ជាដើម	២៣៣
សំដែងអំពីវារៈដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	២៣៨
សង្ខេបសេស ទី៨	២៣៩
និទានព្រះទព្វត្ថេរ	២៣៩
និយាយអំពីការសន្មតិព្រះទព្វត្ថេរ ឲ្យជាអ្នករៀបចំសេនាសនៈ និងសំដែងឡើងនូវភត្ត	២៤១
និទានមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុ	២៤៥
និទានមេត្តិយាភិក្ខុនី	២៥០
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	២៥៥
ចំណែកសិក្ខាបទ	២៥៥
និយាយអំពីអធិករណ៍ ៤យ៉ាង	២៥៦

បទភាជនីយ និយាយអំពីការចោទដោយការមិនឃើញ ជាដើម	២៥៧
និយាយអំពីរារ:ដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	២៧០
សង្ខារិសេស ទី៩	២៧១
និទានមេត្តិយភុម្មជកភិក្ខុ	២៧១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	២៧៥
សិក្ខាបទវិភង្គ អធិករណ៍ជាចំណែកដទៃ	២៧៥
សិក្ខាបទវិភង្គ និយាយអំពីលេស ១០យ៉ាង	២៧៨
បទភាជនីយ និយាយអំពីចំណែកដទៃនៃអាបត្តាធិករណ៍	២៨៥
បទភាជនីយ និយាយអំពីអធិករណ៍មានមូលមួយៗ	២៨៧
សំដែងអំពីរារ:ដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	២៩០
សង្ខារិសេស ទី១០	២៩១
និទានទេវទត្តភិក្ខុ	២៩១
និយាយអំពី វត្ថុ ៥យ៉ាង	២៩២
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	២៩៨
ចំណែកសិក្ខាបទ	២៩៨
ការសូត្រសមនុភាសនកម្ម	៣០១
បទភាជនីយ	៣០២
និយាយអំពីអនាបត្តិ	៣០៣
សង្ខារិសេស ទី១១	៣០៤
និទានភេទានុវត្តភិក្ខុ	៣០៤
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៣០៦
សិក្ខាបទវិភង្គ	៣០៧
ការសូត្រសមនុភាសនកម្ម	៣០៩
បទភាជនីយ និយាយអំពីរារ:ដែលត្រូវអាបត្តិ	៣១១
សំដែងអំពីរារ:ដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	៣១២
សង្ខារិសេស ទី១២	៣១៣
និទានឆន្ទភិក្ខុ	៣១៣
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៣១៦
ការចែកសិក្ខាបទ	៣១៧
វិធីសូត្រសមនុភាសនកម្ម	៣១៩
បទភាជនីយ	៣២០
រារ:ដែលមិនត្រូវអាបត្តិ	៣២២
សង្ខារិសេស ទី១៣	៣២២
និទានអស្សជិបុន្ទសុភិក្ខុ	៣២២
និទានព្រះសារីបុត្តត្ថេរ និងព្រះមោគ្គល្លានត្ថេរ	៣៣៤
និយាយអំពីបញ្ចជនីយកម្ម	៣៣៥
និយាយអំពីសេចក្តីបញ្ញត្តិ	៣៤០

សិក្ខាបទវិភង្គ	៣៤១
និយាយអំពីសមនុភាសនកម្ម	៣៤៥
បទភាជនីយ	៣៤៦
និយាយអំពីវារៈមិនត្រូវអាបត្តិ	៣៤៧
បញ្ជីរឿងនៃសង្ឃាទិសេសនោះ	៣៤៩
អនិយតកណ្ណ	៣៥០
អនិយតទី ១	៣៥០
និទានឧទាមិភិក្ខុ	៣៥០
និទានឧបាសិកា ឈ្មោះនាងវិសាខា	៣៥១
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៣៥៣
ការចែកសិក្ខាបទ	៣៥៥
បទភាជនីយ	៣៥៥
អនិយតទី ២	៣៦១
និទានឧទាមិភិក្ខុ	៣៦១
និទានឧបាសិកាឈ្មោះនាងវិសាខា	៣៦២
សេចក្តីបញ្ញត្តិ	៣៦៣
សិក្ខាបទវិភង្គ	៣៦៣
បទភាជនីយ	៣៦៩

-
- 1) បាលីដែលសំដែងឡើងទុកជាគោលដើមនៃសិក្ខាបទ ហៅថាឧទ្ទេស។
 - 2) អដ្ឋកថា ពន្យល់សេចក្តីថា ឧទាមិភិក្ខុនេះជាឧបជ្ឈាយ័របស់សេយ្យសកភិក្ខុ។
 - 3) អញ្ញោហារិកា ប្រែថា មិនប្រកបដោយវេហារ គឺថា មិនប្រកបដោយហេតុដែលគួរនិយាយបានឡើយ ឬថា មិនមែនជាហេតុឲ្យទាស់ខុសនឹងបញ្ញត្តិណាមួយឡើយ
 - 4) ប្រហោង ឬរន្ធអ្វីៗ ហៅថាប្រហោងជាន។
 - 5) ភិក្ខុដែលមានអសុចិយ្យាតចេញនោះ ត្រូវអាបត្តិសង្ឃាទិសេស។
 - 6) ពងល្វា។
 - 7) ស្រ្តីជាម្ចាស់ផ្ទះ ឬស្រ្តីមេផ្ទះ (អដ្ឋកថា)
 - 8) របស់ដែលសម្រាប់ចោល ឬបោះ។
 - 9) មិនមែនត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ព្រោះនិស្សត្តិយវត្ថុប៉ះគ្នានោះទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដព្រោះព្យាយាមដោយកាយ គឺកាយវិការ មានផ្ទាត់ម្រាមដៃ ញាក់ចិញ្ចើម ងក់ក្បាល បំប្រិចភ្នែកជាដើម (អដ្ឋកថា)
 - 10) ពាក្យជេរលើកអាស
 - 11) ភិក្ខុដែលកំពុងសំដែងនូវសេចក្តីពន្យល់ ឬដែលកំពុងស្វាធ្យាយនូវអដ្ឋកថា នៃបទមានពាក្យថា ឯងជាមនុស្សគ្មាននិមិត្ត ដូច្នោះជាដើម។

12)

ភិក្ខុដែលកំពុងបង្ហាញ ឬកំពុងស្វាធ្យាយនូវបាឡី។

13)

ភិក្ខុដែលកំពុងនិយាយប្រៀនប្រដៅ មនុស្សខ្លើយថា ឥឡូវនេះ ឯងជាមនុស្សគ្មាននិមិត្ត ឯងជាមនុស្សឧកតោព្យញ្ជនក ក៏តាំងពីឥឡូវនេះទៅ ឯងត្រូវកុំប្រមាទ ទៅខាងមុខទៅ កុំឲ្យជាមនុស្សយ៉ាងហ្នឹងទៀត។ (អដ្ឋកថា)

14)

កុលុបក ប្រែថា ជីតុន ក៏បាន គឺភិក្ខុដែលជិតជិតស្និទ្ធស្នាលនឹងត្រកូល។

15)

បានដល់ស្រីអ្នកលេង គឺស្រីឈ្នួល ស្រីផ្កាមាស

16)

គ្រឿងឧបករណ៍សម្រាប់ផ្ទះ មានត្បាល់អង្រែជាដើម។

17)

ស្រីទាំង១០ចំពូក យើងបានប្រែជាសេចក្តីពីខាងដើមរៀងមកហើយ តពីត្រឹមនេះទៅ មិនបាច់ប្រែទៀតទេ ត្រូវហៅជាបាឡីវិញ ដើម្បីឲ្យសាធុជនហៅជាបាឡីផងក៏បាន។

18)

ស្រី១០ចំពូក ហៅថាមានមូល១០ ភរិយា១០ចំពូក ហៅថាមានមូល១០ រួមមូលទាំងពីរពួក ហៅថាមានមូលគ្រប់ទាំងអស់។

19)

ប្រែថា បទជាប់គ្នាដោយមូលទាំងពីរ ឯមូលទាំងពីរនោះគឺ ស្រី១០ចំពូក មានមាតុភូតិជាដើម ហៅថាមូល១ ភរិយា១០ចំពូក មានធនក្តីតាភរិយាជាដើម ហៅថាមូល១ រួមមូលទាំងពីរនេះចូលគ្នា ជានិយម ហៅថា ឧកតោព្យញ្ជនក។

20)

តាមន័យក្នុងអដ្ឋកថាថា មិនបានវិលមកប្រាប់វិញទេ។

21)

វត្ថុសម្រាប់បរិភោគមុន បានដល់ស្រូវ៧យ៉ាង មានស្រូវស ស្រូវក្រហមជាដើម។

22)

វត្ថុសម្រាប់បរិភោគខាងក្រោយ បានដល់ល្ង សណ្តែក ចេក អំពៅ ជាដើម។

23)

ទិសម្រាប់ផ្កាលទោស គឺទិសដែលគេសម្រាប់វាយមនុស្សផ្កាល។

24)

ទិសម្រាប់ជ្រក ល្មមនៅបាន។

25)

ទីបិទបាំង ល្មមនៅបាន។ ពាក្យថា លេណ និងគុហា ទាំងពីរនេះ ជាវេរចន គឺពាក្យនិយាយផ្លាស់ប្តូរគ្នាបាន។

26)

បានជាហៅថា ឃោសិតាម ព្រោះអារាមនេះ ឃោសិតសេដ្ឋីសង់ថ្វាយព្រះបរមគ្រូ។

27)

គឺទិសេនាសនសម្រាប់នៅរបស់ខ្លួន ដែលមានទាយកជាម្ចាស់របស់ គេធ្វើឲ្យ។

28)

ពាក្យដែលហៅថាវិហារនោះ តាមភាសាបាឡី សំដៅយកទីនៅទាំងអស់របស់សង្ឃ គឺកុដិដែលធំៗសម្រាប់សង្ឃនៅ ឬទីវត្តទាំងមូលនោះឯង ហៅថាវិហារ។

29)

សម្ពត្តសម្រាប់ពាក់ព័ន្ធផ្សែងលើស្មាខាងឆ្វេងក្រោមស្មាស្តាំ (ចីពរ)។

30)

សព្វនេះប្រែមកពីបាឡីថា សារម្ម ៗនេះ ប្រែថា ប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ ថាមានហេតុទាស់ ថាប្រកបដោយសេចក្តីរង្រៀស ឬមានសេចក្តីរង្រៀស។

31)

តរច្ច ជួនប្រែថា ឆ្កែព្រៃ។

32)

វត្ថុដែលត្រូវបរិភោគមុន បានដល់ស្រូវ៧យ៉ាង មានស្រូវសាលីជាដើម ហៅថា បុព្វណ្ណជាតិ។

33)

វត្ថុដែលត្រូវបរិភោគក្រោយ បានដល់ សណ្តែក ល្ង ជាដើម ហៅថា អបរណ្ណជាតិ។

34)

គឺទីដែលគេចង់វាយវ៉ាវ។

35)

១.២ពាក្យថាលេណ និងគូហានេះ ជាវេរចន គឺជាពាក្យនិយាយផ្លាស់ប្តូរគ្នា ជាជំនួសគ្នាបាន (អដ្ឋកថា)។

36)

ព្រះទព្វត្រូវ ជាបុគ្គលស្តេចមល្ល ហៅដោយរូបរួមថា ទព្វមល្លបុគ្គ។

37)

ពាក្យពោលដូចជាពាក្យតិរច្ឆាន គឺនិយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ជាពាក្យក្រៅធម៌វិន័យ។

38)

ព្រះទព្វមល្លបុគ្គលឈានក្នុងពេលនោះ យកភ្លើងជាអារម្មណ៍ ឬជាកសិណ។

39)

មេត្តិយភិក្ខុ និងភុម្មជកភិក្ខុទាំងពីររូបនេះ ជាមេពួកមួយៗ រាប់បញ្ចូលក្នុងឆព្វគ្លីយភិក្ខុ ប៉ុន្តែភិក្ខុពីររូបនេះ ជាមនុស្សរឹងភ្លើង ក្លៀវក្លាជាងគេ។

40)

ប្រែតាមសព្ទថា សម្ភកាច់បង់នូវសជាតិនៃសាច់ដីក្រៃលែង។ ជាឈ្មោះសម្បត្តិ ដែលអ្នកមជ្ឈិមបទេសប្រើក្នុងជាន់នោះ។

41)

គហបតីនេះ មានចង្កាន់ខត្តមប្រពៃ ឆ្ងាញ់ពីសារណាស់។

42)

ភិក្ខុដែលសង្ឃសន្មតឲ្យជាអ្នកសំដែងភត្តដល់ភិក្ខុទាំងពួង។

43)

ជាពាក្យបញ្ជៀស សំដៅសេចក្តីថាសេពមេចុន។

44)

មិនបានឃើញ ឬមិនបានឮ ឬក៏ឥតមានរង្វៀសឡើយ។

45)

សាសនព្រហ្មចារី

46)

ក្នុងអភិធានប្បទីបិកាសូចិ មានវិគ្រោះថា “គុណធម៌ជាគ្រឿងដុតកិលេសឲ្យរឹងស្អុតទៅ”។

47)

អាមាមវេទ្យន ប្រែតាមសព្ទថា វត្ថុព្រៃឬស្សី កន្លែងនេះពីដើមជាឱទ្ធានព្រះរាជទ្រព្យព្រះបាទពិម្ពិសារ ៗទ្រង់វេរថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់កាល យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះជាដើម ដើម្បីទ្រង់សំដែងព្រះធម៌ទេសនា ព្រះបាទពិម្ពិសារបានដល់សោតាបត្តិផល មានព្រះហឫទ័យជឿជាក់ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏វេរឱទ្ធានឈ្មោះវេទ្យននោះថ្វាយជាព្រះអាមាមសម្រាប់សង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ជាអាមាមដ្ឋង្គមុនអាមាមទាំង អស់។ ដែលហៅថា កលន្ទកនិវាបស្ថាន ព្រោះកន្លែងនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយធ្លាប់ឲ្យអាហារចំណីដល់ពួកសត្វកង្កែប មានរឿងដំណាលក្នុង អដ្ឋកថាវិន័យថា ពីដើមមកមានស្តេចមួយព្រះអង្គចេញទៅប្រពាតឱទ្ធាននោះ ទ្រង់សោយសុភស្រវឹងផ្តួលកំទៅ។ ឯរាជបរិវារក៏នាំគ្នាទៅបេះ ផ្លែឈើ ផ្កាឈើ កំសាន្តតាមអធ្យាស្រ័យ។ មានពស់វែក វាធំក្លិនស្អុរ ក៏លូនចេញមកពីរន្ធឈើ ហើយបំបែរមុខទៅចំពោះស្តេច។ មានរុក្ខទេវតា នៅទីជិតនោះ ឃើញហេតុដូច្នោះ ចង់ជួយឲ្យស្តេចរួចពីមរណ ទើបនិមិត្តជាសត្វកង្កែបទៅស្រែកខាងព្រះកាណ៌ស្តេច ៗតើនឡើង ទ្រង់ឃើញ សត្វទាំងពីរ ទ្រង់ត្រិះរិះថា សត្វកង្កែបឲ្យជីវិតព្រះអង្គ តាំងពីនោះមក បានទ្រង់ប្រទានអភ័យ ប្រទានអាហារចំណីដល់សត្វកង្កែបទៅ ទើប មនុស្សទាំងឡាយហៅកន្លែងនោះថា កលន្ទកនិវាបស្ថាន រៀងមក។

48)

រឿងដែលកើតឡើងហើយ ត្រូវតែចាត់ ត្រូវតែធ្វើឲ្យស្រេចទៅ ហៅថា អធិករណ៍។

49)

ការវិវាទគ្នាព្រោះធម្មវិន័យ ចាត់ជាវិវាទាធិករណ៍។

50)

ការចោទគ្នាដោយរឿងអាបត្តិ ឬវិបត្តិ ចាត់ជាអនុវិវាទាធិករណ៍។

51)

កិរិយាដែលត្រូវអាបត្តិ ចាត់ជាអាបត្តិធិករណ៍។

52)

កិច្ចផ្ទុះរបស់សង្ឃ មានកិច្ចឧបសម្បទាជាដើម ចាត់ជាកិច្ចាធិករណ៍។

53)

ត្រូវអាបត្តិបារាជិកព្រោះសេពមេចុនធម្ម។

54)

ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះលួចទ្រព្យគេមានដម្លែតាំងពី៥មាសកឡើងទៅ។

55)

ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះសម្លាប់មនុស្ស។

56)

ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ព្រោះអ្នកគុណវិសេសដែលមិនមានក្នុងខ្លួន។

57)

តាមអដ្ឋកថាសមន្តបុរាសាទិកា ថា បាត្រដីនោះឯង តែមានទ្រង់ទ្រាយល្អ មានសម្បុររលោង ហាក់ដូចពណ៌សត្វកំភេម រលឹងស្អាតដូចបាត្រ ទង់ដែងដែរ។

58)

បាឡីថា “សុម្ភកបត្ត” តាមអដ្ឋកថាថា បានដល់បាត្រដីតាមធម្មតានោះឯង។

59)

លើសធាតុ ក្នុងអត្ថថា តិច-តួច គឺការជាបន្ទាប់បន្សំ។

60)

បំបែកផ្លូវប្រតិបត្តិផ្សេងចាកធម្មវិន័យរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ។

61)

១.សំដែងអធម៌ថាជាធម៌ ២.សំដែងធម៌ថាជាអធម៌ ៣.សំដែងអវិន័យថាជាវិន័យ ៤.សំដែងវិន័យថាជាអវិន័យ ៥.ពាក្យដែលព្រះតថាគតមិនបាន សំដែង ថាព្រះតថាគតបានសំដែង ៦. ពាក្យដែលព្រះតថាគតបានសំដែង ថាព្រះតថាគតមិនបានសំដែង ៧.អំពើដែលព្រះតថាគតមិនបាន សន្សំទុកមក ថាព្រះតថាគតបានសន្សំទុកមក ៨.ដែលព្រះតថាគតបានសន្សំទុកមក ថាព្រះតថាគតមិនបានសន្សំទុកមក ៩.សេចក្តីដែលព្រះ តថាគតមិនបានបញ្ញត្តិ ថាព្រះតថាគតបានបញ្ញត្តិ ១០.ដែលព្រះតថាគតបានបញ្ញត្តិ ថាមិនបានបញ្ញត្តិ ១១.សំដែងអំពីអនាបត្តិ ថាជាអាបត្តិ។ ១២.សំដែងអំពីអាបត្តិ ថាអនាបត្តិ។ ១៣.សំដែងលហុកាបត្តិ ថាជាគុកាបត្តិ។ ១៤.សំដែងគុកាបត្តិ ថាជាលហុកាបត្តិ។ ១៥.សំដែង សារសេសាបត្តិ (អាបត្តិ៥កង លើកអាបត្តិបារាជិក និងសង្ឃាទិសេសចេញ) ថាជាអនរសេសាបត្តិ (គឺបារាជិក និងសង្ឃាទិសេស)។ ១៦.សំដែងអនរសេសាបត្តិ ថាជាសារសេសាបត្តិ។ ១៧.សំដែងទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ។ ១៨.សំដែងអទុដ្ឋុល្លាបត្តិ ថាជាទុដ្ឋុល្លាបត្តិ។ (មានក្នុងគម្ពីរចុលវគ្គ ត្រង់សង្ឃភេទខន្ទក

62)

តាមក្នុងអដ្ឋកថា គួរប្រែថា ក្បាច់ក្បូរផ្កាដែលគេធ្វើឲ្យដូចជារល្លដែលមានផ្កា។

63)

ក្នុងអដ្ឋកថា ថា ផ្កាកម្រងដែលគេដោតដោយមូល ឬកន្លះ

64)

ចត្រង់មានក្រឡា៨។

65)

ចត្រង់មានក្រឡា១០ ន័យខ្លះប្រែថា បាយខុំ។

66)

ចត្រង់គ្មានក្តារ លេងថាតែមាត់ទេ។

67) , 71)

ប្រហែលជាលេង បិទមុខ បិទពួន។

68)

សួរសេចក្តីសុខទុក្ខ។

69)

តាមក្នុងអដ្ឋកថា គួរប្រែថា ក្បាច់ក្បូរផ្កាដែលគេធ្វើឲ្យដូចជារល្លដែលមានផ្កា។

70)

ក្នុងអដ្ឋកថា ថាផ្កាកម្រងដែលគេដោតដោយមូល ឬកន្លះ។

72)

ការបណ្តេញភិក្ខុអលដ្ឋី មិនប្រព្រឹត្តតាមធម៌វិន័យឲ្យចេញពីទីកន្លែង។

73)

ភិក្ខុស្រូបឡើងទៅ ហៅថាសង្ឃ។

74)

ភិក្ខុពីររូប ឬបីរូប ហៅថាគណៈ។

75)

សំដៅយកភិក្ខុតែមួយរូប។

76)

ពួកអាបត្តិទាំង១៣សិក្ខាបទ តាំងអំពីសញ្ញេតនិកសិក្ខាបទ រហូតដល់កុលទូសកសិក្ខាបទនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យឈ្មោះថា សង្ឃាទិសេស។

77)

កម្មជាគ្រឿងប្រព្រឹត្ត ដើម្បីឲ្យជាទីរាប់អានរបស់ភិក្ខុ។
78)

កម្មដែលសង្ឃសូត្រប្រកាសហៅភិក្ខុដែលបានបរិវាសហើយនោះមកបញ្ចូលជាពួកវិញ។
79)

ភិក្ខុអង្គុយជាមួយនឹងស្រីអស់ពេលដែលគ្មានអ្នកណាទៅមក ហើយនិយាយពាក្យស្និទ្ធស្នាលនឹងគ្នាថា សព្វថ្ងៃនាងឯងមិនអផ្សុកទេឬ នាងឯងមិនលំបាកចិត្តទេឬ នាងឯងមិនស្រេកឃ្លានទេឬ ដូច្នោះជាដើម។
80)

ភិក្ខុអង្គុយជាមួយនឹងស្រីអស់ពេលដែលគ្មានអ្នកណាទៅមក ហើយនិយាយធម៌ប្រាប់ស្រីនោះថា នាងឯងត្រូវរក្សាឧបោសថសីល នាងឯងត្រូវឲ្យសលាកភត្តដូច្នោះជាដើម។
81)

នៅក្នុងព្រះត្រ័យបិដកខ្មែរ ឃើញដាក់ថា “ភិក្ខុប្តេជ្ញាការអង្គុយនោះ” តែបើតាមសេចក្តីក្នុងព្រះបាលី ក្នុងប្រយោគនេះមានន័យថា “ឯភិក្ខុនោះទទួលប្តេជ្ញាការដេកនោះ ព្រោះមានព្រះបាលីថា សោ ចេ តិ បដិជានាតិ”។ ត្រង់សេចក្តីនេះ ភិក្ខុនោះទទួលប្តេជ្ញាតាមការចោទនោះមែន។ ដូច្នោះសូមអ្នកអានទាំងឡាយពិចារណាផងចុះ។